

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

Katedra demografie a geodemografie

**PERSPEKTIVY POPULAČNÍHO VÝVOJE
REGIONU MAS POŠUMAVÍ**

**PERSPECTIVES OF POPULATION
DEVELOPMENT IN LAG POŠUMAVÍ REGION**

Diplomová práce

Olga Valentová

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně, pod vedením školitele Ing. Jaroslava Krause, Ph.D., a že jsem všechny použité prameny řádně citovala.

Jsem si vědoma toho, že případné využití výsledků, získaných v této práci, mimo Univerzitu Karlovu v Praze je možné pouze po písemném souhlasu této univerzity.

Svoluji k zapůjčení této práce pro studijní účely a souhlasím s tím, aby byla řádně vedena v evidenci vypůjčovatelů.

V Klatovech dne 8.8.2008

.....
podpis

Za cenné rady, připomínky, metodické vedení práce a poskytnutá data děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Jaroslavu Krausovi, Ph.D.

Dále bych na tomto místě ráda poděkovala své rodině za neustálou podporu nejen ve studiu.

Perspektivy populačního vývoje regionu MAS Pošumaví

Abstrakt

Cílem této práce je analýza a zhodnocení populačního vývoje mezi roky 1992 a 2006 ve venkovském prostoru vymezeném působností Místní akční skupiny Pošumaví a vytvoření odhadu budoucího počtu obyvatel. Nejdříve jsou vymezeny pojmy venkov, periférie, mikroregion a představena studovaná oblast pomocí geografických a demografických charakteristik. Podrobná analýza procesů demografické reprodukce a migrace naznačuje, že ve studovaném území docházelo k dlouhodobému úbytku obyvatelstva především vinou přirozené změny. Od roku 2003 migrace kompenzovala přirozený úbytek, čímž docházelo k mírnému nárůstu počtu obyvatel. Úmrtnostní podmínky se po celé sledované období zlepšovaly, porodnost dosáhla svého minima v roce 1998, od kdy počet narozených rostl. Prognóza počtu obyvatel, vytvořená pomocí kohortně komponentní metody bez uvažování migrace, očekává ve střední variantě trvalý pokles počtu obyvatel až do konce prognózovaného období, do roku 2030.

Klíčová slova: venkov, místní akční skupina, strategický plán LEADER, populační prognóza, populační projekce.

Perspectives of population development in LAG Pošumaví region

Abstract

This work is targeted on analysis and description of population development between years 1992 and 2006 in the rural area of the Local Action Group Pošumaví. The aim is to create a future population estimate as well. In the beginning of the work, terms like urban area, periphery and microregion are defined and the area under study is described in terms of geographical and demographical characteristics. Detailed analysis of demographical reproduction and migration processes suggests that the long term population loss in the studied area was caused mainly by the natural reproduction. Since 2003, the migration compensated the natural decrease and caused slight increase in the number of inhabitants. Mortality conditions were improving during the whole studied period, natality reached its minimum in the year 1998 and it rises since then. Population prognosis created using cohort component method without considering migration expects, in its middle variant, a steady decline in the population during the whole prognosed period, till the year 2030.

Keywords: rural area, local action group, strategic plan LEADER, population prognosis, population projection.

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	7
SEZNAM TABULEK	8
SEZNAM OBRÁZKŮ	9
ÚVOD	10
1. VENKOV A PERIFÉRIE	12
1.1 Vymezení pojmů venkov, periférie.....	12
1.2 Vznik a vymezení mikroregionů a místních akčních skupin.....	13
2. MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA POŠUMAVÍ	16
2.1 Historie osídlení, významné památky.....	16
2.2 Vznik Místní akční skupiny Pošumaví.....	18
2.3 Geografická charakteristika	22
2.4 Ekonomická situace a struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity	25
2.5 Technická a občanská vybavenost obcí.....	27
2.6 Kultura, společenský život, sport	29
2.7 Životního prostředí.....	30
2.8 Strategický plán LEADER.....	31
3. ANALÝZA POPULAČNÍHO VÝVOJE MAS POŠUMAVÍ V LETECH 1992-2006.....	36
3.1 Pohlavně – věková struktura obyvatelstva.....	38
3.2 Popis a analýza plodnosti	41
3.3 Popis a analýza úmrtnosti.....	45
4. POPULAČNÍ ODHADY	48
4.1 Populační prognózy a projekce.....	48
4.2 Odhad regionálního populačního vývoje	49
5. ODHAD POČTU OBYVATEL MAS POŠUMAVÍ	51
5.1 Očekávaný vývoj plodnosti.....	52
5.2 Očekávaný vývoj úmrtnosti	54
5.3 Očekávaný vliv migrace	54
5.4 Vývoj celkového počtu obyvatel vlivem přirozené měny	55
5.5 Očekávané změny věkového složení obyvatelstva.....	56
5.6 Závěry	59

ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
PŘÍLOHY	67

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DSO	dobrovolný svazek obcí
LEADER	„Liaison entre les actions economic rural“; iniciativa Evropské unie k vyzkoušení nových metod a přístupů v místním hospodářském rozvoji na venkově
LEADER ČR	národní dotační program založený na stejných principech jako LEADER
LEADER +	program EU realizovaný v jednotlivých členských zemích v programovacím období 2000–2006
LFA	„less favor area“; méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními
MAS	místní akční skupina
MR	mikroregion
OPS	obecně prospěšná společnost
ORP	obce s rozšířenou působností
OS	občanské sdružení
PHARE	jeden z nástrojů předvstupní pomoci; do roku 2006
POV	Program obnovy venkova
SAPARD	„Special Accesion Programme for Agriculture and Rural Development“; speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Sídlní struktura MAS Pošumaví k 1. 3. 2001	24
Tabulka 2: Technická a občanská vybavenost obcí 2002, 2006.....	28
Tabulka 3: Rozdělení zamýšlených projektů podle typu	34
Tabulka 4: Struktura úbytku obyvatel 1993–2000.....	37
Tabulka 5: Struktura přírůstku a úbytku obyvatel 2002–2006	37
Tabulka 6: Vývoj standardizované* hrubé míry úmrtnosti	46
Tabulka 7: Naděje dožití na území ČR a MAS Pošumaví ve vybraných letech.....	46
Tabulka 8: Očekávaný vývoj úrovně plodnosti na území MAS Pošumaví 2007–2030 (nízká, střední a vysoká varianta)	53
Tabulka 9: Očekávaný vývoj naděje dožití při narození podle pohlaví 2007–2030 (nízká, střední a vysoká varianta)	54

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Vymezení mikroregionů v rámci MAS Pošumaví	21
Obrázek 2: Dopravní infrastruktura MAS Pošumaví.....	23
Obrázek 3: Struktura obyvatelstva podle národnosti jiné než české k 1. 3. 2001.....	24
Obrázek 4: Struktura obyvatelstva podle odvětví hospodářství k 1. 3. 2001	25
Obrázek 5: Podíl ekonomicky aktivních podle zaměstnanosti k 1. 3. 2001	27
Obrázek 6: Vzdělanostní struktura obyvatelstva staršího 15 let k 1. 3. 2001	29
Obrázek 7: Pohlavně-věková struktura obyvatelstva MAS Pošumaví v porovnání s ČR k 1. 3. 2001.....	39
Obrázek 8: Pohlavně věková struktura obyvatelstva MAS Pošumaví v porovnání s ČR k 31. 12. 2006.....	39
Obrázek 9: Věková struktura obyvatelstva k 31. 12. 2006 ve srovnání s věkovou strukturou k 31. 12. 1992	40
Obrázek 10: Index staří k 1. 3. 2001	41
Obrázek 11: Vývoj úrovně úhrnné plodnosti v letech 1992–2006	42
Obrázek 12: Míry plodnosti podle věku ženy ve vybraných letech.....	43
Obrázek 13: Vývoj míry plodnosti podle věku 1992–2006.....	44
Obrázek 14: Očekávaný vývoj rozložení plodnosti podle věku mezi roky 2006 a 2030 (střední varianta)	53
Obrázek 15: Očekávaný vývoj celkového počtu obyvatel v letech 2007–2030	55
Obrázek 16: Očekávaný vývoj počtu narozených a zemřelých v letech 2007–2030 (střední varianta)	56
Obrázek 17: Očekávaná věková struktura v roce 2030 v porovnání s výchozí věkovou strukturou v roce 2006 (střední varianta).....	57
Obrázek 18: Očekávaný vývoj složení obyvatelstva podle základních věkových kategorií 2006–2030 (střední varianta).....	57
Obrázek 19: Očekávaný vývoj indexu stáří a indexu ekonomického zatížení v letech 2006–2030 (střední varianta)	58

Úvod

Pošumaví, oblast pod Šumavou, která na první pohled neskrývá ani nenabízí žádná lákadla, krásy, klady, výhody či pozitiva. Nenajdeme zde ledovcová jezera, prameny Vltavy, ani pohádkovou řeku Vydru, stejně marně bychom hledali obří nákupní centra, velká divadla, či multikina. Projede přes ni téměř každý návštěvník Šumavy jedoucí z Čech, každý turista, cyklista, milovník přírody. Málokdo však zastaví a rozhlédne se.

Proč jsem si pro zpracování diplomové práce vybrala právě oblast mezi Všerubským průsmekem a historickým Prácheňskem se silně roztroušenou sídelní strukturou, kde již dnes je mnoho sídel obydleno pouze několika obyvateli a do budoucna nelze očekávat jejich rozkvět? Populačně lze tuto oblast nazvat jako nezajímavou, demograficky jako problémovou. Jedná se o stárnoucí venkovskou populaci, která s velkým zpožděním přejímá nové prvky populačního vývoje. Venkovské populace jsou obecně spojovány s málo četnými soubory událostí, jež komplikují demografům práci. Populační prognózy, přestože jsou to dokumenty užitečné a potřebné, nejsou v praxi, ani na vyšších územně-správních úrovních, ničím samozřejmým. Jedním z důvodů, proč jsem si vybrala oblast populačních odhadů budoucího počtu obyvatel ve venkovském prostředí, je neobvyklost, neotřelost daného tématu. Mezi dalšími důvody je možné vidět můj zájem o historii pohraničních oblastí, převážně Šumavy a Českého lesa, zájem o okolí mého místa bydliště a rodiště, města Klatovy. Oblast šumavského podhůří je mi velmi blízká.

Český venkov prochází od roku 1989 značnými změnami. V důsledku osamostatňování obcí po roce 1990 se zlepšil a zkvalitnil vztah obyvatel k místu bydliště, ke své obci (sídlu). Lidé si začali uvědomovat nutnost péče o obec a její okolí. Na základě těchto úvah začala spolupráce obcí za účelem zlepšení kvality života. Spolupráce vždy řešila nejpalčivější problémy, počínaje technickou infrastrukturou, přes občanskou vybavenost a vzhled obce k plánování budoucnosti. V rámci tzv. mikroregionů řeší obce v různých částech České republiky své specifické problémy, ale jedno je spojuje – budoucnost. Každý, kdo se zajímá o život v obci, v regionu, se snaží vyřešit současné problémy a získat tím okamžitý prospěch, ale také promyslet a naplánovat budoucnost, přijmout taková opatření, která budou v dalších letech znamenat vývoj správným směrem, směrem ke spokojenějšímu, „bohatšímu“ a pestřejšímu životu na venkově. Mikroregiony vytvářejí dokumenty, většinou typu strategického plánu, kde se snaží řešit každý výrazný problém regionu. V současné době se nejvíce mluví o tzv.

strategických plánech LEADER, na jejichž základě bylo možné získat finanční dotace Evropské unie na zřízení a provoz sekretariátu tzv. leaderovských mikroregionů pro období 2007–2015. Zájmové území předkládané práce je vymezeno působností Místní akční skupiny Pošumaví, jednoho ze 160 tzv. leaderovských mikroregionů na území České republiky.

Ve všech nejen geografických podkladech se mluví o regionech, mikroregionech, oblastech a územích, ale vždy je nutné za těmito pojmy vidět obyvatelstvo. Lidé jsou tím sjednocujícím prvkem všech sociálních systémů. Populační velikost a demografická struktura obyvatelstva ve velké míře určuje vývoj státu, regionu i obce.

Cílem práce je zanalyzovat dočasný populační vývoj ve venkovském prostoru vymezeném působností Místní akční skupiny Pošumaví a vytvořit odhad počtu obyvatel do budoucnosti. Při zpracování předkládané práce jsem vycházela s následujícími hypotéz:

- Venkov je periferní území, ve kterém nelze očekávat zlepšení životních podmínek.
- Obyvatelstvo šumavského podhůří ubývá vlivem obou složek populačního vývoje – přirozenou i mechanickou měnou.
- Do roku 2030 bude obyvatel trvale ubývat.

Předkládanou práci lze rozdělit na dvě obsáhlé části. První týkající se obecného úvodu do problematiky venkova a představení zájmového území obsahuje tři kapitoly. V první je naznačena oblast venkova, periferality a venkovské samosprávy. Řešení problémů malých obcí lze spatřit v jejich vzájemné spolupráci v rámci tzv. mikroregionů. Předkládaná práce se zabývá územím vymezeným působením tzv. leaderovského mikroregionu.

Následuje seznámení se studovanou oblastí MAS Pošumaví. Ve zkratce je naznačena historie území, vývoj sídelní struktury a osídlení, geografické charakteristiky, informace o běžném životě osob na venkově (technická a občanská vybavenost). Podrobněji je zhodnocen tzv. Strategický plán LEADER, který vytyčuje oblasti života místních obyvatel, ve kterých lze pravděpodobně očekávat zlepšení.

Analýza populačního vývoje tvoří další kapitolu předkládané práce. Jedná se o podrobný popis a zhodnocení vývoje procesů porodnosti a úmrtnosti na území MAS Pošumaví mezi roky 1992 a 2006. Migrace je studována pouze okrajově, neboť není zahrnuta do následující populační prognózy.

Druhá část práce se týká populačních odhadů do budoucnosti a zahrnuje dvě kapitoly. Populační prognóza vytvořená pomocí kohortě-komponentní metody podává pravděpodobný obraz vývoje plodnosti a úmrtnosti do roku 2030, stejně tak naznačuje očekávanou pohlavně-věkovou strukturu populace MAS Pošumaví.

Kapitola 1

Venkov a periférie

1.1 Vymezení pojmů venkov, periférie

Venkov byl dříve spojován zejména se svou hlavní funkcí, která spočívala v zemědělství. Chápání venkova jako synonyma pojmu zemědělství v evropském, ani českém měřítku již neplatí, a proto se vymezuje venkov (venkovský prostor) na základě jiných charakteristik. Pokud budeme podrobněji studovat vymezení venkova ať již na konkrétním příkladě vybraného území v České republice, nebo na obecnější evropské rovině, je pravděpodobné, že nedojdeme ke stejnému vymezení. Jednoznačné vymezení venkova v podstatě neexistuje. V pracích různých autorů lze nalézt odlišné definice. Rozdíly jsou způsobeny účelem definice či výběrem kritérií. Odlišně vymezují venkov sociologové, geografové, krajináři, statistici či urbanisté.

A.Slepička (2006) používá pojem venkovský prostor a rozumí jím „venkovské osídlení a volnou krajinu“. Plošně je venkovský prostor obvykle vymezován jako souhrn zemědělské půdy, lesů, vodních ploch, intravilánů venkovských sídel, polních cest a místních komunikací. Takto pojatý venkovský prostor zahrnuje v evropských státech zpravidla 70–90 % jejich území.

Podobně chápe pojem venkov i R. Perlín (Blažek, J.; Perlín, R. 2004), venkov integruje jak nezastavěné území (kulturní krajinu), tak i zastavěné území malých sídel (vesnic). Dodává, že pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně-ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují.

Pro konvenční vymezení venkova se nejčastěji používají ukazatele hustoty zalidnění. Ve státech Evropské unie je za venkov zpravidla považováno území s hustotou obyvatelstva do 100 obyv/km² (metodika evropského statistického úřadu EUROSTAT, územními jednotkami jsou NUTS III). Je zřejmé, že tato definice venkova je velmi obecná a neumožňuje exaktní vymezení prostoru na městský a venkovský.

Mnoho definic zavádí pojem venkovské sídlo. V českých podmínkách se pro vymezení venkovských sídel užívá hranice 2 000 obyvatel v sídle, resp. v obci. Existují však i typicky venkovské obce, které mají obyvatel více, a pak podle tohoto kritéria venkovem nejsou (jižní Morava). Zároveň existuje 57 měst, které mají méně než 2 000 obyvatel. Některá z nich jsou z hlediska urbanistické struktury, architektonické kvality jednotlivých domů či strukturou ekonomických činností spíše městská než venkovská. Města s více než 10 000 obyvateli jsou

nepochybně městy. Sídla mezi od 2 000 do 10 000 obyvatel jsou často definovány účelově podle potřeby praxe či jednotlivých autorů.

Tato hranice 2 000 obyvatel pro „nepochybné“ vesnice je stanovena pro českou strukturu osídlení. Podle tohoto vymezení představují venkovské obce v České republice 90 % všech obcí. V České republice je 6 249 obcí, průměrně na jednu obec připadá asi 1 636 obyvatel, přičemž přibližně 80 % obcí má méně než 1 000 obyvatel. Obecně se uvádí, že venkov (venkovské obce) představuje 3/4 území České republiky a žije v nich 1/4 obyvatel. V některých evropských státech je toto konvenční hledisko nastaveno až na velikost 5 000 obyvatel.

Jak se liší pojem venkov a periférie? Pojem periférie není v literatuře přesně vymezen. Vymezení periferních území je také relativní a závisí především na stanovení kritérií a přístupů. Za ucelenou je považována definice, kde je periferií nazýváno území nedostatečně integrované do, v daném místě a čase dominujících, struktur, procesů a systémů (Novotná, 2005). Tuto definici si jako stěžejní vybral i Brabec (2002), který dále definuje slovo periferiálnost (perifernost) jako „stav území, který je charakterizovaný určitými měrami zaostalosti vztahenými k jádrovým oblastem“ (Brabec, 2002). Periferní oblasti jsou výsledkem nerovnoměrného vývoje společnosti v území. Tento vývoj je ovlivňován odlišnými historickými, politickými, ekonomickými, sociálními, kulturními a přírodními podmínkami.

Pojem venkov není synonymem k pojmu periférie. Venkovské oblasti nelze tedy automaticky považovat za periferní, zaostalé.

1.2 Vznik a vymezení mikroregionů a místních akčních skupin

Územní samosprávné celky zajišťují veřejné služby spojené s životem obyvatel v dané obci. Své úkoly zajišťují za určitých ekonomických podmínek. Problémy spojené se zajišťováním veřejných služeb mají především malé obce. Tato úskalí lze řešit dvěma možnými způsoby – slučováním obcí nebo jejich vzájemnou spoluprací.

Varianta slučování není v České republice příliš častá. Od roku 2000 došlo v České republice ke sloučení nebo připojení obcí pouze v pěti případech. Z toho tři tyto případy se odehrály na území MAS Pošumaví. Dne 1.1.2002 se do té doby samostatné obce Jíno, Kaliště, Stropnice staly částmi obce Švihov. Nejčastěji je jako důvod samostatnosti uváděna ochrana identity a autonomie obce.

Slučování obcí lze nahradit jejich spoluprací. Počátky vzájemné spolupráce obcí v České republice byly zaměřeny na dosažení jednoho konkrétního úkolu (plynofikace, kanalizace). V současné době je spolupráce obcí hlubší a ve většině případů se opírá o společný program členských obcí, který je zpravidla vyjádřen některým strategickým dokumentem (strategickým plánem mikroregionu, integrovanou územní strategií místní akční skupiny, strategickým plánem LEADER apod.). Tento program je stále častěji komplexnější a předpokládá dlouhodobou spolupráci členů dobrovolného společenství. Stále větší důraz je kladen na vytváření a rozvíjení partnerství mezi jednotlivými subjekty působícími v určitém území.

Mikroregiony v České republice začaly vznikat v druhé polovině 90. let na podnět Programu obnovy venkova a následně předvstupního programu SAPARD. Tehdy započala dobrovolná spolupráce obcí k řešení společných problémů v rámci tzv. mikroregionů.

Mikroregion je územní celek tvořený soustavou venkovských obcí, které jsou charakterizovány vzájemnými interakcemi danými hierarchizovanou správní a funkční strukturou a vzájemnými osobními vztahy jeho obyvatel. Mikroregiony jsou vymezeny přírodními, geografickými, historickými souvislostmi a sociálně-ekonomickými vztahy v území. Až následně dostávají mikroregiony formální právní podobu.

Od roku 2001 se ustálil nejčastější typ mikroregionů. Svazky obcí jsou smluvně vydefinované dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, kdy obce mezi sebou uzavírají smlouvy za účelem splnění konkrétního úkolu, či víceúčelové smlouvy za účelem rozsáhlejší spolupráce na činnostech vymezených v § 50 výše uvedeného zákona. V posledních letech došlo k výraznému posunu v hlavních příčinách vzniku jednotlivých forem meziobecní spolupráce. Pokud se v průběhu 90. let obce sdružovaly především za účelem obecného rozvoje území se zaměřením na oblasti technické infrastruktury a životního prostředí, tak v posledních pěti letech je nejčastější důvod ke spolupráci rozvoj cestovního ruchu v daném území pomocí společné propagace mikroregionu a rozvoje venkovské turistiky. Je to dáno především zvyšujícím se pokrytím a kvalitou jednotlivých sítí technické infrastruktury, zvyšující se národní i mezinárodní podporou odvětví cestovního ruchu a stále větší snahou o rozvoj alternativních aktivit ve venkovských oblastech, kde zemědělské hospodaření ztratilo či ztrácí na významu.

S výjimkou velkých měst a vojenských újezdů je území České republiky rovnoměrně pokryto mikroregiony. Nejčastější právní formou mikroregionů jsou dobrovolné svazky obcí (DSO), ve kterých je zapojeno 5280 obcí a pokrývají cca 2/3 území České republiky.

Od roku 2004 vznikají z podnětu programů typu LEADER (národního programu LEADER ČR a evropského LEADER+). nové typy mikroregionů, tzv. leaderovské. Tyto mikroregiony, nazývané též místní akční skupiny, jsou založené na metodě „zdola nahoru“, která přispívá k rozvoji území na lokální úrovni. V současné době je v České republice zhruba 160 těchto leaderovských mikroregionů. Nejčastěji s právní formou obecně prospěšné společnosti nebo občanského sdružení.

Směrnice iniciativy LEADER Evropské unie vymezuje „leaderovský“ mikroregion jako ucelený územní celek „vydefinovaný“ počtem obyvatel v rozmezí 10 000–100 000 a hustotou obyvatel nepřekračující 120 obyv./km², který má zpracovanou integrovanou strategii rozvoje, používající pilotní a inovativní přístupy pro řešení společných problémů za účasti klíčových subjektů mikroregionu (obcí, občanských sdružení, podnikatelů, zájmových sdružení apod.).

Obecně je tedy mikroregion sdružení obcí s různou právní formou subjektivity. Jeho cílem je společný rozvoj území, vymezeného společným katastrálním územím jednotlivých členských obcí. Mikroregiony (vč. místních akčních skupin) mají formálně ustanoveny volené orgány, které se podílejí na strategickém plánování a realizaci jednotlivých aktivit a projektů. Charakter spolupráce je dán funkčními vazbami a specifikami regionu. Jejím smyslem je především realizace politických a ekonomických výhod, iniciace pozitivních růstových trendů či minimalizace dopadů negativních jevů ve vývoji venkovských regionů.

Obce, města a regiony tak nesou čím dál větší odpovědnost za ekonomický a sociální rozvoj daného správního území a za vytváření příznivých životních podmínek pro obyvatelstvo. Jedním z důležitých nástrojů je využití tzv. endogenního potenciálu regionu (Matušková, 2005), tj. přírodních zdrojů, hospodářského, sociálního či kulturního kapitálu.

Jedním z předpokladů pro využití endogenního potenciálu regionu je, že se na region nepohlíží jako na územně-administrativní celek, ale jako na celek, jehož integritu vytvářejí vedle ekonomických a sociálních vazeb, také společná kultura a historie, regionální identita a společné zájmy všech aktérů regionálního rozvoje.

Kapitola 2

Místní akční skupina Pošumaví

2.1 Historie osídlení, významné památky

Území MAS Pošumaví je osídleno od pravěku, což dokazují nálezy mohylové kultury u obce Točnick a Otín a zbytky keltských hradišť na Hartmanicku. Díky významnému obsahu zlata v říčním písku vzniklo v povodí řeky Otavy ve starověku množství osad a rýžovišť.

V období středověku je území významné díky hranici, s níž je spojena existence Chodů a Kralováků, zvláštního stavu obyvatel Českého lesa a Šumavy. Ti byli osvobozeni od feudální roboty na panských statcích výměnou za ochranu hranic. Na daném území tak mohl vzniknout svérázný folklór a zvyky. Hranici s Bavorskem tvořila linie strážních hradů a tvrzí (Hartmanice, Velhartice, Běšiny, Pajrek, Klenová, Rýzmberek, Nový Herštějn, Hradistě, Netřeb, Kouřim, Pušperk, Švihov). Správní dominantou území bylo královské město Klatovy, založené kolem roku 1260 Přemyslem Otakarem II. Ve městě je vyhlášena městská památková zóna. Od konce 17. století jsou Klatovy pro obraz Panny Marie Klatovské také vyhledávaným poutním místem. Roku 1636 se zde usadili jezuité, dodnes se dochovaly jezuitské katakomby, stejně jako jezuitská kolej, kde je dnes městská knihovna. Dochovala se též unikátní barokní lékárna „U Bílého jednorožce“ ze 17. století.

Ve středověku patří zájmové území do sféry vlivu šlechtických rodů Černínů (zámek v Chudenicích a na Lázni) a Rýzmbereků (hrad Rýzmberek, vodní hrad Švihov), severovýchod je pod vlivem bohatých klášterů, což dokazuje ještě dnes množství církevních památek na Plánicku, Měčínsku a Horažďovicku (románská rotunda ve Zborovech, barokní kostel v Nicově).

Hrad Rabí, označovaný za nejzrosáhlejší hradní zříceninu v Čechách, leží 9 km severovýchodně od Sušice na skalnatém vrchu nedaleko řeky Otavy, ve výšce 478 m n. m. Byl založen na počátku 14. století a téměř 200 let jej vlastnil rod Švihovských z Rýzmbereka. Za jejich panování hrad marně dobývali husité, jejich velitel Jan Žižka z Trocnova zde přišel o své druhé oko. Na konci 15. století za Půty II. Švihovského bylo podhradí povýšeno na město. V roce 1954 hrad přešel do rukou státu a roku 1978 byl vyhlášen Národní kulturní památkou. Nyní je hrad Rabí ve správě Památkového ústavu v Plzni.

Vodní hrad Švihov vyrostl na místě malé vodní tvrze na počátku 14. století. Půta Švihovský z Rýzmbereka nechal v letech 1480 až 1489 vybudovat dva paláce, kapli, vstupní

věž, 4 bašty, parkánové zdi a vodní příkop. Kolem roku 1505 vznikl ještě tzv. vnější fortifikační pás a další vodní příkop. Hrad je umístěn na umělém ostrůvku, tvořeným řekou Úhlovou a příkopy. Hrad nikdy nebyl dobyt. Zkázu mu přinesl tzv. "Demoliční glejt", vydaný Ferdinandem III. Habsburským, který nakázal vybrané hrady a pevnosti zničit. V 50. letech 20. století se unikátní pozdně gotická pevnost začala rekonstruovat. Dnes je největším vodním hradem v České republice a jako národní kulturní památku ji spravuje Památkový ústav v Plzni.

Hrad Velhartice z přelomu 13. a 14. století leží nad obcí Velhartice 16 km severozápadně od Sušice. Gotický hrad, založený Bohumilem z Budčtic, patří k dispozičně ojedinělým dílům české hradní architektury a jeho dominanty tvoří zříceniny starého gotického paláce Rajského domu s protější věží Putnou. Obě části propojuje mohutný kamenný most se čtyřmi oblouky. Roku 1627 byl k Rajskému domu připojen pozdně renesanční zámecký palác, který nese název po svém staviteli Hubertovo křídlo. Součástí areálu je budova pivovaru, zbytky hradebních zdí a hospodářských objektů. Posledními vlastníky byli do roku 1945 Windischgrätzové. Poté hrad přešel do rukou státu a roku 2002 byl vyhlášen národní kulturní památkou. Podhradí doplňuje expozice lidové architektury.

Středověká kolonizace, průmyslová kolonizace v 16. století, osídlování německým obyvatelstvem po třicetileté válce, kolonizace v 18. a 19. století, odsun německého obyvatelstva a dosídlování slovanským obyvatelstvem, to jsou pouze příklady velkých migračních přesunů, které se v historii odehrály a měly značný vliv na pohraničí, obyvatelstvo, hospodářství i krajinu. Ve většině případů byly tyto migrace spojené s německým obyvatelstvem. Okolo roku 1250 lze české osídlení vymezit těmito většími centry Domažlice – Strážov – Sušice – Prachatice. Jižněji od této hranice existovalo jen bodové české osídlení. Do roku 1200 je Loučim považována za jednu z nejjihněji položených českých vesnic. Zájmové území lze tedy v tomto nejstarším období charakterizovat jako přechodné či smíšené s převahou osob české národnosti. Česko-německá jazyková hranice vytvořená v 18. století zůstala v podstatě beze změn až do roku 1945. Vede při hranici území dnešního MAS Pošumaví Všerubským průsmykem na českou Chodskou Lhotu a smíšené Orlovice, dále na český Strážov, Čachrov a Chvalšovice (Skála, 2003). V současné době se stále ještě setkáváme s důsledky posledních dvou velkých migračních přesunů následujících těsně po 2. světové válce. Odsun německy mluvícího obyvatelstva a následné osídlování příhraničních oblastí měly nejznatelnější vliv na věkovou strukturu obyvatelstva, ale i na jeho sociálně kulturní a ekonomické charakteristiky a tím na další vývoj demografických procesů (porodnost, úmrtnost, sňatečnost, rozvodovost apod.). Šumavské podhůří bylo těmito migračními procesy zasaženo s menší intenzitou a jinými důsledky. Po 2. světové válce odcházeli převážně mladí, svobodní lidé či mladé manželské páry do vysídleného pohraničí. Stěhovali se jak na blízkou Šumavu, tak i do vzdálenějších oblastí (Tachovsko, Chebsko, ...).

Zájmové území bylo v průběhu 70. a počátkem 80. let vystaveno, stejně jako celé Československo, slučování obcí. V roce 1950 bylo na území České republiky evidováno 11 459 samostatných obcí, v roce 1980 jen 4 104. (Bartoňová, D.; Fialová, L. 2004) Nízká hustota osídlení, venkovský ráz krajiny či blízkost státní hranice způsobily na území MAS Pošumaví větší intenzitu tohoto procesu v porovnání s vnitrozemím. Obce byly slučovány bez ohledu na historické, ekonomické, geografické podmínky. Z dnešních 98 samostatných obcí, „existovalo“

v roce 1989 pouze 48. Více než 50 obcí si od roku 1990 obnovilo samostatnost. Většina obcí v šumavském podhůří je opět samostatná od 23. 11. 1990. Obce Jíno, Kaliště, Stropnice se své autonomie dobrovolně vzdaly k 31. 12. 2001 a staly se opět částmi obce Švihov.

Slučování obcí i následné „rozdělování“ probíhalo bez ohledu na hranice jednotlivých mikroregionů. Obce získávaly svou samostatnost v různých letech, proto jsem pro účel této práce vytvořila spojením mikroregionů tzv. „oblasti“. Vyhnula jsem se tím problému se získáváním dat za části obcí a následnému přepočítávání počtu obyvatel v jednotlivých obcích dle dnešních hranic. Uměle vytvořené oblasti mají z hlediska prognózování vhodnější populační velikost.

Oblasti jsem nazvala Kdyňsko (MR Kdyňsko, MR Běleč, MR Měčínsko), Plánicko (MR Plánicko, MR Prácheňsko, MR Slavník a město Kasejovice), Pošumaví (MR Střední Pošumaví, MR Pošumaví) a Klatovy (město Klatovy). Příloha č.1 Seznam obcí a mikroregionů podle oblastí

Na ploše 1 442 km² leží 98 obcí. Pouze tři z osmi měst, ležících na území MAS Pošumaví, převyšují hranici 2000 obyvatel v obci a splňují tak nepsanou „definici“ města v českých zemích. Jsou to Klatovy s 22 890 obyvateli, Horažďovice s 5 686 obyvateli a Kdyně s 5 190. Další tři obce užívají titul městys. Obce Kolinec a Chudenice jsou městyse od 10. 10. 2006, obec Všeruby od 11. 3. 2008.

Městys nebo také městečko je typ obcí stojící mezi městem a vsí. V minulosti se jednalo o sídla, kterým bylo uděleno právo pořádat týdenní a dobytčí trhy a zpočátku výjimečně i výroční trhy. Městyse musely plnit roli spádového městečka pro okolní vesnice. Na rozdíl od města zde bylo silněji zastoupeno zemědělství a sociální a profesní rozvrstvení nebylo tak výrazné. Status městyse přestal být používán po roce 1948, resp. 1950. Od roku 1989 se představitelé obcí, které v minulosti držely status městyse, snažili o jeho obnovení. Jejich několikaletý boj byl úspěšný až v roce 2006. Obce, které měly oprávnění užívat označení městys před 17. 5. 1954, jsou městysem, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Dne 10. 10. 2006 bylo 108 obcím povoleno, že mohou opět užívat titul městys.

V současné době lze na území MAS Pošumaví rozlišit tři okresy (Klatovy, Domažlice, Plzeň-jih), čtyři obce s rozšířenou působností (ORP – Domažlice, Klatovy, Horažďovice, Nepomuk) a sedm obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ – Domažlice, Kdyně, Klatovy, Plánice, Horažďovice, Sušice, Nepomuk).

2.2 Vznik Místní akční skupiny Pošumaví

Území reprezentované Místní akční skupinou Pošumaví (MAS Pošumaví) zahrnuje část oblastí jihozápadních Čech, kde již v roce 1998 vzniklo zájmové sdružení právnických osob s názvem „Šance pro jihozápad“, které sdružovalo mikroregiony a právnické osoby z komerční i neziskové sféry v okresech Klatovy, Domažlice, Tachov a Plzeň-jih. Toto sdružení usilovalo o spolupráci v duchu metody LEADER. V letech 2003–2004 se začala spontánně na území mikroregionů Kdyňsko, Běleč, Měčínsko, Plánicko, Prácheňsko, Střední Pošumaví a měst Klatovy a Kasejovice utvářet MAS Pošumaví, která tak zahrnuje část území původního

seskupení „Šance pro jihozápad“. I v sousedních mikroregionech se postupně utvářely místní akční skupiny (MAS Český les, MAS Aktivios, MAS sv. Jana Nepomuckého). V průběhu let přistoupily do MAS Pošumaví prostřednictvím členských mikroregionů další obce, čímž dostalo územní vymezení MAS dnešní podobu.

MAS Pošumaví vznikla dne 18. 3. 2004. Členy jsou opět jak mikroregiony a obce, tak i další právnické osoby z komerční i neziskové sféry.

Zájmové sdružení právnických osob Běleč
Sídlo: Nám. E. Beneše 38, 340 12 Švihov
Datum založení: 12.1.1999
www.belec.jz.cz

Město Klatovy
www.klatovy.cz
Město Kasejovice
www.kasejovice.cz

Sdružení obcí Kdynska, z.s.p.o.*
Sídlo: Náměstí 1, 345 06 Kdyně
Datum založení: 25.8.2000
www.kdynsko.cz

Sdružení obcí Pošumaví, s.o.*
Sídlo: Žichovice 190, 341 62 Žichovice
Datum založení: 20.1.1999

Svazek obcí Měčínsko, s.o.*
Sídlo: Měčín 47, 340 37 Měčín
Datum založení: 29.1.1999
www.mecin.cz

Slavník, z.s.p.o.*
Sídlo: Malý Bor 146, 341 01 Malý Bor
Datum založení: 7.1.1999
www.slavnik.jz.cz

Sdružení obcí Plánicka, z.s.p.o.*
Sídlo: Náměstí ing. Křížíka 180, 340 34 Plánice
Datum založení: 20.1.1999
www.planicko.jz.cz

Sdružení obcí Střední Pošumaví, z.s.p.o.*
Sídlo: Hartmanice 75, 341 81 Hartmanice
Datum založení: 29.1.1999
www.posumavi.cz

*z.s.p.o. - zájmové sdružení právnických osob; s.o. - svazek obcí

AgAkcent s.r.o. - funguje již deset let jako "Regionální centrum pro rozvoj venkova". Pro jednotlivé obce, mikroregiony, neziskové organizace a podnikatelské subjekty zajišťuje technickou pomoc při přípravě, realizaci a vyhodnocení rozvojových projektů spolufinancovaných ze státních a evropských programů (POV, PHARE, SAPARD, Strukturální fondy, LEADER ČR). Důležitou součástí činnosti je i vzdělávání v oblasti lidských zdrojů, publikační činnost a podpora rozvoje cestovního ruchu, zejména venkovské turistiky na Šumavě a v Českém lese. Společnost je hlavním koordinátorem a zpracovatelem rozvojové strategie. Zajišťuje funkci sekretariátu MAS Pošumaví.

ASAVET, a.s. - se specializuje na zpracování odpadů živočišného původu v asanačním podniku ve spádovém území MAS Pošumaví, spolupracuje se zemědělskými podniky v regionu. Zájmem podniku je snížení zátěže životního prostředí pro obec Biřkov a okolní obce mikroregionu Běleč.

CompAct Bohemia, s.r.o. - se zabývá dodávkami zboží a služeb v oblasti ICT - informatiky, identifikace, výpočetní a kancelářské techniky. Působí v oblasti vývoje informačních systémů, poradenství v zemědělství, tvorby webových aplikací a aktualizace webových stránek, aplikace informačních technologií v místní samosprávě, poskytuje informační servis pro obce. Pro MAS Pošumaví zajišťuje vytvoření a provoz

internetových stránek, které slouží k propagaci vlastní skupiny, transferu informací a znalostí o iniciativách a fondech EU v regionu.

EPIN, s.r.o. - působí jako poradenská firma pro zemědělskou prvovýrobu. Od roku 1999 se orientuje také na komunální sféru. Zajišťuje metodickou pomoc obcím zejména v oblasti přeshraniční spolupráce, poskytuje technickou pomoc při přípravě rozvojových projektů pro obce a zemědělce.

Kdynium, a.s. - významný průmyslový podnik regionu - slévárna ve Kdyni vyrábí přesné odlitky metodou voskového vytavitelného modelu.

Klub přátel Klatovska, o.s. - náplní činnosti tohoto občanského sdružení je především monitorování, výzkum a propagace kulturně-historických a přírodních turistických cílů na Klatovsku. Cílem sdružení je upozornit na zapomenuté památky a přispět tak k jejich znovuoobjevení a zatraktivnění z hlediska cestovního ruchu.

LYCKEBY AMYLEX, a. s. - škrobárna v Horažďovicích zpracovává produkci zemědělských podniků regionu. Pro potřeby MAS Pošumaví zajišťuje přenos švédských zkušeností s dotační politikou v zemědělství.

Pošumavské sportovní sdružení okresu Klatovy - zastupuje sportovní oddíly okresu Klatovy. V rámci MAS Pošumaví zajišťuje zapojení aktivních sportovních oddílů do přípravy místního partnerství.

Sdružení pro pomoc mentálně postiženým - zprostředkovává rovný přístup znevýhodněným skupinám obyvatelstva.

Spolek pro rozvoj zemědělského podnikání - zajišťuje poradenskou a vzdělávací činnost pro zemědělce. V rámci MAS Pošumaví zprostředkovává aktivní zapojení malých a středních zemědělců do přípravy místního partnerství a přípravy konkrétních projektů zemědělských subjektů pro programy typu LEADER.

Střední škola zemědělská a potravinářská Klatovy - technicky a částečně i organizačně zajišťuje v Klatovech provoz střediska distančního vzdělávání České zemědělské univerzity v Praze. Škola dále zajišťuje celoživotní vzdělávání dospělých, neboť je zařazena do stálé vzdělávací základny Ministerstva zemědělství ČR. Pro činnost v rámci MAS Pošumaví poskytuje lektorské služby a prostory pro konání vzdělávacích kurzů, seminářů, workshopů a pracovních setkání členů, které souvisejí s agroturistikou a zemědělským podnikáním.

SECURITY INVESTMENT, s. r. o. - je klatovská firma zajišťující ochranu a ostrahu objektů, připojení na pult centrální ochrany, fyzickou osobní ostrahu, převozy peněz a cenností. Dále podniká v oblasti daňového a finančního poradenství, grafických prací, prezentace, odborných profesních a rekondičních školení. Spolupráci s obcemi MAS Pošumaví spatřuje zejména při zajištění veřejných prostranství kamerovým systémem, prvků požární signalizace a integrovaného záchranného systému (např. při povodních).

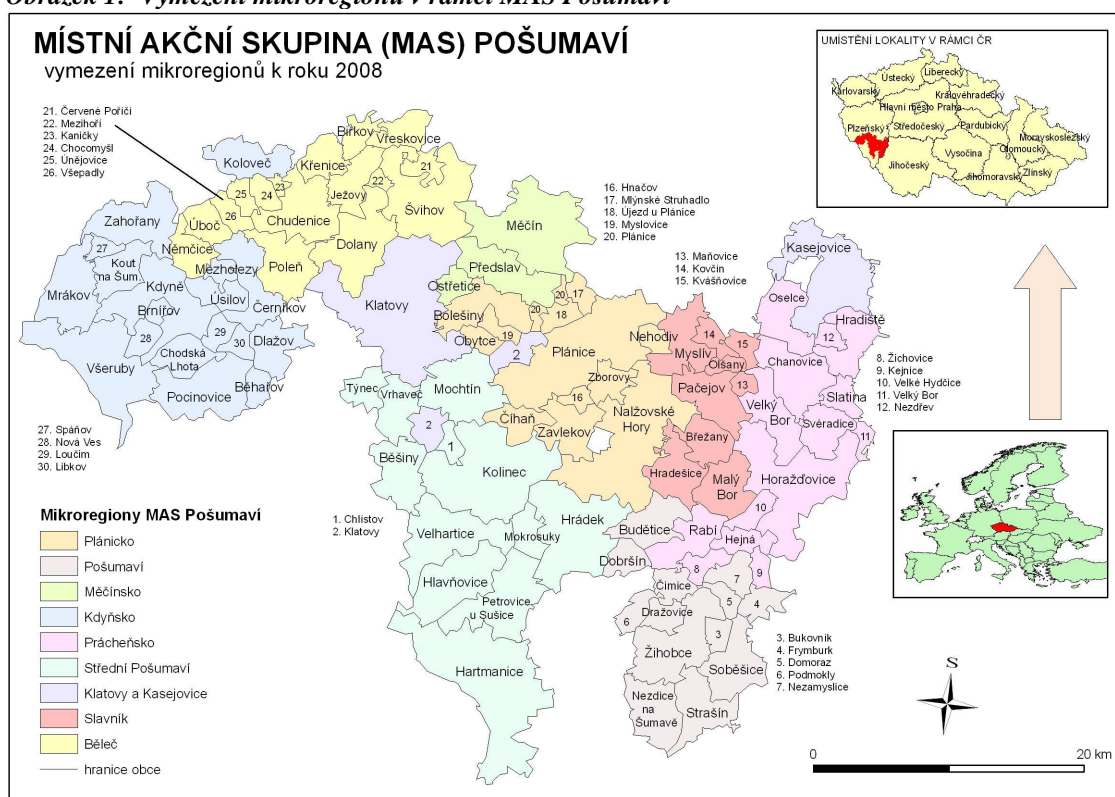
Úhlava, o. p. s. - má 16 zakládajících členů, právnických a fyzických osob, jež jsou aktivně zapojeny do realizace rozvojové strategie. Zajišťuje propojení některých činností na neziskový sektor. Je schopna svými zaměstnanci zajistit technickou pomoc při přípravě projektů vhodných pro programy typu LEADER. Společnost se podílí na významných vzdělávacích aktivitách v regionu. Organizačně zajišťuje provoz Klatovského konzultačního střediska

Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity Praha (PEF ČZU). Úhlava, o. p. s. je zároveň provozovatelem Regionálního evropského informačního centra EU v Klatovech.

Zemědělské obchodní družstvo Hlavňovice - vyvíjí, kromě zemědělské činnosti, aktivity i v oblasti agroturistiky. Provozuje ubytovací zařízení a truhlářskou výrobu. V rámci dotačních programů se chce zaměřit na rozvoj diverzifikace svých doplňkových činností – rozšíření truhlářské výroby.

MAS Pošumaví se rozkládá na ploše 1 442 km² a zahrnuje 98 obcí, z toho je 8 měst a 3 městyse. Obce se sdružují do 8 mikroregionů (MR Běleč, MR Střední Pošumaví, MR Kdyňsko, MR Slavník, MR Měčínsko, MR Plánicko, MR Prácheňsko, MR Pošumaví) a města Kasejovice a Klatovy jsou zastoupena samostatně. (viz Příloha č. 1: Seznam obcí a mikroregionů podle oblastí)

Obrázek 1: Vymezení mikroregionů v rámci MAS Pošumaví

MAS Pošumaví vznikla přirozeným způsobem zdola-nahoru v regionu, který vykazuje shodné charakteristiky a řeší totožné problémy venkovských oblastí. Území je jednotné zejména svým charakterem sociálně ekonomickým. Jde o část Plzeňského kraje, která již nenáleží Šumavě (krajinným rázem, správou NP), není však ani v přímém správním vlivu Plzně.

2.3 Geografická charakteristika

Území MAS Pošumaví se rozkládá v Plzeňském kraji od Všerubského průsmyku, který tvoří přirozenou hranici mezi Českým lesem a Šumavou (mikroregion Kdyňsko), přes Chudenickou a Švihovskou pahorkatinu (mikroregion Běleč) k městu Klatovy. Na jihozápadní straně kopíruje hranici NP Šumava (mikroregion Střední Pošumaví a Pošumaví) a směrem k severovýchodu hranici okresu Klatovy (mikroregiony Měčínsko, Plánicko, Slavník a Prácheňsko).

Krajinným rázem je území velmi rozmanité. Je zde zastoupeno předhůří Šumavy, Chudenicko-Švihovská pahorkatina, Plánický hřeben, na Horažďovicu je krajina rovinatá s četnými rybníky (Příloha č. 2).

Řešené území se nachází v tradiční venkovské oblasti mimo hlavní rozvojové směry České republiky. Brabec (2002) ve své práci nastiňuje potencionální oblasti koncentrace periferních zón v Plzeňském kraji, definuje vnější periferii, jež je lokalizována podél státní hranice, a vnitřní periferii, podél okresních či krajských hranic.

„V rámci okresu Domažlice dochází k „rozpuštění“ souvislejší periferní příhraniční zóny mezi Poběžovicemi a Bělou nad Radbuzou, zatímco zůstává zachováno periferní „ohnisko“ na jih od Domažlic a vzrůstá perifernost celého východního pásu obcí podél klatovské hranice.“ (Brabec, 2002).

„Perifernost obcí v klatovském okrese vykazuje poměrně stabilizovaný stav, zůstává zachována v minulosti konstituovaná široká, ale ne silně periferní oblast Plánicka, sevřená regionálními centry Klatov, Horažďovic a Sušice.“ (Brabec, 2002). Autor dále upozorňuje, že rozmístění těchto měst vlastně ani neumožňuje zformování žádného dalšího rozsáhlejšího periferního prostoru, ani významnější prohloubení stávající perifernosti.

S výjimkou Plánicka jsou periferní oblasti na území MAS Pošumaví rozprostřeny mozaikovitě. Jedná se především o oblasti při hranici bývalého klatovského a domažlického okresu (Křenice, Kaničky), podél současné hranice ORP Sušice a Klatovy (Velhartice, Hlavňovice, Petrovice), Sušice a Horažďovice (Hradešice, Budětice) a při hranicích Plzeňského kraje (Bukovník, Žihobce, Frymburk).

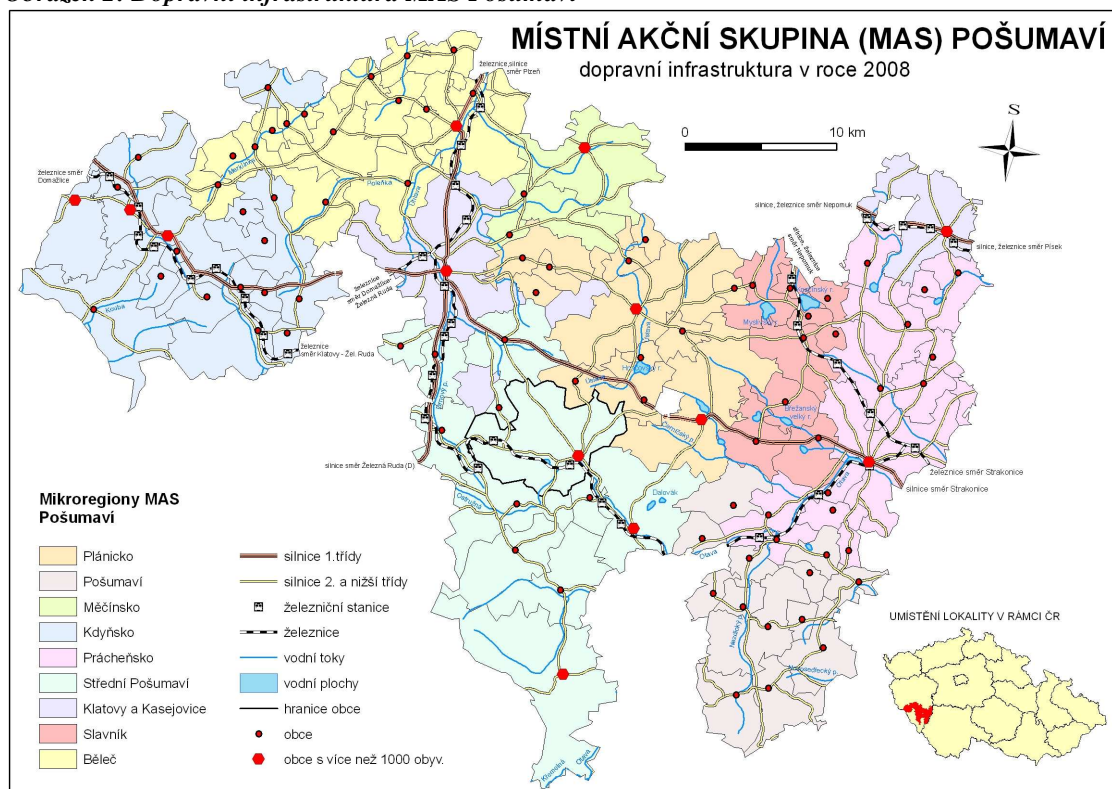
Centrem regionu je město Klatovy, na nižší regionální úrovni jsou za významnější centra považována města Kdyně a Horažďovice. Funkci lokálních center plní Švihov, Měčín, Plánice a díky odlehle poloze vůči ostatním vyšším centrům osídlení i Kolinec, Velhartice, Hartmanice a Chudenice.

Poloha řešeného území je dlouhodobě utvářena především trasováním základních komunikačních směrů. Po období středověkých cest, které vedly napříč územím především podél vodních toků, se v poslední době mezinárodní trasy regionu vyhýbají. Významnější komunikací pro rozvoj regionu je pouze silnice I/27 (E 53) Plzeň – Klatovy – hraniční přechod v Železné Rudě. Nejdůležitější komunikací ve směru východ-západ je silnice I/22 spojující Horažďovice, Klatovy a Kdyni. Obě komunikace mají pouze regionální význam a nejsou na

nich vybudovány žádné obchvaty obcí a měst. V regionu existuje hustá síť místních komunikací, všechna sídla jsou dostupná po komunikacích III. třídy.

Ve stejných základních směrech existuje i železniční spojení. Železniční doprava na těchto tratích nehraje větší význam, slouží především k dennímu pohybu za prací, v letních měsících je využívána turisty (včetně cyklistů a vodáků), kteří se pohybují v prostoru jihozápadních Čech. Důležitou roli sehrává blízkost hranice se Spolkovou republikou Německo a s rekreační oblastí Šumavy.

Obrázek 2: Dopravní infrastruktura MAS Pošumaví

Nejbližší hraniční přechod s Bavorskem je v Železné Rudě. Tento přechod slouží pro přístup do celé řešené oblasti okresu Klatovy. Pro oblast Kdyňska je důležitý hraniční přechod ve Všerubech. Oba přechody jsou významné i hlediska turistického ruchu.

Na vymezeném území MAS Pošumaví o rozloze 1 442 km² žilo k 1. 1. 2007 celkem 74 024 obyvatel, což představuje hustotu osídlení 51 obyvatel/km². Nepočítáme-li město Klatovy s 22 890 obyvateli sníží se hustota zalidnění na 38 obyvatel/km². Průměr Plzeňského kraje přitom činí 73 obyvatel/km², průměr České republiky bez Prahy 115 obyvatel/km². Jak je tedy ze srovnání patrné jedná o území velmi řídko zalidněné, navíc se značně roztroušenou sídelní strukturou s převahou malých obcí (do 500 obyv.). 66 obcí z 98 spadá do velikostní kategorie do 500 obyvatel, což jsou zhruba 2/3 z celkového počtu obcí MAS Pošumaví. Žije v nich však pouhých 17 % obyvatel MAS. Nepočítáme-li město Klatovy, je to 25 %.

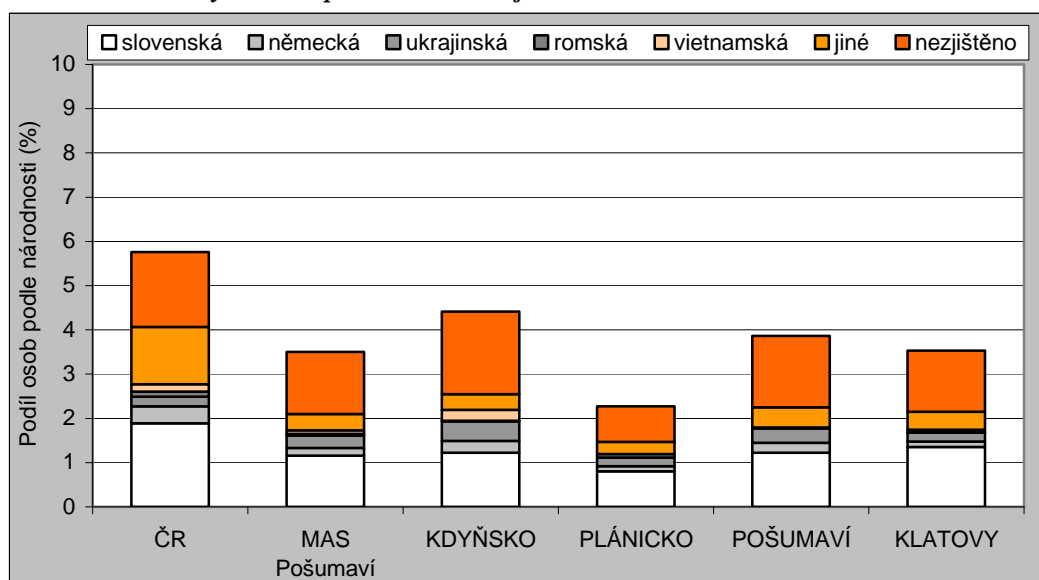
Tabulka 1: Sídlní struktura MAS Pošumaví k 1. 3. 2001

ČR, kraj, region	Počet obyvatel	Počet obcí	Průměrný počet obyvatel obce	Podíl obyvatelstva (%) v obcích s počtem obyvatel				
				do 199	200 - 499	500 - 999	1000 - 1999	2000 a více
Česká republika	10 230 060	6 258	1 635	2,0	6,5	8,7	8,8	73,9
Plzeňský kraj	550 688	506	1 088	4,0	8,8	9,8	10,1	67,4
MAS Pošumaví	74 089	98	756	6,7	10,4	19,9	17,6	45,4
MAS Pošumaví (venkov)	51 056	97	526	9,7	15,1	28,8	25,5	20,8
Klatovy	23 033	1	x	–	–	–	–	100,0
Prácheňsko	18 977	36	527	9,81	17,08	20,79	22,20	30,12
Pošumaví	12 298	25	492	8,80	16,06	43,42	31,72	–
Kdyňsko	19 781	36	549	10,14	12,72	27,51	24,87	24,77

Zdroj: data ČSÚ

Přestože se jedná o oblast v blízkosti státní hranice, vykazují demografické charakteristiky obyvatelstva MAS Pošumaví pouze malé podobnosti s ostatními pohraničními populacemi. Na území MAS Pošumaví žilo k datu posledního sčítání lidu 74 089 osob, téměř všichni byli přihlášení k trvalému pobytu (0,5 % dlouhodobý pobyt). Ve studované populaci byl zaznamenán menší podíl cizinců oproti populaci celé České republiky. V rámci studovaného území vykazuje nejpestřejší národnostní strukturu oblast Kdyňska. Z pohledu národnostní struktury se jedná o nadprůměrně homogenní populaci s převahou osob, které měly v době posledního sčítání lidu trvalé bydliště v místě narození (51,5 %). V porovnání s průměrem za Českou republiku se jedná o nižší hodnotu, ale v rámci pohraničních oblastí ji lze nazvat nadprůměrnou (okres Tachov 43 %, Český Krumlov 47 %).

Obrázek 3: Struktura obyvatelstva podle národnosti jiné než české k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

Z pohledu náboženské struktury je populace MAS Pošumaví téměř vyrovnaná, 42 % osob se hlásí k náboženství, 48 % je bez vyznání. Církev římskokatolická má nejvíce členů stejně jako na území celé České republiky. V následujících podkapitolách jsou zobrazeny struktury obyvatelstva podle ekonomické aktivity, zaměstnanosti v hospodářských odvětvích a podle vzdělání.

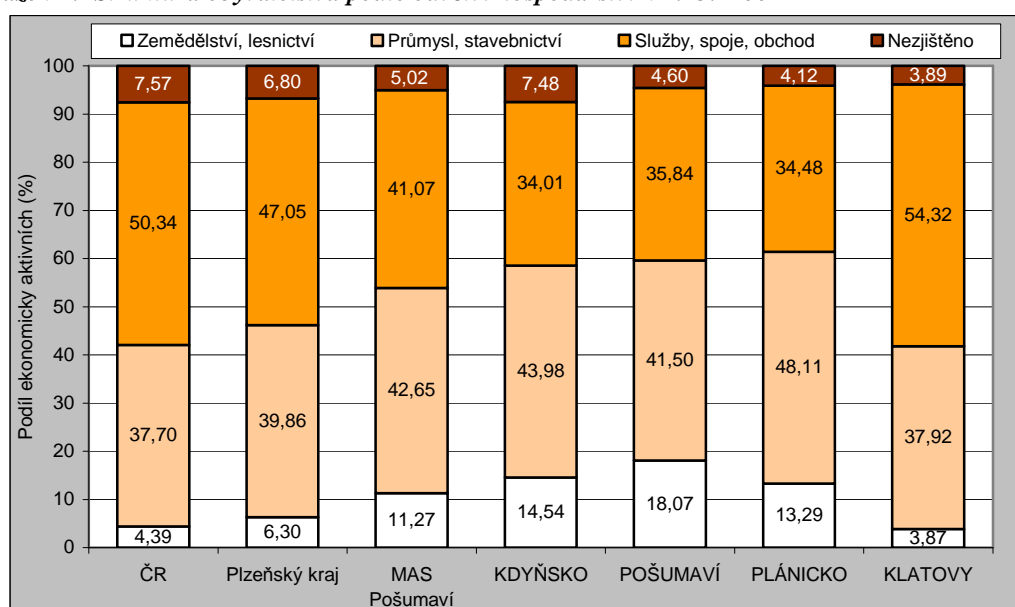

2.4 Ekonomická situace a struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

Struktura ekonomické aktivity v regionu odpovídá dlouhodobému hospodářskému zaměření území a poloze v širším okolí. Dominantním centrem z hlediska zaměstnanosti jsou Klatovy (potravinářský, textilní, strojírenský, zpracovatelský průmysl, výroba optiky). Další významná centra zaměstnanosti představují města Kdyně (strojírenský průmysl) a Horažďovice (strojírenský a dřevozpracující průmysl). V ostatních obcích s výjimkou Chanovic (dřevozpracující průmysl) a Velkých Hydčic (těžba a zpracování nerostných surovin) nedochází k významnějšímu soustředění ekonomických aktivit ani pracovních příležitostí. Část ekonomicky aktivního obyvatelstva z obcí oblasti Plánicka a severního Horažďovicka (Chanovicka) dojíždí za prací mimo území MAS Pošumaví do Nepomuku a Blatné. Z Hrádku, Hartmanicka, Velharticka a oblasti mikroregionu Pošumaví pak do Sušice. Menší podíl osob dojíždí do Plzně a do Prahy. Část obyvatelstva zejména z nejbližších příhraničních obcí vyjíždí za prací i do sousedního Bavorska.

Po poklesu zaměstnanosti v zemědělské výrobě došlo podobně jako v ostatních venkovských oblastech České republiky k snížení relativního podílu ekonomicky aktivních obyvatel v zemědělství a k nárůstu zaměstnanců ve službách. Pracovní příležitosti jsou dnes různorodější a pracovní síla je mobilnější než před 10 lety. Přesto je však mobilita pracovní síly v porovnání s jinými oblastmi Plzeňského kraje stále ještě velmi malá.

Obrázek 4: Struktura obyvatelstva podle odvětví hospodářství k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

Téměř celé území MAS je zařazeno do méně příznivých oblastí (LFA). Pod zkratkou LFA (less favored area) se v českém prostředí skrývá název či označení „méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními“. Největší podíl horských oblastí 1. typu vykazuje území Šumavského podhůří od Běšin po Hartmanice (mikroregion Střední Pošumaví) a oblast

Plánického hřebenu. Rozdělení do LFA oblastí kopíruje i cena zemědělské půdy. Dnes zde převažuje extenzivní systém zemědělské výroby se zaměřením na chov skotu pro tržní produkci masa. V rámci krajinářského hodnocení vykazují naopak tato území vysokou estetickou hodnotu. Ve většině venkovských obcí regionu stále ještě převládá zemědělská orientace hospodářství. Hodnotnější zemědělské pozemky se však nachází pouze v údolí Úhlavy (okolí Švihova, Klatov) a v okolí Horažďovic. V těchto oblastech najdeme i největší zemědělské podniky regionu.

Potencionálně významným odvětvím ekonomiky hodnoceného území MAS Pošumaví je cestovní ruch, i přes intenzivní zájem jednotlivých obcí i celého regionu se ale zatím nedaří významněji zvyšovat počet návštěvníků v obcích do 1000 obyvatel. Největší turistickou a rekreační oblastí je bezpochyby území Šumavského podhůří a navazující Šumavy. V letním období je významnou turistickou lokalitou rovněž oblast Kdyňska, Chudenicka, Švihova, Plánice, Chanovic, údolí Otavy, měst Horažďovice a Klatovy.

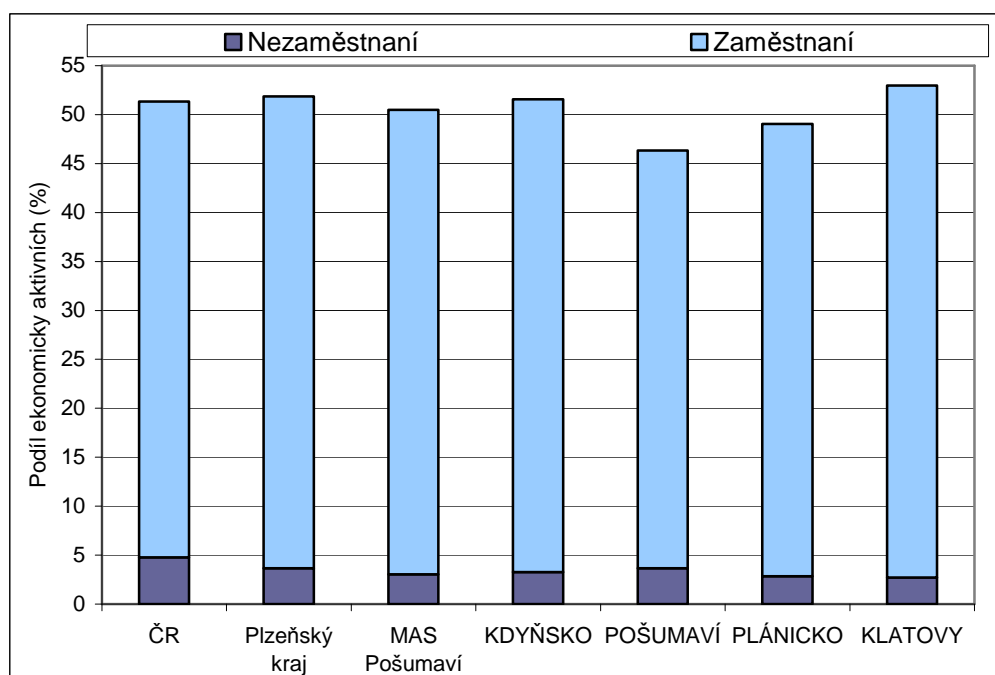
Typickou formu rekreace v celém regionu představuje chalupaření ve vlastních objektech. Některé původní venkovské zemědělské usedlosti byly proměněny na chalupy. Až na jednotlivé lokality v okolí rekreačních rybníků Hnačov a Valcha a okolí řek Úhlavy a Otavy se v celém území nenachází rozsáhlejší chatové kolonie nebo území s intenzivním chatařením.

Oblast Pošumaví má značné kulturní i přírodní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Řešené území je dobře prostupné sítí značených turistických cest. V posledních letech zde bylo vytyčeno velké množství značených cyklotras. Oblast MAS Pošumaví má nejhustší síť kvalitně značených cyklotras v rámci Plzeňského kraje. V nejméně frekventovaných a nebezpečných úsecích jsou vybudovány i dílčí úseky cyklostezek. Ve většině turisticky atraktivních lokalit však stále chybí základní turistická infrastruktura a doprovodné služby pro turisty. Turistická informační centra se nacházejí ve Kdyni, Klatovech, Švihově, Plánici, Běšinech, Hartmanicích, Horažďovicích a Chanovicích. V ostatních obcích je pro náhodné návštěvníky obtížné zjistit základní možnosti nabídky v území. I přes vysoký podíl vodních ploch je v regionu nedostatek možností pro koupání a vodní sporty. Nedostatečná je v celém řešeném území rovněž nabídka zařízení pro sport a volný čas v případě špatného počasí.

„Intenzita malého a středního podnikání je obtížně hodnotitelná. Podle subjektivních vyjádření představitelů obcí do 1000 obyvatel i podle místních šetření je aktivita podnikatelů – fyzických osob na relativně menší úrovni. V území chybí především větší nabídka služeb pro návštěvníky regionu.“ (Strategický plán LEADER, 2007).

Míra nezaměstnanosti se v celém řešeném regionu pohybuje v současnosti okolo hodnoty 6,8 %, což je hodnota pod národním průměrem. Nezaměstnanost žen je však zhruba v průměru o 2 % vyšší než nezaměstnanost mužů. Z místního průměru negativně vybočuje nezaměstnanost v mikroregionu Střední Pošumaví, kde na Hartmanicku přesahuje 10 %.

Obrázek 5: Podíl ekonomicky aktivních podle zaměstnanosti k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

2.5 Technická a občanská vybavenost obcí

Pro rozvoj venkovských oblastí je důležitá kvalitní a kapacitní síť technické infrastruktury. Na území MAS Pošumaví je zásobování elektrickou energií na dobré úrovni. Napojení na plyn má jen část obcí. Vzhledem k pozastavení dotací na plynofikaci lze jen stěží očekávat další výstavbu těchto investičně náročných sítí. Zásobování pitnou vodou je v celém regionu také na dobré úrovni. Většina obcí využívá lokální zdroje pitné vody. Vodovodní řady kromě dílčích rekonstrukcí v jednotlivých místních částech jsou relativně v pořádku. V místních částech obcí, ve kterých veřejný vodovod chybí, by mělo být zásobování pitnou vodou řešeno přednostně jako základní životní potřeba. Problémem zůstává likvidace splaškových vod. Města a obce mají vybudovány vodovody. Zatímco splašková kanalizace v řadě venkovských obcí dosud chybí nebo je nahrazována dešťovou kanalizací, do které jsou zakončeny přepady z jednotlivých domovních jímek. Mnoho obcí připravuje projekty na vybudování kanalizace a ČOV.

Likvidace tuhého komunálního odpadu je zajišťována komunálními podniky. Firmy vyvážejí odpad na řízené skládky v regionu (Libkov u Kdyně, Štěpánovice u Klatov) i mimo něj.

Domovní fond je v regionu proměnlivý. Zatímco ve městech došlo díky výstavbě v uplynulých desetiletích k částečné výměně bytového a domovního fondu, v nejmenších venkovských obcích tvoří domovní fond především starší venkovské chalupy nebo starší rodinné domy. Rozsáhlejší plochy pro novou výstavbu rodinných domů jsou připravovány téměř v každé obci nad 500 obyvatel.

Tabulka 2: Technická a občanská vybavenost obcí 2002, 2006

Region	Podíl (%) obcí s daných zařízení, vybavením													
	Škola/Malotřídka		Pošta/Poštovna		Kanalizace		Vodovod		Plynofikace					
	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006	2002	2006				
MAS Pošumaví	18,4	15,3	15,3	18,4	13,3	31,6	13,3	31,6	21,4	22,4	78,6	79,6	30,6	41,8
Kdyňsko	16,2	13,5	13,5	16,2	18,9	27,0	18,9	27,0	18,9	21,6	73,0	75,7	43,2	67,6
Pošumaví	20,0	24,0	12,0	32,0	4,0	44,0	4,0	44,0	20,0	20,0	92,0	96,0	12,0	12,0
Plánicko	6,0	4,0	6,0	4,0	4,0	11,0	4,0	11,0	8,0	8,0	26,0	25,0	12,0	12,0
Klatovy	100	–	100	–	100	–	100	–	100	100	100	100	100	100

Zdroj: data ČSÚ

Ve venkovských sídlech do 500 obyvatel je nedostatečná či rychle upadající základní občanská vybavenost.

Školy základní a mateřské jsou zastoupeny ve většině obcí nad 500 obyvatel. U sídel, jejichž počet obyvatel je na této hranici, často školská zařízení bojují o přežití. Počet docházejících dětí se snižuje jak vlivem stárnutí venkovské populace, tak díky tomu, že rodiče potenciálních žáků vozí své děti do větších sídel, kam dojíždějí za prací. V regionu převažují malé mateřské školy s kapacitou pod 50 dětí. Zachování dostupnosti předškolního vzdělávání, zejména v malých obcích, se i nadále neobejde bez významné finanční podpory ze strany zřizovatelských obcí. Počet mateřských škol na území MAS přesahuje čtyři desítky.

Na Klatovsku a Domažlicku je v Plzeňském kraji nejvyšší počet neúplných základních škol, na některých je počet žáků pod limitem, který stanoví školský zákon. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Plzeňského kraje stanovil jako jeden z cílů zachování základních škol v nejdříve obydlených oblastech (Strategický plán LEADER, 2007). Jejich existence se jeví jako stabilizující faktor rozvoje daného regionu. Na území MAS Pošumaví je 34 základních škol. Základní školství je doplněno zvláštními školami v Klatovech a Horažďovicích.

Střední školy jsou zastoupeny pouze v Klatovech – Gymnázium Jaroslava Vrchlického, Střední průmyslová škola, Střední zdravotnická škola, Střední zemědělská škola, Vyšší odborná škola a obchodní akademie Klatovy, Integrovaná střední škola Klatovy.

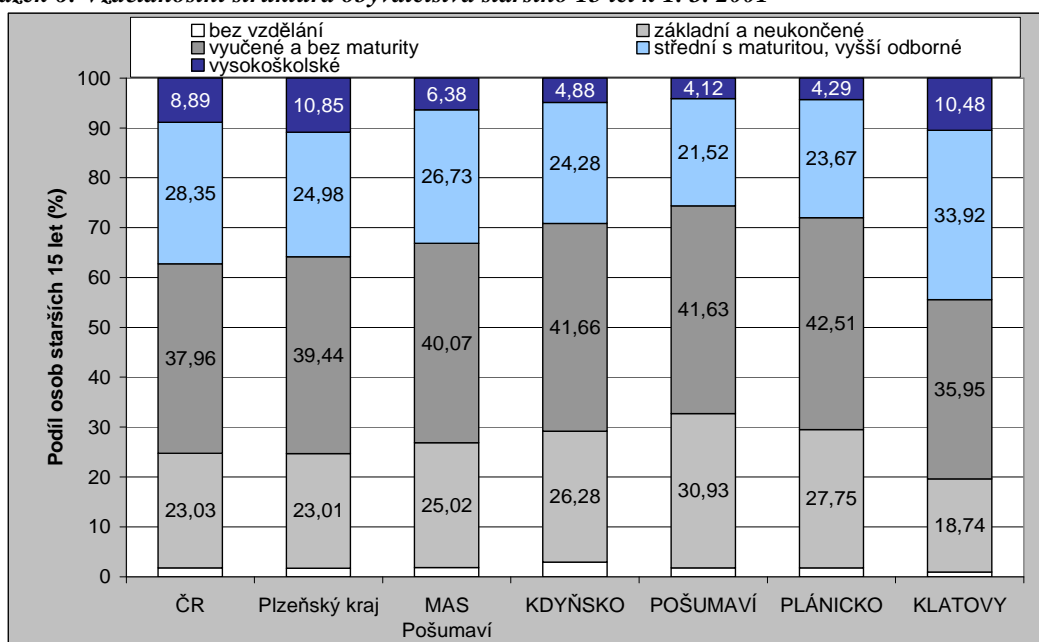
Střední odborná učiliště, odborná učiliště a učiliště jsou v Klatovech (SOU potravinářské a služeb Klatovy), Horažďovicích (SOU, OU a U Horažďovice) a v Oselcích (SOU, OU a U Oselce).

V Klatovech zřídila Česká zemědělská univerzita v Praze Konzultační středisko distančního vzdělávání v oboru veřejná správa a regionální rozvoj, které organizačně zabezpečuje obecně prospěšná společnost Úhlava.

Spektrum v oblasti vzdělávání na území MAS doplňují základní umělecké školy (4 ZUŠ), Státní jazyková škola Klatovy, Dům dětí a mládeže Klatovy a Horažďovice.

V Klatovech působí také Pedagogicko-psychologická poradna poskytující komplexní speciální pedagogické služby dětem se specifickými vývojovými poruchami učení a chování a dětem s opožděným vývojovým zráním funkcí centrální nervové soustavy.

Obrázek 6: Vzdelanostní struktura obyvatelstva staršího 15 let k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

Vzdelanostní struktura obyvatelstva MAS Pošumaví se od průměru České republiky příliš neliší. Nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob, naopak větší podíl osob se základním vzděláním a vyučením jsou obecnými rysy většiny venkovských populací.

2.6 Kultura, společenský život, sport

Současný kulturní život je soustředěn podobně jako další aktivity především do měst. Ve venkovském prostoru je až na výjimky malá možnost kulturního vyžití. Klatovy těží z kulturního zázemí okresního města (moderní knihovna, kino „Šumava“ s filmovým klubem, letní kino, Stálá divadelní scéna Klatovy, Městské kulturní středisko, Galerie U Bílého jednorozce, Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše s barokní lékárnou), významným kulturním centrem jsou také Horažďovice, dále Kdyně, Švihov, Měčín, Chudenice, Plánice či Hartmanice. Ojedinelé je působení těchonických ochotníků (ochotnický soubor Zmrzlík). V obci s několika desítkami stálých obyvatel vzniklo v bývalém hospodářském stavení divadlo pro 300 lidí. Ochotnický soubor má přes padesát členů.

Stále větší význam získávají v posledních letech církevní oslavy spojené s řadou kulturních aktivit, zejména koncertů v kostelech, poutních slavností a procesí. Hlavními centry jsou Dobrá Voda u Hartmanic spojená s působením poustevníka Vintíře, Dobrá Voda u Pocinovic, Tannaberk u Kdyně, Oselce, Svěradice, Klatovy, Prácheň u Horažďovic, Plánice a další. Lokálně jsou též zachovány lidové tradice jako masopusty (Koloveč, Svrčovec, Hoštičky, Zavlekov), velikonoční klapání (řehtání), pálení báby (zimy), poutí a další.

Zájmový region hostí řadu kulturních, hudebních, společenských akcí a festivalů, z nichž nejvýznamnější jsou Mezinárodní folklórní festival v Klatovech (v létě současně s tradiční poutí), Mezinárodní festival komorní hudby v Klatovech, mezinárodní festival dechových souborů Švihovské hudební léto, country přehlídka Šumavský pařez v Dolní Lhotě u Klatov,

Rýzmberský hradní guláš na hradě Rýzberk u Kdyně či koncerty připomínající kdysi početnou židovskou komunitu v Kasejovicích, ve Kdyni a na Dobré Vodě, které jsou součástí cyklu Hudba v synagogách Plzeňského kraje. V regionu ojedinělou akcí je Den řemesel a Zámecké kulturní léto v Chanovicích, který připomíná stará řemesla. Společenské a kulturní akce se stále častěji konají v prostorách hradů a zámků v regionu (Švihov, Velhartice, Rábí, Klenová).

Nabídku kulturních aktivit na území MAS doplňuje nabídka expozic malých muzeí (např. Muzeum Dr. Šimona Adlera na Dobré Vodě, Muzeum Josefa Dobrovského v Chudenicích, Muzeum Hory Matky Boží, Muzeum Františka Křížíka Plánice, Kovářské muzeum Velhartice, Muzeum techniky a řemesel Koloveč, Expozice lidové architektury a expozice řemesel Chanovice, Expozice venkovského náradí a náčiní Svěradice).

Ve venkovských sídlech jsou zachovány prvky původní lidové architektury. V řešeném území jsou vyhlášeny 3 městské památkové zóny – Klatovy, Horažďovice, Rábí a 5 vesnických památkových zón – Poleň, Hradešice, Břežany, Ostřetice a Pocinovice. V návrhu je vyhlášení vesnické památkové zóny v Chanovicích. Krajinnou památkovou zónou je vyhlášena oblast Chudenicka. Z hlediska folkloristiky jsou v zájmovém území zastoupeny folklórní oblasti Chodska (okolí Kdyně a Kolovče) a Prácheňska (od Klatov na Horažďovicko).

Region je také každoročně centrem řady významných sportovních akcí (Rallye Šumava, Rallye Pačejov, Král Šumavy, bikrosová dráha Klatovy – závody evropského významu, motokrosové závodiště Horažďovice – MS ČR) .

2.7 Životního prostředí

V řešeném území se nachází velký počet maloplošných chráněných území a čtyři velkoplošná chráněná území – Přírodní parky Plánický hřeben, Buděticko, Český les a Kochánov. Na Hartmanicku do území částečně zasahuje Chráněnou krajinnou oblast Šumava. Pro celou oblast Šumavského podhůří je charakteristický vysoký podíl lesů. Vyšší podíl lesů má ještě oblast Chanovicka, Kdyňské a Chudenické vrchoviny a oblast Plánického hřebenu. V severní části území, zejména Horažďovicko, vykazuje vysoký podíl vodních ploch. Většina těchto rybníků slouží pro intenzivní chov ryb.

V rámci opatření Ministerstva životního prostředí Natura 2000, je na území MAS vyhlášeno několik evropsky významných lokalit – Maňovický rybník (Prácheňsko), Smržovice (Kdyňsko), Třebýcinka u Bezděkova (Běleč), Bojanovický rybník (Prácheňsko), kostely v Dolanech (Běleč) a Předslavi (Měčínsko) a tok řeky Ostružné (Střední Pošumaví).

Z hlediska čistoty životního prostředí nejsou na území MAS větší problémové lokality. V seznamu možných úložišť radioaktivního odpadu pro Českou republiku figuruje i lokalita Pačejov na Horažďovicku.

2.8 Strategický plán LEADER

Dne 8. dubna 2008 se uskutečnilo na Ministerstvu zemědělství ČR závěrečné jednání Hodnotitelské komise MAS pro Program rozvoje venkova v rámci opatření IV. 1.1 Místní akční skupina. MAS Pošumaví byla doporučena k financování z Programu rozvoje venkova.

Výběr úspěšných MAS byl proveden na základě hodnocení tzv. strategických plánů LEADER. Strategické plány rozvoje na úrovni mikroregionů vymezují hlavní směry dlouhodobého rozvoje území a rozvojové priority. Zároveň slouží jako výchozí materiály pro přípravu projektů a žádostí o poskytnutí finančních prostředků na jejich realizaci, zejména z fondů Evropské unie. Dokumenty jsou většinou zpracovány metodou strategického plánování, aby mobilizovaly a co nejefektivněji využívaly všechny vlastní zdroje regionu a včas a správně reagovaly na změny v okolním prostředí. Přínos strategických dokumentů spočívá v tom, že pomáhají uvědomit si žádoucí směry dlouhodobého vývoje a soustředí se na řešení klíčových problémů. Ukazují, jak se nejlépe připravit na budoucí vývoj vnějších podmínek, jak minimalizovat negativní dopad hrozeb a maximálně zužitkovat příležitosti, jež se mohou v budoucnosti objevit, vytváří objektivní základ pro rozhodování o prioritách, řeší problémy dlouhodobě a komplexně. V neposlední řadě umožňují optimálně využívat zjevné i skryté lidské a finanční zdroje.

MAS Pošumaví nazvala svůj strategický plán „Zlepšení kvality života v Pošumaví“. Dokument stručně představuje řešenou oblast a identifikuje klíčové problémy rozvoje, snaží se zvolit ústřední téma charakteristické pro identitu řešeného venkovského území a rozpracovat rozvojový plán (ústředního tématu) do jednotlivých fiší (oblastí podpory).

Projektová fiše, projektový návrh či návrh projektu je dokument obsahující souhrnné informace o určitém zamýšleném projektu. V zásadě má dva druhy využití. Fiše lze použít jako vstupní informaci k rozhodování o předběžném výběru projektu k realizaci a jeho možném spolufinancování z veřejných či soukromých finančních zdrojů. Fiše také slouží jako vstupní informace k vyhledávání vhodných projektů za účelem jejich podpory z dostupných finančních zdrojů. (BĚHAN, 2004)

Struktura projektové fiše není přesně stanovena žádným právním předpisem. Lze však vysledovat určitou obecnou strukturu tohoto dokumentu (ČEPELKA, 2007).

1. Všeobecné informace
2. Cíle projektu
3. Popis projektu
4. Harmonogram projektu
5. Rozpočet a financování projektu
6. Ekonomické vyhodnocení projektu
7. Vyhodnocení vlivu projektu na životního prostředí
8. Současný stav projektu
9. Zapojení místních a regionálních úřadů/partnerů
10. Očekávaná rizika

11. Institucionální rámec, specifika při tvorbě a plánování projektu

Při konkrétním praktickém použití se tato obecná struktura projektové fiše pozměňuje a doplňuje podle požadavků vyhlášovatele dotačního programu, či podle druhu a charakteru projektu, na který je projektový návrh zpracováván.

Je zřejmé, že rozdílné požadavky na informace obsažené v projektové fiši má obec, kraj, ministerstvo či Evropská unie a že informace budou závislé na druhu projektu. Pokud v praxi spolufinancující subjekt vyžaduje po uchazeči o dotaci vyplnění projektové fiše, bývá zpravidla stanovena konkrétní struktura tohoto dokumentu.

Projektovou fiši nejčastěji zpracovává přímo žadatel o dotaci či společnost zabývající se dotačním poradenstvím. Projektovou fiši nelze ve většině případů přímo použít jako žádost o dotaci. Nicméně je možné mnohé informace, které daná fiše obsahuje, využít při zpracovávání projektové žádosti. Většina obsahových bodů projektové fiše je totožná s obdobnými body ve zmiňovaných žádostech.

Autoři strategie pro MAS Pošumaví si uvědomují, že hlavním podnětem pro rozvoj venkovských území v celé České republice je zajištění podmínek pro trvale udržitelný rozvoj. Pod tímto pojmem si ve venkovském prostředí představují především uspokojení základních potřeb obyvatel, jako je nabídka práce, přiměřený výdělek, kvalitní bydlení, dostatečná technická infrastruktura a občanská vybavenost, čímž rozumím i možnosti trávení volného času (sport, kultura, společenské akce, atd.).

Strategie zohledňuje již zpracované a schválené místní, nadřazené regionální a národní strategické dokumenty. Obsahově vychází z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007–2013, Osy III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova, který vymezuje hlavní priority, cíle a opatření rozvoje venkovského prostoru pro území České republiky.

Hlavní cíl MAS Pošumaví pro období 2007–2013 lze shrnout pod název „Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech“. Hlavní dílčí cíle: (Strategický plán LEADER, 2007)

- Zvýšení kvality života ve svěřené oblasti MAS Pošumaví a celkové posílení atraktivity této oblasti
- Zlepšit podmínky pro setrvání obyvatelstva na venkově a efektivněji zhodnotit potenciál území a tím posílit jeho ekonomiku
- Posílit sounáležitost obyvatel na venkově, společenskou a sociální strukturu
- Uplatnit nové formy spolupráce co nejširšího počtu subjektů a nacházet nová řešení společných problémů
- Rozvíjet národní a mezinárodní spolupráci prostřednictvím setkávání a přenosu pozitivních zkušeností s domácími a zahraničními partnerskými místními akčními skupinami
- Prostřednictvím konkrétních projektů prosadit nové netradiční postupy při řešení problematiky rozvoje venkova
- Podporovat šíření informací a vzdělávání venkovského obyvatelstva

Pro naplňování uvedených dílčích cílů budou sloužit jednotlivé fiše, které definují hlavní oblasti podpory (typy vhodných projektů) a základní podmínky pro poskytnutí dotací v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013, Osy IV LEADER.

Fiše č. 1	Diverzifikace zemědělství
Fiše č. 2	Podpora drobného podnikání na venkově
Fiše č. 3	Venkovský cestovní ruch
Fiše č. 4	Zlepšení kvality života na venkově
Fiše č. 5	Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
Fiše č. 6	Vzdělávání a rozšiřování znalostí místních obyvatel

Smyslem zpracování strategického plánu LEADER je připravit nezbytné strategické dokumenty potřebné pro získání prostředků pro investice do širší venkovské ekonomiky a venkovských společenství. Tyto investice jsou klíčové pro celkovou stabilizaci a zvýšení přitažlivosti venkovského území MAS Pošumaví, pro podporu jeho trvale udržitelného růstu a vytváření nových pracovních příležitostí. Jedním z dopadů naplňování strategie by měla být prostřednictvím realizovaných projektů pomoc znevýhodněným skupinám žen a mladých lidí. Konkrétní přínosy pro tyto skupiny v rámci realizace záměru MAS Pošumaví budou spočívat zejména ve zvýšení počtu pracovních míst a celkovém zlepšení podmínek pro setrvání obyvatelstva na venkově.

Dokument dále přesněji vymezuje způsob, jakým by MAS Pošumaví měla dosáhnout přeložených cílů a priorit, nabízí možnosti monitoringu uplatňování jednotlivých cílů strategického plánu, stejně tak zdůrazňuje zapojení inovačních prvků do rozvoje řešené oblasti. Součástí strategie je podrobný finanční plán, obsahující zdůvodnění a rozvržení finančních prostředků do let a mezi jednotlivé priority v procentickém vyjádření.

Nejčastěji jsou plánovány projekty týkající se oblasti vodohospodářské infrastruktury a občanské vybavenosti obcí, o něco méně jsou zastoupeny projekty zlepšující dopravní infrastrukturu oblasti. Přibližně padesáti projekty je plánována podpora rozvoje venkovského cestovního ruchu a revitalizace veřejných prostranství obcí spolu s odpadovým hospodářstvím. Informace zpracované v této práci vycházejí ze Zásobníku projektů na období 2007–2013, nejedná se tedy o definitivní, či již vybrané projekty, ale pouze možné druhy podporovaných projektů. Největší finanční částky budou i v období 2007–2013 investovány do technické vybavenosti obcí. Projekty týkající se vodohospodářské infrastruktury jsou finančně nejnáročnější např. projekce, výstavby či rekonstrukce vodovodů a kanalizací, výstavby čistíren odpadních vod, úpravy a rekonstrukce požárních nádrží, projekce a výstavby protipovodňových a protipřívalových opatření, rekonstrukce mostů, zpevnění hrází rybníků atd.

Tabulka 3: Rozdělení zamýšlených projektů podle typu

Typy projektů	obce do 500 obyvatel			obce nad 500 obyvatel			obce nad 2000 obyvatel		
	počet obcí*	počet projektů	předp. náklady	počet obcí*	počet projektů	předp. náklady	počet obcí*	počet projektů	předp. náklady
dopravní infrastruktura	15	28	91,4	16	32	244,8	3+1	17	47,5
vodohospodářská infrastruktura	26+1	63	495,9	14	42	582,9	1	8	152,4
revitalizace veřejných prostranství obcí, odpadové hospodářství	11	15	13,4	9	26	51,1	3	8	65,0
infrastruktura občanské vybavenosti***	21	47	148,3	15+2	47	244,7	2	19	213,2
infrastruktura pro školství	-	-	-	1	4	24,1	1	3	12,5
vzdělávání a informace	4+1	5	8,2	4	6	17,4	2	5	13,8
infrastruktura pro sociální integraci a zdravotnickou péči	1	1	7,0	4+1	5	32,5	2+1	3	166,3
ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	6	7	2,2	2	4	25,4	1	2	?
rozvoj venkovského cestovního ruchu	9+3	17	97,7	7+1	16	103,8	3	14	28,5
rozvoj a podpora podnikání na venkově	+4	4	31,0	-	-	-	1	1	?
alternativní zdroje energie	2+1	3	55,0	1	1	10,0	-	-	-
územní studie	3	3	0,5	1	1	1,2	1	1	2,0
plynifikace	2	2	20,0	1	1	?	-	-	-

*počet obcí + počet soukromých subjektů

** suma předpokládaných cen v milionech Kč; některé projekty nejsou cenově ohodnoceny

***včetně zázemí pro společenské, spolkové, sportovní, kulturní a církevní aktivity

Zdroj: Zásobník projektů na období 2007-2013

V rámci podpory občanské vybavenosti obcí budou pravděpodobně nejvíce financovány výstavby, opravy a rekonstrukce budov obecních úřadů, požárních zbrojnic, obecních a kulturních domů, sokoloven, stejně tak budování víceúčelových hřišť, infrastruktury pro výstavbu rodinných domků, atd.. Projekty se liší podle velikosti obce. V obcích do 500 obyvatel spadá pod občanskou vybavenost i zkvalitnění zázemí mateřských škol, posílení elektrické sítě, výstavba kotelny. V obcích nad 2000 obyvatel se často počítá s projekty na budování a rekonstrukci koupališť, sportovních areálů, turistické infrastruktury, multifunkčních hal, zateplování domů, regenerace panelových sídlišť.

Strategický plán LEADER na období 2007–2013 „Zlepšení kvality života v Pošumaví“ a především Zásobník projektů na období 2007–2013 jsou důležitými podklady pro zhodnocení budoucích tzv. vnějších podmínek populačního vývoje (ekonomická struktura hospodářství, technická infrastruktura, občanské vybavení, atd.).

Území MAS Pošumaví je bohaté svými kulturními, historickými i přírodními zajímavostmi, je to oblast s čistým životním prostředím protkaná hustou sítí cyklostezek, cyklotras i turistických značek. V okolí sídel se budují nejrůznější naučné stezky. Šetrný cestovní ruch se jeví jako nejvhodnější varianta, jak zajistit ve venkovských oblastech trvale udržitelný rozvoj. S

rozvojem cestovního ruchu je spojena nejenom širší nabídka pracovních příležitostí, ale i zkvalitnění technické a občanské infrastruktury v obci. Turistická infrastruktura zahrnuje širokou škálu služeb, které slouží nejen návštěvníkům, ale i místnímu obyvatelstvu.

Kapitola 3

Analýza populačního vývoje MAS Pošumaví v letech 1992–2006

Podle dat Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 (SLDB 2001) žilo na území MAS Pošumaví obyvatelstvo převážně české národnosti bez náboženského vyznání s nižším vzděláním nejčastěji zaměstnané v priméru a sekundéru. Oblast šumavského podhůří je typická výraznou stálostí obyvatel (vysokým podílem rodáků v populaci). Mezi jednotlivými oblastmi v rámci MAS nebyly zaznamenány výraznější rozdíly.

Na úrovni České republiky se začal celkový počet obyvatel snižovat v roce 1994. Do té doby přibývalo obyvatel přirozenou měnou i migrací. Za poklesem počtu obyvatel stál však „pouze“ úbytek obyvatel přirozenou měnou. Migrací přibývalo obyvatel i nadále, ale úbytky, způsobené především nízkou porodností, se nestačily kompenzovat. Od roku 2003 počet obyvatel České republiky opět rostl vlivem mechanické měny, která dokázala kompenzovat přirozený úbytek.

Oblast příhraničních okresů Klatovy a Domažlice je dlouhodobě spojena s úbytkem obyvatel. Velmi specifický je okres Klatovy, kde se úbytek obyvatelstva datuje již od 19. stol. Po 2. světové válce snížil počet obyvatel nejenom odsun českých Němců, ale i následný dlouhodobý úbytek obyvatelstva mechanickou a především přirozenou měnou. Okres Klatovy čítal podle předválečného sčítání lidu k 1. 12. 1930 přibližně 143 121 obyvatel české i německé národnosti, v roce 1950 bylo sečteno k 1. 3. pouze 100 098 obyvatel. Do SLDB 2001 poklesl počet osob na 88 032. Na území okresu Domažlice měl výraznější vliv odsun Němců, naopak méně působila přirozená měna.

Na území vymezeném působností MAS Pošumaví lze vývoj celkového počtu obyvatel mezi roky 1992 a 2006 rozdělit na dvě období. V 90. letech a na počátku nového tisíciletí klesal počet obyvatel vlivem přirozeného úbytku obyvatelstva. Migračně byl region ziskový. Migrace ovšem nestačila nahrazovat silný přirozený úbytek. Od roku 2003 počet obyvatel na svěřeném území mírně rostl. Migrační přírůstek kompenzoval úbytek přirozenou měnou, který se ovšem snižoval vlivem vyššího počtu narozených a zároveň nižšího počtu zemřelých. V roce 1998 se zde narodilo nejméně dětí a následně počet živě narozených každoročně rostl. Počty zemřelých osob po celé studované období klesaly, z 1 084 v roce 1992 na 818 v roce 2006. Počty přistěhovalých a vystěhovalých značně kolísaly. Trend postupného zvyšování migračního přírůstku lze zaznamenat ke konci studovaného období.

Tabulka 4: Struktura úbytku obyvatel 1993–2000

Ukazatel	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Počet obyvatel (31.12.)	75402	75259	74948	74634	74495	74413	74155	74153
Přirozená měna (abs.)	-183	-358	-309	-306	-384	-366	-273	-250
Mechanická měna (abs.)	175	215	-2	-8	245	284	15	248
hmpp	-2,43	-4,75	-4,11	-4,09	-5,15	-4,92	-3,68	-3,37
hmms	2,32	2,85	-0,03	-0,11	3,29	3,81	0,20	3,34

*hmpp - hrubá míra přirozeného přírůstku, hmms - hrubá míra migračního salda

Zdroj: data ČSÚ

V roce 2001 byla po SLDB 2001 rozšířena kategorie „obyvatelstvo České republiky“ o cizince s vízy nad 90 dnů (podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců) a cizince s přiznaným azylem (podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu). Od 1. 5. 2004, v návaznosti na tzv. Euronovelu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, se údaje týkají občanů zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občanů třetích zemí s dlouhodobým pobytem (Vnitřní stěhování, 2005).

Vlivem změny definice obyvatelstva České republiky a úpravy bilancovaných počtů obyvatel podle posledního SLDB klesl počet obyvatel MAS Pošumaví z 74 153 k 31. 12. 2000 na 73 774 k 31. 12. 2002. K 1. 3. 2001 bylo na území MAS Pošumaví sečteno 74 089 osob.

Tabulka 5: Struktura přírůstku a úbytku obyvatel 2002–2006

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006
Počet obyvatel (31.12.)	73774	73752	73784	73868	74022
Přirozená měna (abs.)	-256	-218	-188	-118	-92
Mechanická měna (abs.)	-103	196	220	202	246
hmpp	-3,46	-2,96	-2,55	-1,60	-1,24
hmms	-1,39	2,66	2,98	2,74	3,33

*hmpp - hrubá míra přirozeného přírůstku, hmms - hrubá míra migračního salda

Zdroj: data ČSÚ

Stěhování (migrační) je prostorové přemísťování osob přes administrativní hranice územní jednotky spojené se změnou bydliště a to buď na území České republiky (vnitřní stěhování) nebo přes hranice (zahraniční stěhování). Demografická statistika České republiky pokládá za vnitřní stěhování změnu trvalého bydliště z obce do obce nebo v Praze z jednoho urbanistického obvodu do jiného.

Populační vývoj České republiky byl od 2. světové války určován převážně přirozenou reprodukci obyvatelstva. Během 90. let vzrostl význam migrace v populačním vývoji České republiky. Při pohledu na vnitřní migraci lze situaci zhodnotit jako stabilní. Po velkých poválečných migračních přesunech se stěhování rychle uklidnilo a snížilo se vysoké mezikrajské i meziokresní stěhování. Je překvapivé, že i v 90. letech pokračoval dlouhodobý trend poklesu migrační mobility uvnitř státu.

Rozsah vnitřní migrační, tedy stěhování v rámci okresů a mezi jednotlivými okresy kraje, od začátku sledovaného období klesal až do minima v roce 1996. Dále následoval vzestup i když ne v každém roce, ale trend byl jednoznačně stoupající. Průměrný věk migrantů se zvyšuje. Ve sledovaném období vzrostl z 26,6 roků na téměř 31 roků. Růst věku stěhujících se je v přímé souvislosti se stárnutím populace v naší zemi. Nejčastějším důvodem stěhování jsou důvody bytové a následování rodinného příslušníka, které tvoří více než polovinu všech

případů. Během sledovaného období nejvíce vzrostl podíl bytových důvodů, větší podíl začaly zaujímat i „jiné“ důvody. Téměř o polovinu se snížilo stěhování z důvodu sňatku. Ženy se více než muži stěhují ze zdravotních důvodů a kvůli sňatku, naopak muži více z důvodů bytových (Vnitřní stěhování, 2005).

Po celé sledované období měly okresy Klatovy a Domažlice v rámci Plzeňského kraje nejnižší intenzitu stěhování. Okres Plzeň-jih byl migračně velmi aktivní vlivem stěhování osob z okresu Plzeň-město, tento vývoj se netýkal obcí spadajících do MAS Pošumaví.

Rok před SLDB 2001 změnilo na území MAS Pošumaví místo trvalého bydliště 2 855 osob. Hodnota migračního salda osob stěhujících se přes hranice sledovaného území se v dlouhodobém pohledu pohybuje kolem 200 osob. Obyvatelstvo se tak nejintenzivněji stěhuje v rámci zájmové oblasti a to především do větších měst (Klatovy, Kdyně, Horažďovice). Při stěhování mimo Pošumaví volí nejčastěji krajské město Plzeň a Hlavní město Prahu.

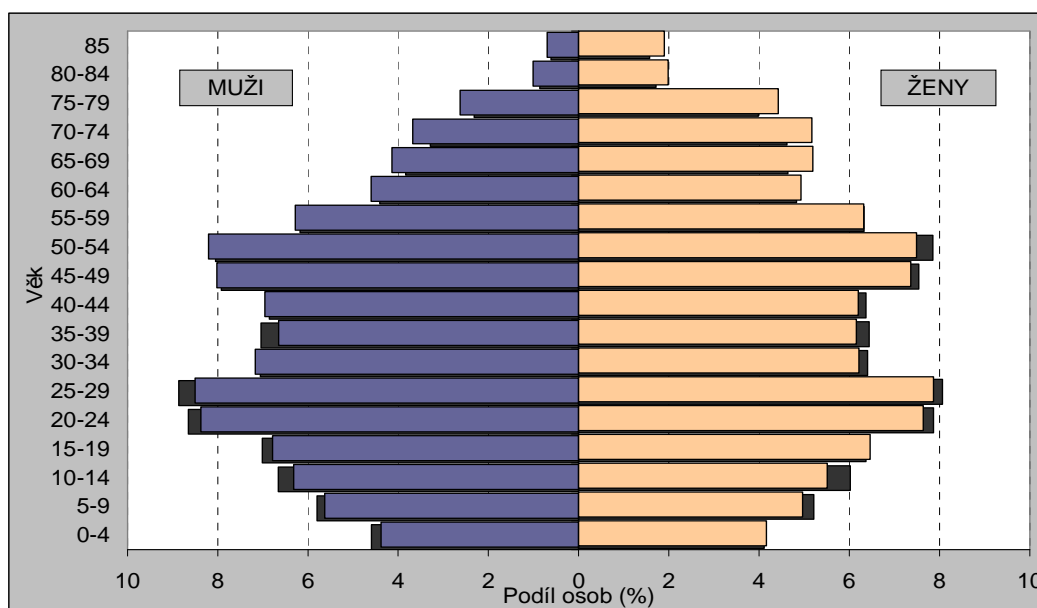
Zahraniční migrace nehraje na sledovaném území výraznou roli. Cizince s trvalým pobytem nejčastěji nalezneme v přílehlých městech mimo MAS Pošumaví (Železná Ruda, Domažlice). Pouze v oblasti Kdýnska lze zaznamenat vyšší procento cizinců.

Vývoj celkového počtu obyvatel v oblasti vymezené působností MAS Pošumaví se v zásadě neliší od vývoje na národní úrovni. Mezi roky 1992 a 2006 statistika naznačuje nejprve pokles počtu obyvatel do roku 2003, kdy lze zaznamenat minimum, následně mírný nárůst počtu obyvatel. Od roku 2003 kladné migrační saldo kompenzuje záporný přirozený přírůstek.

3.1 Pohlavně-věková struktura obyvatelstva

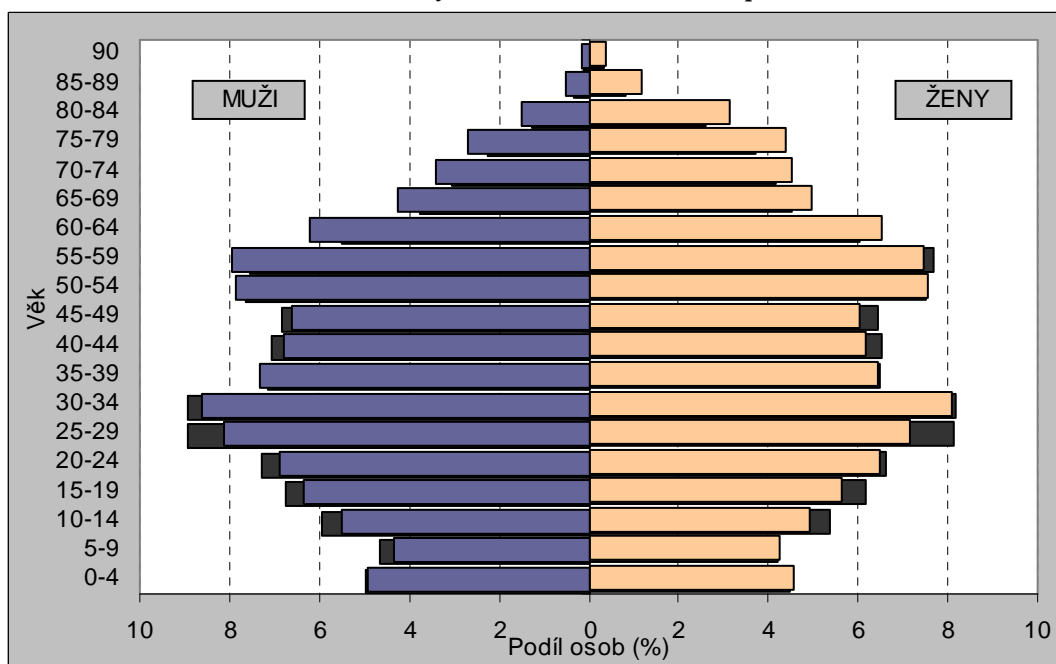
Složení obyvatel podle věku a pohlaví je základní charakteristikou populace. Tato struktura ovlivňuje, přesněji podmiňuje ostatní demografické charakteristiky. Tvoří základ pro popis současné demografické situace, ale podává i informace o minulosti a budoucnosti dané populace.

V průběhu sledovaných patnácti let se věková struktura obyvatelstva České republiky výrazně změnila. Podstatně se snížil podíl dětí a mladých lidí do věku 19 let, naopak vzrostlo zastoupení obyvatel ve věku 40 a více let. Obyvatelé České republiky na začátku 21. století byli v průměru o více než 10 let starší než o století dříve. Nikdy v předchozí historii nezestárlo obyvatelstvo na území České republiky jako v průběhu 20. století (Populační projekce ČSÚ, 2004). Základní příčinou demografického stárnutí bylo výrazné snížení úmrtnosti kojenců, dále i dětí a mladých lidí spolu s podstatně sníženou porodností. Novorozenecká, kojenecká a dětská úmrtnost klesla téměř na minimum. Očekává se, že v budoucnosti tempo stárnutí populace zvolní, nicméně bude pokračovat a to především rostoucím vlivem prodlužování naděje dožití.

Obrázek 7: Pohlavně-věková struktura obyvatelstva MAS Pošumaví v porovnání s ČR k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

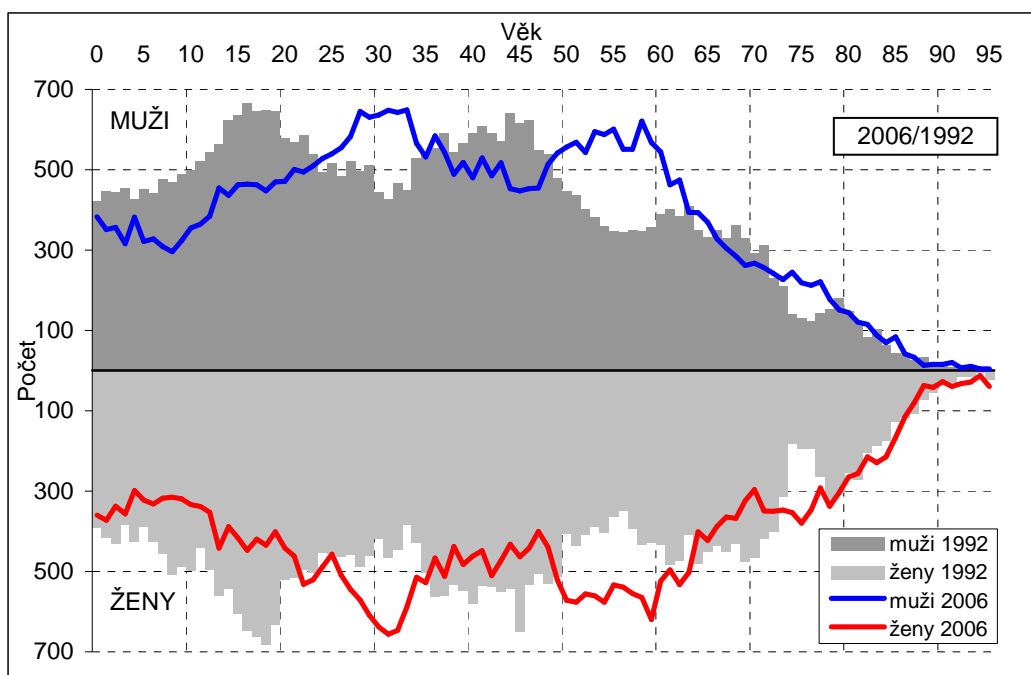
Pohlavně-věková struktura studovaného území se výrazně neliší od věkové struktury České republiky. Na jinak pravidelné pohlavně věkové struktuře obyvatelstva České republiky i MAS Pošumaví lze zaznamenat dvě věkové skupiny, které jsou v populaci výrazněji zastoupené. Jedná se o narozené v 70. letech a v 50. letech. Na věkové struktuře k 31. 12. 2006 je viditelná početnější věková skupina 0–4, jež způsobila mírné rozšíření základny věkové pyramidy. Tento trend je znatelný i na národní i lokální úrovni.

Obrázek 8: Pohlavně- věková struktura obyvatelstva MAS Pošumaví v porovnání s ČR k 31. 12. 2006

Zdroj: data ČSÚ

Populační stárnutí, které lze charakterizovat např. růstem relativního zastoupení osob ve věku nad 60 let, indexu stáří či průměrného věku, mělo doposud poměrně klidný průběh a jednalo se především o tzv. stárnutí zesponu věkové pyramidy. Snižoval se podíl dětí v populaci, zatímco osob ve vyšším věku přibývalo pouze velmi pozvolna. V současné době vstupují do postproduktivního věku početně silnější generace narozených po roce 1940. Tento vývoj ilustruje i obrázek č. 9, který zobrazuje změnu věkové struktury mezi roky 1992 a 2006. Stárnutí obyvatelstva, spočívající jak v přírůstku obyvatelstva ve vyšších věkových skupinách, tak v úbytku dětí a mladších lidí, bude jednoznačně stěžejním rysem populačního vývoje České republiky v 1. polovině 21. století.

Obrázek 9: Věková struktura obyvatelstva k 31. 12. 2006 ve srovnání s věkovou strukturou k 31. 12. 1992

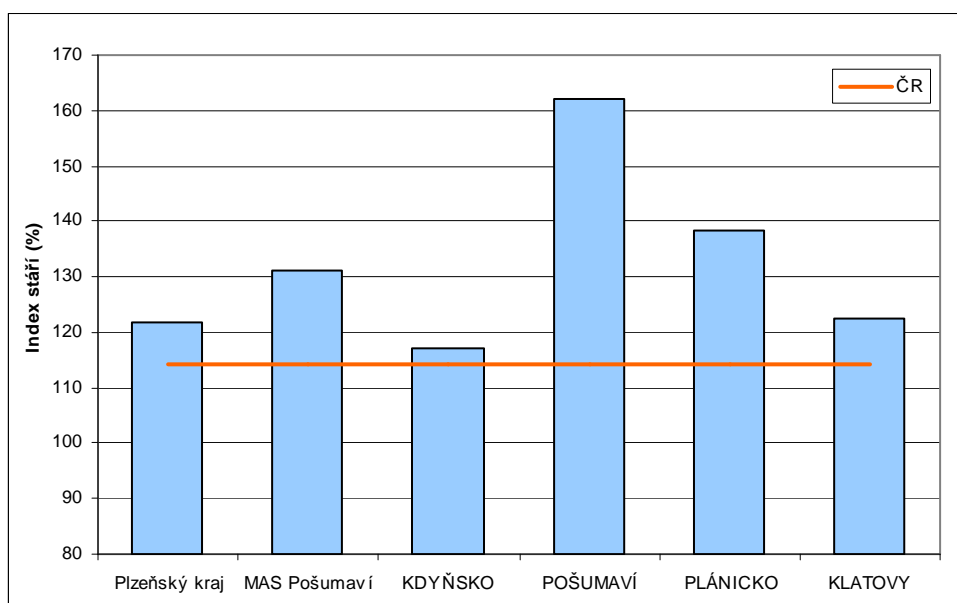

Zdroj: Data ČSÚ

Index stáří vyjadřuje počet osob ve věku 60 a více let připadající na 100 osob ve věku 0–14 let. Obyvatelstvo na území MAS Pošumaví má v porovnání s Českou republikou i Plzeňským krajem starší věkovou strukturu. Působí zde vliv venkovského prostředí. V nejmenších obcích zůstávají mnohdy jen lidé důchodového věku, ostatní objekty jsou využívány k rodinné rekreaci, chalupářství. Mezi jednotlivými oblastmi jsou rozdíly, především mezi Kdyňskem a Pošumavím. Pošumaví je území bez významnějších sídel jak z hlediska správní struktury, tak z pohledu zaměstnanosti. Naopak Kdyňsko je oblastí s dobrou dopravní dostupností velkých měst jakou jsou Klatovy a Domažlice. Samotné město Kdyně poskytuje mnoho i nových pracovních příležitostí.

Obrázek 10: Index staří k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

V šumavském podhůří žije starší obyvatelstvo než udává průměr české populace. V pohraničních oblastech zasažených osidlovacími akcemi jsou ještě na počátku 21. století znatelné dopady poválečných migračních přesunů. Tato domněnka se na území MAS Pošumaví, stejně jako obecně na úrovni okresů Klatovy a Domažlice, nepotvrdila.

3.2 Popis a analýza plodnosti

Z důvodu málo početných souborů událostí bylo pro analýzu vývoje plodnosti a úmrtnosti na území MAS Pošumaví použito metody jednoduchých klouzavých průměrů.

Metoda klouzavých průměrů, která se využívá při analýze časových řad, je založena na jejich dekompozici. Předpokládá, že časová řada obsahuje systematické složky, na které je možné ji rozložit. Jedná se o složky trendovou, sezónní, cyklickou a náhodnou. Časová řada nemusí obsahovat všechny složky najednou. Metoda klouzavých průměrů je jednou z adaptivních¹ metod přístupu k modelování trendové složky a je založena na předpokladu, že časovou řadu můžeme vyrovnat v krátkých úsecích jednou matematickou křivkou ovšem s různými parametry (lokální modelování trendu). Metoda klouzavých průměrů je založena na lineární kombinaci hodnot původní časové řady. V podstatě se jedná o vyrovnání řady polynomem určitého řádu.

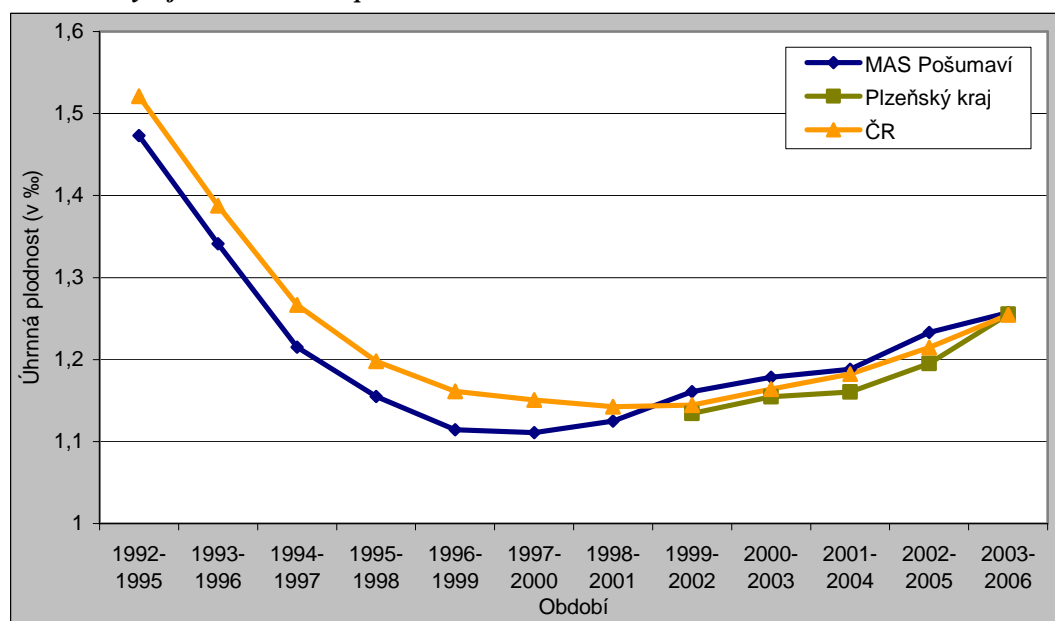
Až do počátku 90. let byla úroveň plodnosti v českých zemích relativně vysoká. Byla realizována převážně v mladém věku (20–24 let). V průběhu 90. let změnila česká populace své demografické chování. Nejvýraznějším projevem této změny byl pokles počtu narozených dětí

¹ Jednotlivé složky se sčítají a pracuje se se skutečnými napozorovanými hodnotami. Proces eliminace trendové složky se rychle přizpůsobuje okamžitému lokálnímu průběhu časové řady. Do této kategorie patří především metoda exponenciálního vyrovnávání a metoda klouzavých průměrů.

v první polovině 90. let. V dalších letech roční počty živě narozených stagnovaly na úrovni okolo 90 tisíc. Minimální úroveň plodnosti byla v České republice zaznamenána v roce 1999, kdy se narodilo dokonce méně než 90 tisíc dětí. Česká společnost přijala model plodnosti realizované v pozdějším věku, s vyšším podílem bezdětných žen. Počet narozených v populaci závisí nejen na úrovni plodnosti, ale také na velikosti a struktuře populace žen. Proto jsou nositeli dramatických změn v modelu plodnosti mladí lidé narození v 70. letech, zejména pak ženy narozené v jejich polovině a později. Často odkládají založení rodiny a rození dětí do pozdějšího věku. Údaje o plodnosti těchto „početnějších“ generací žen naznačují, že již s velkou pravděpodobností nedosáhnou úrovně plodnosti generací předchozích. Proto lze očekávat výraznější zvýšení až v době, kdy dosáhnou plodného věku další generace mladých mužů a žen. Mezi hlavní faktory tohoto vývoje lze zařadit jak změny hodnotové orientace a životního stylu mladých lidí, tak také zvyšující se ekonomický a sociální tlak na mladé rodiny.

Úhrnná plodnost vyjadřuje počet živě narozených dětí, které by se narodily ženě za celé její reprodukční období, kdyby průběh její plodnosti podle věku byl stejný jako průběh plodnosti všech žen podle věku v příslušném kalendářním roce.

Obrázek 11: Vývoj úrovně úhrnné plodnosti v letech 1992–2006

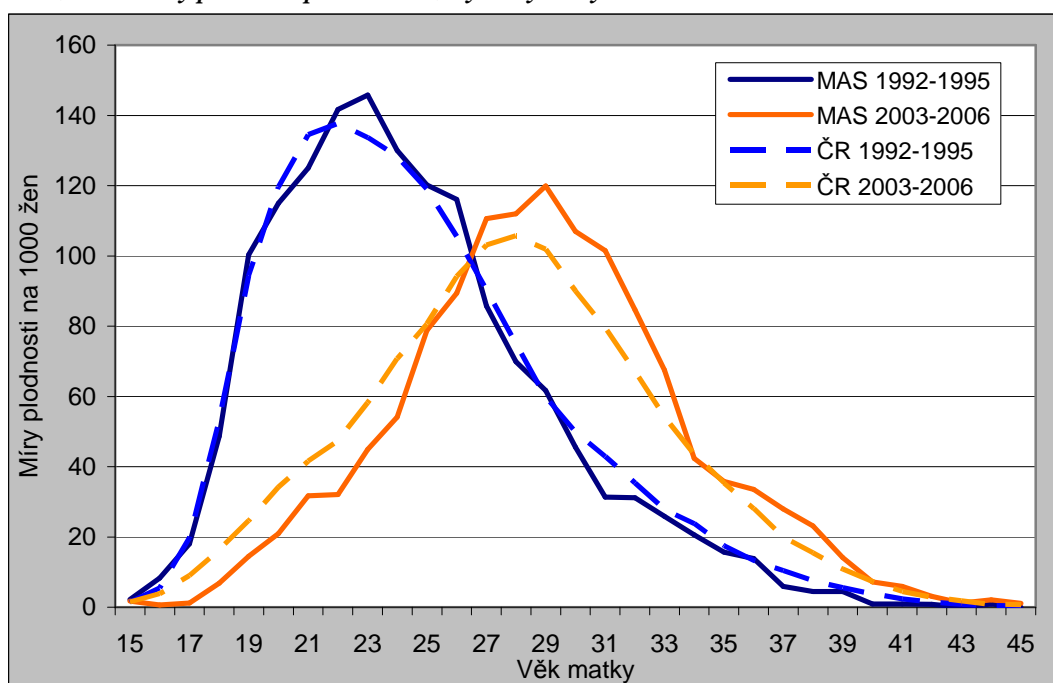
Zdroj: data ČSÚ

Změny úhrnné plodnosti mezi roky 1992 a 1998 probíhaly na území MAS Pošumaví pouze s nepatrnými odchylkami od změn na úrovni České republiky. Pro 1. polovinu 90. let byl charakteristický prudký pokles intenzit úhrnné plodnosti téměř ve všech věkových kategoriích. Na území MAS Pošumaví byla nižší intenzita plodnosti a období trvalého růstu začalo v roce 1998 (1997–2000). Na území České republiky následovalo období zmírnění klesajícího trendu a od roku 2001 (1999–2002) začalo trvalé zvyšování úrovně úhrnné plodnosti. Hodnoty na konci sledovaného období se tak přiblížili hodnotám z druhé poloviny 90. let. Mezi roky 1999 a 2000 se hodnoty úhrnné plodnosti MAS Pošumaví dostaly nad národní úroveň. Vzrůstající trend byl na obou srovnávaných územích stejný. V rámci MAS Pošumaví bylo oblastí s nejvyšší úrovní plodnosti Pošumaví, s nejnižší Plánicko.

V období 1992–2006 se snížila úroveň plodnosti a zároveň se přesunula maximální hodnota plodnosti do vyššího věku matky. Maximální hodnoty plodnosti byly na počátku sledovaného období soustředěny do věku 21–25, na konci do věku 25–30. Od roku 2002 převýšila na úrovni České republiky intenzita plodnosti ve věkové skupině nad 30 let intenzitu plodnosti věkové skupiny do 24 let. Posun maximální intenzity plodnosti do vyššího věku je spojen s pravidelnějším rozložením plodnosti do celého plodného období ženy (věk 15–49).

Na území MAS Pošumaví byl zaznamenán vyšší průměrný věk matek při narození dítěte než na národní úrovni. Ve venkovském prostředí nelze přímo aplikovat teorie a domněnky týkající se vývoje plodnosti obecně na úrovni České republiky. V letech 2003–2006 byl vyšší průměrný věk matek způsoben realizací odložených mateřství, jak napovídají celostátní trendy, ale také porody dětí druhého pořadí. To potvrzuje i průběh křivky úhrnné plodnosti, která v období 1999–2002 vzrostla nad průměrnou hodnotu České republiky.

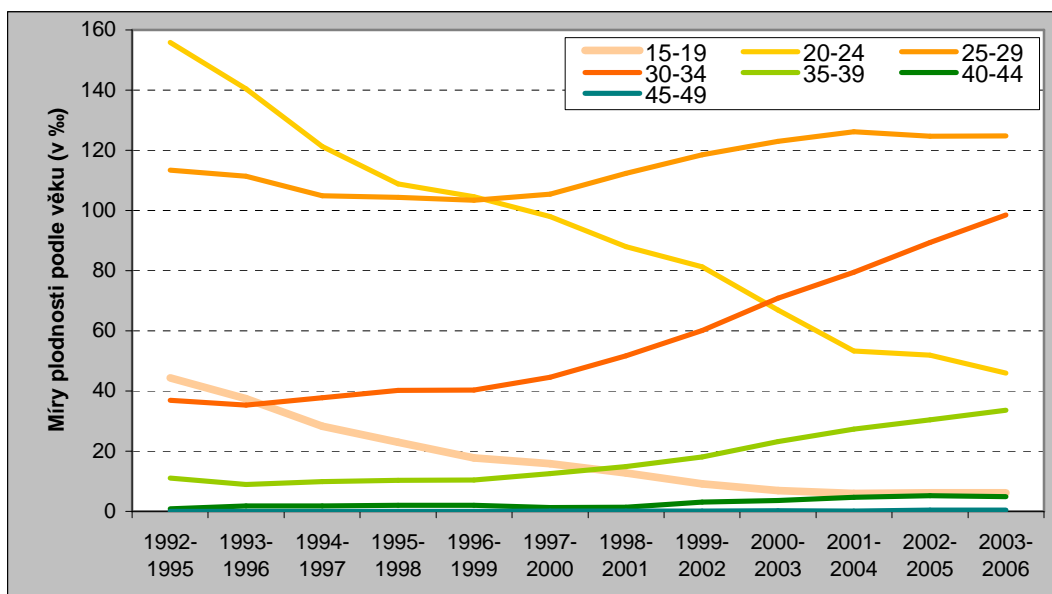
Obrázek 12: Míry plodnosti podle věku ženy ve vybraných letech

Zdroj: data ČSÚ

Na začátku i na konci sledovaného období byla hodnota maximální plodnosti žen žijících na území MAS Pošumaví posunuta do vyššího věku v porovnání se situací na území celé České republiky. Rozdíly se v průběhu sledovaných let prohloubily. V období 2003–2006 byla plodnost v Pošumaví nejčastěji realizována okolo 30 roku života ženy. V mladších věkových skupinách byla úroveň plodnosti pod průměrem České republiky.

Obrázek 13: Vývoj míry plodnosti podle věku 1992–2006

Zdroj: data ČSÚ

V průběhu sledovaného období zaznamenaly nejvýraznější změny věkové skupiny žen 20–24 a 30–34 let. V mladších věkových skupinách poklesla úroveň plodnosti. Ve věku 20–24 let je rapidní pokles ztelný po celé studované období. V nejmladší věkové skupině klesala plodnost do roku 2001, kdy se ustálila. U starších žen úroveň plodnosti rostla od roku 1999, nejznatelněji ve věkové skupině 30–34.

Vývoj úrovně plodnosti na území MAS Pošumaví se mezi roky 1992 a 2006 v zásadě nelišil od vývoje plodnosti na úrovni České republiky. Nejvýraznějším rozdílem je intenzita a období, od kdy začíná hodnota plodnosti růst. Na zájmovém území lze zlom vývoje plodnosti zaznamenat již v roce 1999, kdy se na národní úrovni narodilo historicky nejméně dětí. Na obrázku č. 12 jsou viditelné další rozdíly mezi modelovou populací České republiky a populací žijící na území MAS Pošumaví, nejvyšší hodnota plodnosti je posunuta do vyššího věku než udává národní průměr.

Úroveň plodnosti je diferenciována podle velikostních skupin obcí. V početně nejmenších obcích je pozorována nejvyšší úroveň plodnosti. Hustá síť menších měst však způsobuje, že na území České republiky neexistuje izolovaná oblast s odlišným demografickým chováním (Rychtaříková, 2004). Obecně je venkovské prostředí spojováno s vyšší plodností žen v nižším věku. Na sledovaném území se toto tvrzení nepotvrdilo. Do konce 20. století zde byla nižší úroveň plodnosti, většina plodnosti byla po celé období realizována ve vyšším věku. Do budoucna lze předpokládat pokračující nárůst úrovně plodnosti a ustálení průměrného věku matek při narození dítěte.

Na úrovni České republiky je do budoucna uvažováno s dalším postupným zvyšováním intenzity plodnosti. V populační prognóze sestavené ČSÚ (Populační prognóza ČSÚ, 2004) je se zvyšováním intenzity plodnosti počítáno přibližně do roku 2030, poté je očekávána její stabilizace. Nepředpokládá se překročení hranice 2,1 dětí narozených jedné ženě, které by znamenalo zabezpečení tzv. prosté reprodukce (tedy nahrazení jedné generace druhou), a to i

přes skutečnost, že průzkumy zaměřené na reprodukční chování mladých lidí ukazují, že rodina si stále v pomyslném žebříčku hodnot zachovává významné postavení a za ideální jsou považovány dvě děti. Realita však zatím spíše ukazuje na častý jednoduchý model. Druhým hlavním předpokladem budoucího vývoje plodnosti byl posun její nejvyšší intenzity do pozdějšího věku a o něco rovnoměrnější rozložení mateřství do celého fertlního období. Intenzita plodnosti by tak již neměla být tolik koncentrována do poměrně úzkého věkového intervalu. Například počátkem 90. let bylo téměř 80 % plodnosti realizováno do 27 let věku ženy a ženy nejčastěji rodily ve věku 20–23 let. Na přelomu tisíciletí to bylo již jen okolo 55 % procent a nejvyšší intenzitu plodnosti měly 26–28leté ženy. Prognóza ČSÚ (2004) uvažovala ještě další pokračování trendu posunu rození dětí do pozdějšího věku, i když již pomalejší. Na národní úrovni bude očekávaný vývoj plodnosti znamenat snížení generačních měr plodnosti. Konečná plodnost již velmi pravděpodobně nebude dosahovat hodnoty dvě, které se velmi blíží ještě ženy narozené v 1. polovině 60. let. Nejnižší úroveň plodnosti budou mít pravděpodobně ženy narozené v 2. polovině 70. let. Plodnost dalších generací by se měla postupně zvyšovat a stabilizovat.

3.3 Popis a analýza úmrtnosti

Po třech desetiletích stagnace byl již ve 2. polovině 80. let zaznamenán první pokles intenzity úmrtnosti. Od počátku 90. let počet zemřelých v České republice začal výrazně klesat. V roce 1998 klesl absolutní počet zemřelých poprvé od roku 1967 pod hranici 110 tisíc a nadále se pod touto hranicí pohybuje i přes probíhající demografické stárnutí populace. Rozhodující změny v úrovni a struktuře úmrtnosti jsou dávány do souvislosti s významnými změnami sociálně ekonomických podmínek po roce 1989, které se mimo jiné výrazně promítly do zdravotního stavu obyvatelstva. Úroveň úmrtnosti je výsledkem společného působení více faktorů. K těm nejdůležitějším zřejmě patří rozsah nabídky odborné lékařské péče, dostupnost nejmodernějších technologií a kvalitních léků, ale také účinnost působení zdravotnické osvěty, vedoucí k rostoucímu vědomí prospěšnosti péče o vlastní zdraví, životní styl populace směřující ke zdravému způsobu života a kvalita životního prostředí.

Míra úmrtnosti je definována jako podíl zemřelých v určitém věku za danou časovou jednotku k průměrnému počtu osob žijících v dané věkové skupině. Průměrný počet obyvatel se často nahrazuje tzv. středním stavem obyvatelstva (početní stav ke středu intervalu). Intenzita úmrtnosti měřená pomocí hrubé míry úmrtnosti je ovlivněna intenzitou úmrtnosti v jednotlivých věkových skupinách a věkovou strukturou zkoumané populace. Přímá standardizace je úprava, při níž je určitá věková struktura zvolena jako standard, kterým vážíme míry úmrtnosti podle věku srovnávaných populací. Při porovnání úmrtnosti MAS Pošumaví a České republiky byla zvolena jako standard věková struktura České republiky k 31. 12. 2004, ke středu intervalu 2003–2006.

Tabulka 6: Vývoj standardizované* hrubé míry úmrtnosti

období	ČR		MAS Pošumaví	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy
1992-1995	14,19	12,85	14,57	13,66
1993-1996	13,73	12,63	14,02	13,54
1994-1997	13,44	12,38	13,69	13,29
1995-1998	13,06	12,00	13,21	12,96
1996-1999	12,65	11,65	12,97	12,26
1997-2000	12,34	11,38	12,85	11,95
1998-2001	11,99	11,18	12,28	11,34
1999-2002	11,74	11,03	12,03	11,37
2000-2003	11,73	11,06	12,12	11,16
2001-2004	11,44	10,76	11,97	11,18
2002-2005	11,23	10,55	11,72	11,15
2003-2006	10,51	9,85	11,07	10,67

* přímá standardizace (standard - věková struktura ČR 31.12. 2004)

Zdroj: data ČSÚ

Vývoj hodnot hrubé míry úmrtnosti je na studovaném území podobný jako na národní úrovni, jedná se o trvalý mírný pokles intenzity úmrtnosti. Na území zájmového mikroregionu jsou zaznamenány horší úmrtnostní poměry, míra úmrtnosti zde dosahuje vyšších hodnot. Tento stav lze přisuzovat starší věkové struktuře, nižší vzdělanostní struktuře, a především venkovskému a podhorskému charakteru prostředí, ve kterém je mimo jiné horší účinnost rychlé záchranné služby, ale i obecně dostupnost zdravotnických zařízení především pro starší obyvatelstvo. Úmrtnost mužů má po celé sledované období vyšší intenzitu než úmrtnost žen. Rozdíl se mezi roky 1992 a 2006 snižoval.

Hodnoty míry úmrtnosti podle věku jsou pro území MAS Pošumaví malé, méně přehledné a neúplné, proto je dále využito agregátního ukazatele naděje dožití, a to při narození, ve věku 45 a 65 odděleně pro muže a ženy. Naděje dožití vyjadřuje průměrný počet let života, který zbývá každému jedinci daného pohlaví a věku do smrti za předpokladu zachování stejných úmrtnostních poměrů. Pro výpočet hodnot naděje dožití obyvatelstva MAS Pošumaví bylo využito modelové populace České republiky, kdy se pomocí grafické metody upravily hodnoty míry úmrtnosti podle věku pro MAS Pošumaví.

Tabulka 7: Naděje dožití na území ČR a MAS Pošumaví ve vybraných letech

Ukazatel	pohlaví	1992–1995		2002–2003	
		ČR	MAS	ČR	MAS
Naděje dožití při narození	muži	69,18	69,19	72,68	72,73
	ženy	76,42	76,29	79,16	79,04
Naděje dožití ve věku 45	muži	27,14	27,10	29,74	29,83
	ženy	33,13	33,06	35,27	35,16
Naděje dožití ve věku 65	muži	12,39	12,35	14,26	14,05
	ženy	15,89	15,88	17,64	17,39

Zdroj: data ČSÚ

Vývoj hodnot naděje dožití potvrzuje pokles intenzity úmrtnosti jak na území České republiky, tak na území MAS Pošumaví. Mezi roky 1992 a 2006 došlo k vzestupu naděje dožití při narození u všech sledovaných skupin. Nejnižší nárůst je z tabulky č.7 viditelný u žen

žijících na zájmovém území, naopak největší nárůst u mužů ze zájmového území. Rozdíl v naději dožití při narození u mužů a u žen (mužská nadúmrtnost) se pomalu snižuje. Změny intenzity úmrtnosti probíhaly ve všech věkových skupinách. Rozhodující byl pokles úmrtnosti kojenců a zlepšování úmrtnostních poměrů osob ve věku nad 60 let. Podle příčin úmrtí byl pozitivní vývoj úrovně úmrtnosti umožněn především výrazným snížením její intenzity na nemoci oběhové soustavy (akutní infarkt myokardu, cévní onemocnění mozku).

Podrobná analýza vývoje úmrtnosti je na území MAS Pošumaví komplikována nízkými počty událostí v jednotlivých věkových skupinách. Pro odhad budoucího vývoje úmrtnosti byly hodnoty míry úmrtnosti podle věku upraveny pomocí grafické metody dle hodnot modelové populace České republiky a populace vyššího územněsprávního celku, Plzeňského kraje.

Hypotézy ČSÚ (Populační projekce, 2004) o dalším vývoji úmrtnosti na národní úrovni se odvíjely z trendu posledních let, nepočítaly se stagnací současné úrovně. Tempo dalšího očekávaného prodloužení naděje dožití při narození mužů i žen by ale mělo být pomalejší než tomu bylo v 90. letech. Zároveň byl zachován předpoklad o něco výraznějšího snižování úmrtnosti mužů.

I přes očekávané zlepšování úmrtnosti se vlivem stárnutí populace budou zvyšovat roční počty zemřelých osob. Hlavní těžiště očekávaného poklesu úmrtnosti by se mělo posunout do vyššího věku. Největší příspěvek k prodloužení naděje dožití při narození byl předpokládán u osob starších 60 let. U mužů byl nemalý vliv přisouzen ještě skupině 40-59letých, u žen byl pak hlavní vliv více koncentrován do vyšších věků (70 a více let). Vliv zlepšení úmrtnosti v dalších věkových kategoriích bude jen minimální, a to včetně úmrtnosti kojenců. Úmrtnost dětí do jednoho roku je v současnosti velice nízká a i když ČSÚ prognózuje její ještě nepatrné snížení, vliv na prodloužení naděje dožití bude prakticky zanedbatelný.

V průběhu analýzy populačního vývoje se ukázalo, že při rozdělení populace MAS Pošumaví podle jednotlivých oblastí (Kdyňsko, Plánicko, Pošumaví, Klatovy) jsou soubory událostí neúnosně malé. Z tohoto důvodu vstupuje do další fáze prognózování pouze obyvatelstvo MAS Pošumaví rozdělené podle věku a pohlaví. I nadále je nutné využívat úpravy časových řad a opírat se o modelovou populaci.

Kapitola 4

Populační odhady

Populační odhady jsou odhady počtu obyvatelstva a jeho struktur, které nejsou přímým výsledkem statistických šetření. Z hlediska času rozlišujeme populační odhady do minulosti a do budoucnosti. Přívlastek „populační“ určuje objekt a zároveň i předmět těchto odhadů. Objektem studia jsou jedinci stejného biologického druhu, předmětem jsou početní stav a pohlavně věková struktura daného souboru. „V souvislosti s lidskými populacemi se termín „populace“ používá zpravidla bez další specifikace a má stejný význam jako označení „demografický“, který zcela jednoznačně určuje, že se jedná o soubor lidí.“ (Kučera, 1998)

4.1 Populační prognózy a projekce

Odhady budoucího vývoje velikosti a demografické struktury populace nebo její části se nazývají populační projekce či prognózy. Populační projekce vycházejí ze současných populačních trendů a z předpokládaných nebo pouze uvažovaných možných změn jednotlivých demografických procesů. Jsou spíše nástrojem analýzy současné situace a názorně ukazují, co by se stalo, kdyby se určité předpoklady realizovaly. Jsou založeny na formálních výpočtech. Jednodušší typy populačních projekcí předpokládají zachování úrovně úmrtnosti, porodnosti a migrace. Naproti tomu populační prognózy jsou takové odhady budoucího vývoje, které se považují na základě demografického poznání za nejlépe vystihující předpokládané budoucí trendy. Prognózy podávají v době svého vzniku výrok o nanejvýš pravděpodobném budoucím vývoji sledovaného jevu. Jsou založeny na vědeckém poznání objektivní reality, jsou nástrojem syntézy. Nejčastěji používaná metoda populačních prognóz je kohortě-komponentní metoda (komponentní metoda), která jako výchozí bod bere věkovou strukturu populace a posouvá ji po jednotlivých věkových skupinách do vyššího věku pomocí tzv. pravděpodobností přežití. Dosud nenarozené ročníky doplňuje do věkové struktury na základě předpokládaného vývoje měř plodnosti podle věku žen. Může být vypočtena bez i s uvažováním migrace.

Možnosti prognózování vývoje konkrétní populace je velmi významně ovlivněno podmínkami, v kterých daná prognóza vzniká. T. Kučera (1998) za nejdůležitější okolnosti považuje aktuální populační vývoj a úroveň jeho poznání, institucionální zázemí prognózování, legislativní, informační, technické a personální podmínky a také kvalitu uživatelského

prostředí. Tyto podmínky usměrňují výběr použitých přístupů a metod, a tak přímo nebo zprostředkovaně působí na kvalitu prognostických výsledků.

4.2 Odhad regionálního populačního vývoje

Regionální populační prognózy reprezentují jednu z hlavních skupin populačních prognóz. V literatuře se objevuje různý výklad pojmu „regionální“. Běžně se pod tímto označením chápou všechny populační prognózy za územní celky nižší regionální úrovně než je úroveň celostátní. Nejčastěji se jedná o prognózy na úrovni krajů. V metodologické literatuře se lze setkat s označením regionální populační prognóza, jedná-li se o migračně otevřený celek. V tomto případě nezáleží na úrovni regionálního členění, ale pouze na roli migrace v reprodukci sledovaných struktur a možnosti jejího vystižení. Dále lze pod označení „regionální“ zahrnout prognózy za systém regionů.

Kučera (1998) za regionální populační prognózu považuje každou nepodmíněnou, na vědeckém poznání založenou výpověď o očekávaném, nanejvýš pravděpodobném budoucím vývoji početního stavu a pohlavní a věkové struktury obyvatelstva regionu, který tvoří součást daného státu.

Regionální populační vývoj se odehrává v rámci demografických či geodemografických systémů, které leží na pomezí systémů biologických, sociálních a geografických. Prognózování je souhrnný proces, který zahrnuje soubor činností vedoucí k vytvoření prognózy v jejich logické posloupnosti. V případě tvorby regionálních populačních prognóz je rozsah tohoto souboru ovlivněn obecnou složitostí reálných systémů, v nichž se reprodukce regionálních demografických struktur odehrává.

Výzkum populačního vývoje na úrovni nižší administrativních jednotek, který je důležitý z pohledu tvorby regionálních populačních prognóz, nedosahuje kvality a hloubky výzkumu v celostátním měřítku. Hlavním důvodem je větší pracnost a obsahová náročnost analýz stejně jako obtížnější dostupnost datových podkladů.

Problematika tvorby regionálních populačních prognóz je řešena několika způsoby, které rozdílně odrážejí vztah mezi regionálními a národními prognózami. Na regionální populační vývoj lze nahlížet jako na autonomní proces bez jakékoli souvislosti s vývojem na státní úrovni, či jako na nedílnou součást vývoje na vyšší úrovni (kraj, stát). Tyto přístupy se rozdělují do čtyř kategorií. Při užití principu „top-down“ se regionální prognóza odvozuje z prognózy národní, při principu „bottom-up“ je použitím klasické kohortě komponentní projekční metody „sečtena“ národní prognóza z prognóz regionálních. Hybridní přístup je jejich vhodnou kombinací. Multiregionální přístup vychází z koncepce multiregionálního populačního systému.

Hlavními zdroji dat o obyvatelstvu České republiky, jeho početním stavu, pohlavní a věkové struktuře, přirozené reprodukci a migraci jsou běžná evidence demografických událostí a sčítání lidu, domů a bytů. Při analýze populačního vývoje v regionech lze nalézt mnoho problémů, které se na národní úrovni nevyskytují (neexistence delších časových řad primárních

údajů, legislativní překážky v práci s osobními údaji, komplikovaný přístup k datům menších územních jednotek, atd.).

„Na regionální úrovni chybí tradice ve využití prognóz při řízení a plánování, neboť centrálně plánovaná ekonomika předcházejícího období poskytovala regionům hotové plány a výhledy a spolu s nimi příslušné direktivy.“ (Kučera, 1998) Ani do roku 2008 se situace ve využívání populačních prognóz v regionálním rozvoji, či při plánování budoucnosti obce, města, regionu příliš nezlepšila.

Kapitola 5

Odhad počtu obyvatel MAS Pošumaví

Při tvorbě regionální populační prognózy MAS Pošumaví je zohledněna situace jak na úrovni Plzeňského kraje, tak i na úrovni celé České republiky. Jedná se o hybridní přístup, který považuje regionální populační vývoj za nedílnou součást vývoje vyšších celků, respektuje regionální specifika a zároveň řeší problém nedostatečné četnosti regionálních populací.

Přestože nejde o oblast s malou populační velikostí, ze zvláštního postavení tohoto území v administrativním i statistickém členění České republiky vyplývá problematický přístup k datům. Dále se jedná o práci s málo čtenými statistickými soubory. MAS Pošumaví zahrnuje vybrané většinou venkovské obce ze tří okresů, čtyřech obcí s rozšířenou působností. V rámci české statistiky jsou za obce publikovány pouze údaje o celkových počtech narozených, zemřelých, přistěhovalých a vystěhovalých a početním stavu populace, bez členění podle pohlaví a věku. Podrobná data (podle věku a pohlaví) z bilancí mezi roky 1992 a 2006 poskytl ČSÚ, údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 jsou přístupná na internetu. Data potřebná pro analýzu populačního vývoje na území MAS Pošumaví jsou získána načtením údajů za jednotlivé obce.

V předkládané práci je pro tvorbu prognózy využito kohortě-komponentní metody bez uvažování migrace. Tento přístup je založen na segmentaci populace do dílčích věkových skupin, které jsou vystaveny rozdílnému působení demografických procesů. Spočívá v posunu žijících osob mezi věkovými skupinami, tedy v převodu počtu žijících v dokončeném věku x na počet žijících v dokončeném věku $x+1$ po prvním kroku prognózy.

Parametry projekčního modelu kohortě-komponentní metody představují věkově specifické míry plodnosti, koeficienty přežití vypočítané z podrobných úmrtnostních tabulek odděleně pro muže a ženy a ukazatel feminity vyjadřující poměr narozených dívek ku celkovému počtu narozených dětí.

Práh předkládané prognózy představuje konec roku 2006, jejím horizontem je závěr roku 2030. Jedná se tak o střednědobou prognózu (10–30let).

V předcházejících kapitolách byl nastíněn základní profil zkoumaného regionu a populační vývoj mezi roky 1992 a 2006. Populace MAS Pošumaví je homogenní. Mezi jednotlivými oblastmi existují pouze nepatrné rozdíly, jež se odráží především od struktury osídlení (přítomnost významnějších center).

Členění na jednoleté generace je v demografii považováno za záruku homogenity, ne vždy jsou ale k dispozici dostatečně četné soubory. Řešení nabízí agregace některých generací nebo jiných podskupin, či různé úpravy časových řad. V překládané práci je využito tzv. jednoduchých klouzavých průměrů, čtyřletá období se středem intervalu k 31.12. „druhého“ roku, a modelové populace České republiky. Populace České republiky byla upřednostněna před populací Plzeňského kraje. Pro Plzeňský kraj neexistují delší časové řady demografických ukazatelů² a pro území České republiky byly v nedávné době (2003;2004) zpracovány populační prognózy.

Populace MAS Pošumaví je rozdělena podle věku a pohlaví na jednotlivé generace, které jsou jednotlivými prvky systému. Procesy porodnosti a úmrtnosti představují vnitřní vazby systému, migrace, analyzovaná pouze pomocí migračního salda, určuje vnější vazby. Vazby vyjadřující proces porodnosti jsou přirozeně selektivní, protože spojují pouze generace žen v plodném věku s generacemi narozených v aktuálním roce. Vazby odpovídající úmrtnosti jsou vyjádřeny jako spojení každého z prvků systému se sebou samým. (Kučera, 1998)

5.1 Očekávaný vývoj plodnosti

Základní úvaha o budoucím vývoji plodnosti na zájmovém území vycházela z odhadů vývoje plodnosti na území České republiky. Bylo využito informací jak z prognózy zpracované ČSÚ, tak i z práce vytvořené na Přírodovědecké fakultě. Oba zmíněné dokumenty předpokládají, že nejnižší úroveň plodnosti již bylo dosaženo, a proto se očekává postupný růst a následná stabilizace. Nicméně žádná z variant nepředpokládala překročení hranice dvou dětí narozených jedné ženě. Zároveň obě národní prognózy odhadují, že zvýšená intenzita plodnosti se posune do vyššího věku ženy a rozprostře se do více věkových jednotek.

Burcin a Kučera (2003), kteří analyzovali plodnost z generačního pohledu, zdůrazňují, že odklady rodičovství u generací žen narozených v 70. let vytvořily v uplynulých letech značný potenciál realizace plodnosti. V nejbližší době očekávají jeho částečné uvolnění, které spolu s novými podmínkami pro další generace žen způsobí nárůst úrovně plodnosti. Autoři se domnívají některé omezující podmínky reprodukce (dostupnost nových příležitostí k osobní realizaci a pracovní kariéře mladých lidí) budou odeznívat, což by mělo také přispět ke zvýšení úrovně celkové plodnosti. Největší změny očekávají v nejbližších 10 letech, během kterých se ženy, které v 90. letech velkou měrou způsobily hluboký pokles plodnosti, budou muset rozhodnout mezi mateřstvím a vzdáním se mateřství. Plodnost dalších generací by se měla zvyšovat a později stabilizovat okolo hodnoty 1,6.

---

² Od 1.1.2000 nové správní členění ČR, vyšší územně samosprávné celky (kraje)

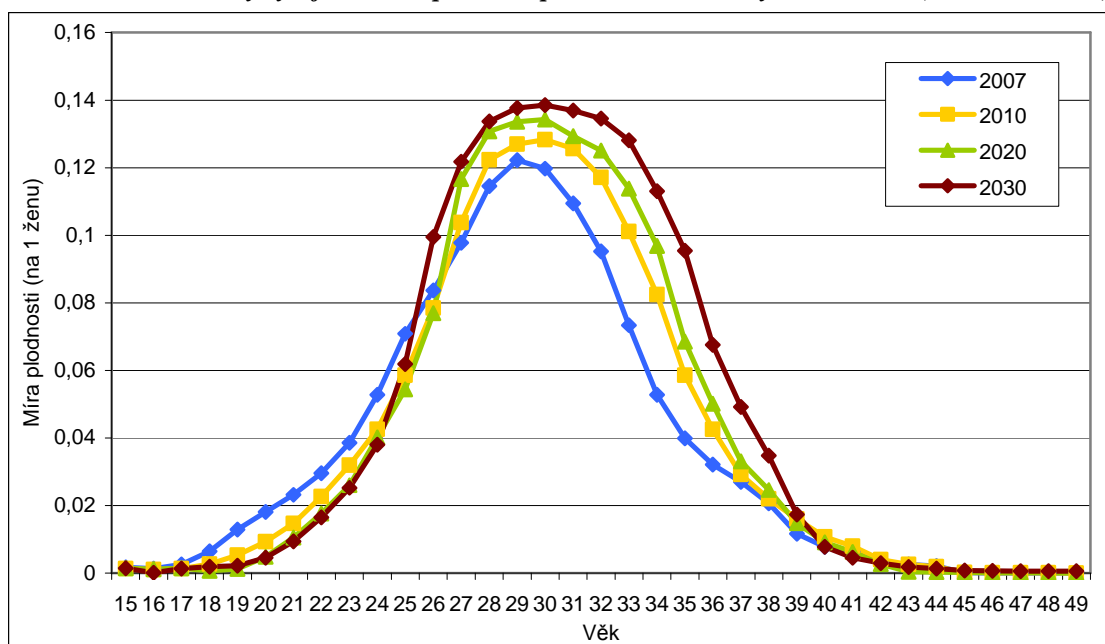
Tabulka 8: Očekávaný vývoj úrovně plodnosti na území MAS Pošumaví 2007–2030 (nízká, střední a vysoká varianta)

Rok	Úhrnná plodnost		
	Nízká	Střední	Vysoká
2007	1,20	1,28	1,35
2010	1,25	1,37	1,46
2020	1,31	1,43	1,59
2030	1,42	1,59	1,74

Na území MAS Pošumaví se očekává podobný vývoj plodnosti jako obecně v České republice. Plodnost se bude po celé prognózované období a ve všech variantách zvyšovat. Vyšší intenzitu bude možné zaznamenat v následujících 5 až 10 letech, kdy se na úrovni plodnosti budou podílet jak ženy z již zmiňované generace 2. poloviny 70. let tak i generace následující, u kterých se nepředpokládá tak časté a dlouhodobé odkládání mateřství. Důvody zvýšení plodnosti na území MAS Pošumaví lze spatřit v rozšíření možností pro mladé lidi, jak nabídky pracovních míst, tak možnosti trávení volného času, a péče o děti v předškolním i školním věku.

Průměrný věk matek při narození dítěte se bude zvyšovat méně intenzivně než na úrovni České republiky. V období 2004–2006 měly rodičky na území MAS Pošumaví vyšší věk, proto se do budoucna předpokládá pouze mírný nárůst. Dalším předpokladem je rovnoměrnější rozložení měr plodnosti v celém fertilitním období ženy, především okolo věku 30 a 31. Hodnota plodnosti se sníží v mladších věkových skupinách (18–24 let) a naopak se velmi intenzivně zvýší ve vyšším věku (32–38 let).

Obrázek 14: Očekávaný vývoj rozložení plodnosti podle věku mezi roky 2006 a 2030 (střední varianta)

5.2 Očekávaný vývoj úmrtnosti

Stejně jako odhad budoucího vývoje plodnosti je i odhad úmrtnosti na území MAS Pošumaví odvozen od celostátního vývoje. Obě populační prognózy pro území České republiky počítají s pokračováním prodlužování naděje dožití, v porovnání s 90. lety se sníží tempo změn. Ve všech variantách je zachován předpoklad o něco výraznějšího poklesu úmrtnosti mužů. Největší vliv na snížení celkové úrovně úmrtnosti budou mít pravděpodobně především starší věkové skupiny (60 a více let). U mužů budou mít možný dopad i změny úmrtnosti mezi věky 40 a 59 let, u žen bude převládat zlepšení úmrtnostních poměrů v nejstarší věkové skupině (70 a více let). Vliv zlepšení úmrtnosti v dalších věkových kategoriích bude jen minimální, a to včetně úmrtnosti kojenců.

Tabulka 9: Očekávaný vývoj naděje dožití při narození podle pohlaví 2007–2030 (nízká, střední a vysoká varianta)

Rok	Muži			Ženy		
	Nízká	Střední	Vysoká	Nízká	Střední	Vysoká
2007	72,31	73,27	73,53	78,10	79,51	79,47
2010	73,01	74,01	74,92	78,85	79,85	80,85
2020	74,83	76,21	77,41	80,50	81,72	83,03
2030	76,62	78,10	79,81	81,91	83,51	84,81

Na území MAS Pošumaví byly mezi roky 1992 a 2006 horší úmrtnostní poměry než na úrovni celé České republiky. Rozdíly mezi lokálními a národními hodnotami ukazatelů úmrtnosti by se měly v prognózovaném období mírně snižovat, stejně jako rozdíl mezi pohlavími. Předpokládaná celková změna úmrtnosti, která představuje ve střední variantě přírůstek naděje dožití při narození přibližně 6 let u mužů a 5 let u žen, je rozložena do celého sledovaného období.

5.3 Očekávaný vliv migrace

Migrace je nejobtížněji prognózovatelnou složkou populačního vývoje. Vzhledem k silným vnějším podmínkám (sociální, ekonomické, demografické a ekologické podmínky) se vývoj migrace vyznačuje značnou neurčitostí (Kučera, 1998).

Čím menší územní celek, tím má migrace větší vliv na celkový počet obyvatel, na populační vývoj. Na území MAS Pošumaví žije přibližně 74 000 obyvatel, což lze populačně přirovnat k okresu. Okresy Klatovy a Domažlice patří mezi nejméně migračně aktivní okresy v rámci Plzeňského kraje.

Na konci sledovaného období mezi roky 1992 a 2006 lze zaznamenat rostoucí trend migračního salda, přesto není migrační složka do následující prognózy zahrnuta. Domnívám se, že z daného území odchází mnohem více osob než přiznává statistika. Mladí lidé často fakticky žijí ve velkých městech mimo sledované území, i když trvalé bydliště mají v Pošumaví. I v rámci strategického plánu LEADER je věnována zvláštní pozornost projektům, které podpoří setrvání mladých lidí na venkově či na území MAS Pošumaví. V rámci místní akční

skupiny směřuje naprostá většina migrantů do větších obcí a měst, kde je bohatší nabídka pracovních příležitostí, či snazší dostupnost dalších měst. Tento typ migrace, který se na migračním saldu neprojevívá, na sledovaném území převažuje.

ČSÚ při tvorbě projekce obyvatelstva v krajích v roce 2004 neuvažoval vliv vnitřního, ani zahraničního stěhování na populační vývoj v jednotlivých územních celcích. Důvodem byla skutečnost, že při odhadu migrace nelze vycházet z minulých trendů a její další vývoj závisí zejména na celkové hospodářské situaci (pracovní příležitosti, bytová výstavba) a tím atraktivnosti regionů je prakticky nepředvídatelný. Jedná se tedy o údaje prezentující pouze hypotetický vývoj počtu a věkového složení obyvatelstva krajů a oblastí ovlivněné pouze přirozenou měnou, tzn. vývojem porodnosti a úmrtnosti.

Následující odhad populační velikosti a struktury obyvatel MAS Pošumaví je také pouze odrazem předpokládaného vývoje porodnosti a úmrtnosti. O vývoji „přeshraničního“ migračního salda lze předpokládat, že se bude i nadále pohybovat okolo 250 osob za rok.

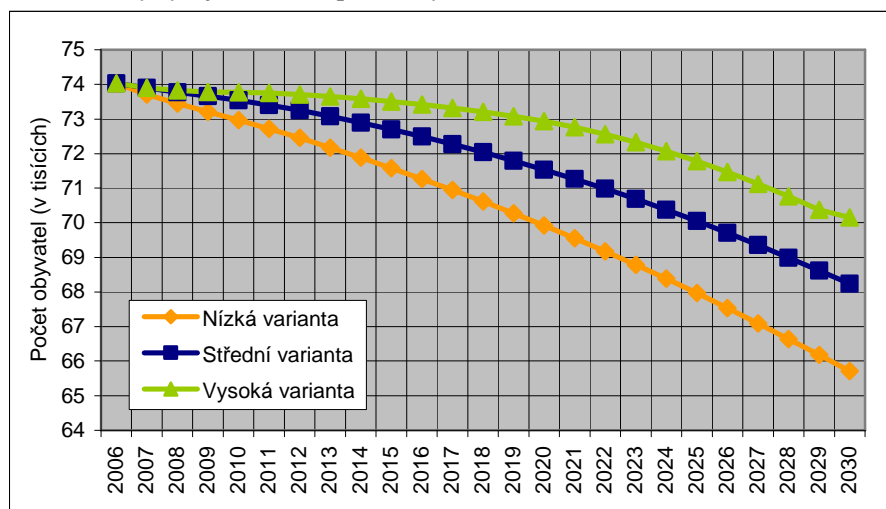
5.4 Vývoj celkového počtu obyvatel vlivem přirozené měny

Základní výsledky předkládané práce jsou pro přehlednost a snazší orientaci komentovány pouze prostřednictvím střední varianty, která je nejpravděpodobnější. Vzájemné porovnání variant je možné v příloze č.4.

Žádná z variant nepředpokládá nárůst počtu obyvatel přirozenou měnou. Pouze vysoká varianta naznačuje krátkodobé setrvání současného stavu, kdy obyvatel ubývá přirozeným úbytkem velmi málo. Vysoká varianta předpokládá pokles počtu obyvatel MAS Pošumaví pod 73 000 v roce 2020, zatímco střední varianta již roce 2014. Snižování počtu obyvatel vlivem přirozené měny je v prostředí šumavského podhůří pouze pokračováním dlouhodobých trendů.

Kdybychom připustili úspěšnost strategického plánu LEADER lze předpokládat mírně vyšší počty narozených dětí v následujících 6 letech.

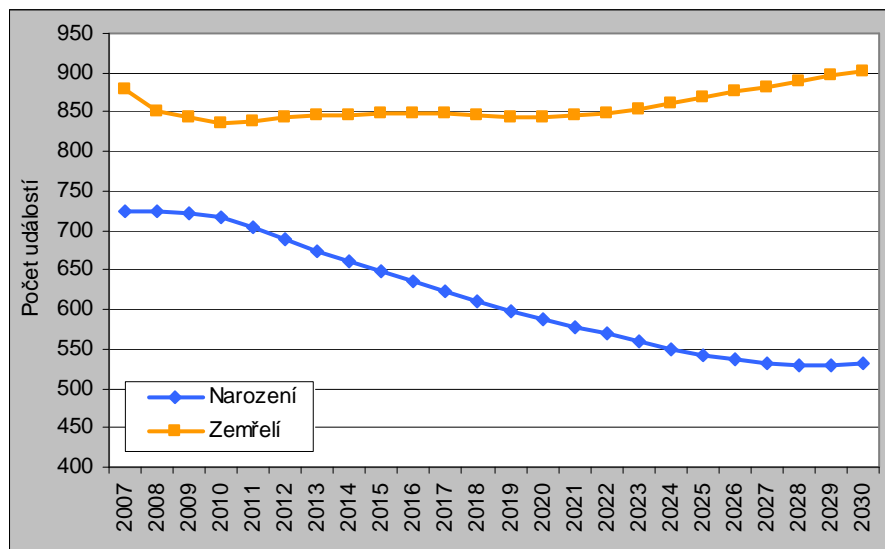
Obrázek 15: Očekávaný vývoj celkového počtu obyvatel v letech 2007–2030

Po celé období až do roku 2030 budou s velkou pravděpodobností počty zemřelých vyšší než počty narozených. V nejbližších 5 letech lze předpokládat alespoň mírné přiblížení počtu

narozených počtu zemřelých. I přes zlepšující se úmrtnostní poměry bude počet zemřelých růst vlivem zvyšujících početnějších generací. Prohlubující se přirozený úbytek bude hlavní charakteristikou procesu přirozené reprodukce po celé období prognózy.

Obrázek 16: Očekávaný vývoj počtu narozených a zemřelých v letech 2007–2030 (střední varianta)

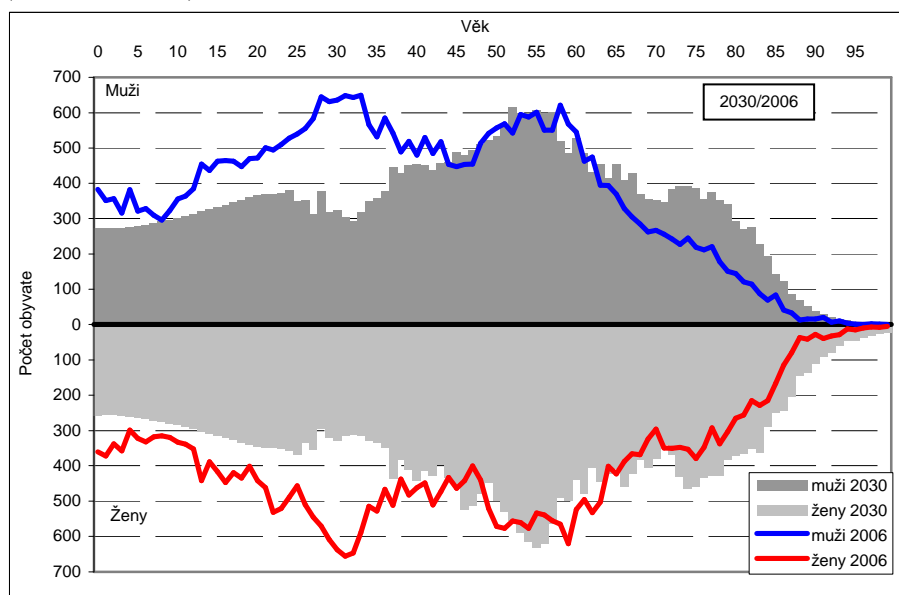
Při uvažování migrace lze připustit krátkodobý nárůst počtu obyvatel ve vysoké i střední variantě prognózy. Počty přistěhovalých by byly vyšší než hodnota přirozeného úbytku. V dlouhodobé perspektivě by se musel počet přistěhovalých mnohonásobně zvýšit, což nelze za daných podmínek předpokládat. Úbytek obyvatelstva by pravděpodobně nastal pouze v delším časovém rozmezí.

5.5 Očekávané změny věkového složení obyvatelstva

Z důvodu nepravidelné výchozí věkové struktury a očekávaných parametrů demografické reprodukce lze do budoucna očekávat výrazné strukturální změny ve věkovém složení populace MAS Pošumaví. Dlouhodobě povede budoucí vývoj ke zmenšení či zahlazení většiny nepravidelností současné věkové struktury. Nejdříve zanikne dnes již nevýrazný zářez vzniklý jako odraz nízké úrovně plodnosti v období 1. světové války a stejně tak zářez způsobený ve 2. polovině 30. let. Naopak v dolní polovině věkové struktury se pravděpodobně neobjeví žádná výrazná populační vlna.

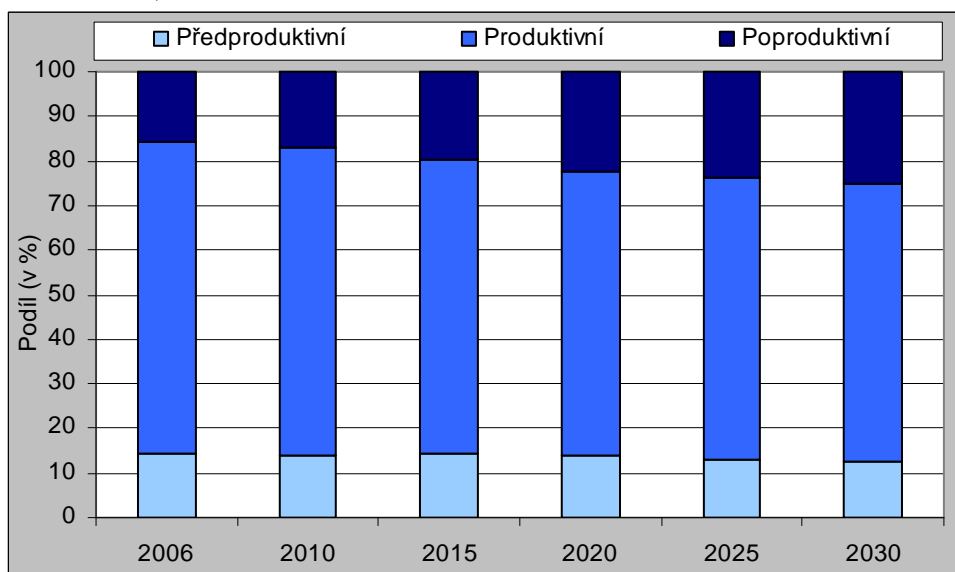
Obrázek 17: Očekávaná věková struktura v roce 2030 v porovnání s výchozí věkovou strukturou v roce 2006 (střední varianta)

Obecné rysy budoucího vývoje věkové struktury obyvatelstva MAS Pošumaví jsou viditelné na předpokládané věkové struktuře pro rok 2030. Dolní polovina stromu života bude poznamenána značným nedostatkem dětí a horní naopak „nadbytkem“ osob starších 50 let.

Z počátku prognózovaného období bude věková struktura obyvatel závislá na výchozím stavu. V závislosti na současných i prognózovaných nízkých počtech narozených dětí proběhne mírné zmenšení početní velikosti předproduktivní složky obyvatelstva, naopak se očekává plynulý a výrazný nárůst počtu osob v poproduktivním věku (obrázek č. 18). Tím, jak budou početně různě velké populační ročníky procházet jednotlivými věky, především jak budou stárnout generace narozených v polovině 70. let, se bude měnit těžiště skupiny ekonomicky aktivních osob.

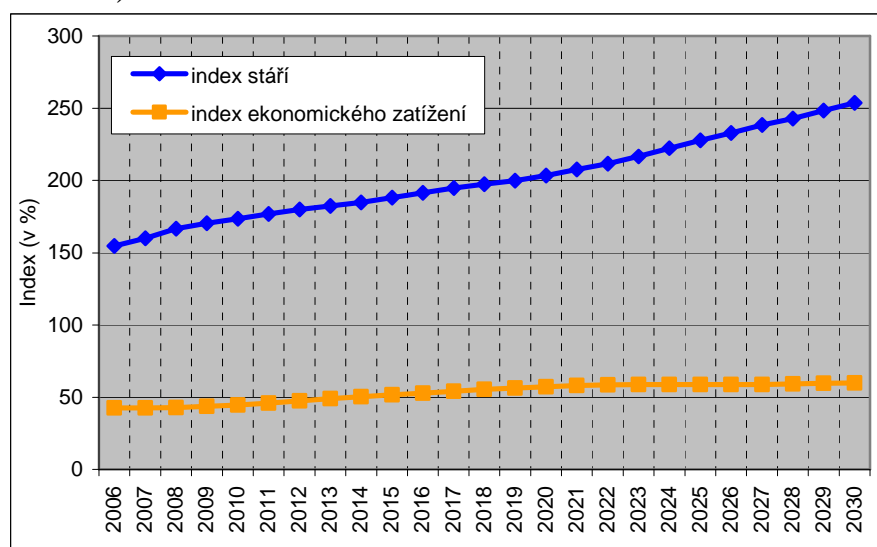
Obrázek 18: Očekávaný vývoj složení obyvatelstva podle základních věkových kategorií 2006–2030 (střední varianta)

Rozdílný vývoj v základních věkových skupinách povede ke změnám v jejich vzájemných relacích. Vztah mezi dětskou a produktivní složkou se bude zřejmě měnit pouze nepatrně, protože se očekává snižování obou těchto skupin. Naopak extrémní změnu zaznamená index stáří. Hodnota indexu z počátku prognózovaného období se do roku 2030 pravděpodobně téměř zdvojnásobí. Koncem roku 2006 připadalo na 100 dětí přibližně 131 osob nad 60 let, v roce 2030 se předpokládá hodnota indexu 254 %, což představuje 254 osob starších 60 let na 100 dětí ve věku do 14 let.

Index ekonomického zatížení, vyjadřuje vztah počtu závislých osob v populaci (děti do 14 let a osoby starší 65 let) k ekonomicky aktivní složce populace (15–64 let). V roce 2006 připadalo na 100 ekonomicky aktivních osob přibližně 43 dětí a důchodců, do roku 2030 se očekává nárůst na 60 %. Rostoucí trend hodnot indexu ekonomického zatížení lze přisoudit nárůstu podílu osob ve věku 65 let a starších. Zvýšení hodnoty tohoto ukazatele má závažné ekonomické a sociální důsledky. V Pošumaví se jeví jako palčivý především problém sociální, již v současnosti se lidé potýkají s nedostatečným počtem lůžek v domovech důchodců, pečovatelských domech, apod., problém péče o staré občany je umocněn odchodem mladých lidí z venkovských oblastí.

Obrázek 19: Očekávaný vývoj indexu stáří a indexu ekonomického zatížení v letech 2006–2030 (střední varianta)

Charakteristickým rysem prognózovaného populačního vývoje bude stárnutí populace. Demografické stárnutí je dáno především nepravidelnostmi vstupní věkové struktury. Stárnutí populace mělo do nedávné doby poměrně klidný průběh a jednalo se především o tzv. stárnutí zespu do věkové pyramidy. V současné době začíná počet osob starších 65 let intenzivně růst, jak se tohoto věku dožívají početně silnější poválečné ročníky. Do budoucna je očekáván ještě intenzivnější průběh populačního stárnutí. Zvýšení intenzity způsobí nejen posun početnějších poválečných ročníků do poproduktivního věku, ale především snižující se počet narozených a rostoucí naděje dožití.

5.6 Závěry

Početní stav populace MAS Pošumaví bude vlivem přirozené měny znatelně klesat. Rozhodujícím faktorem ve vývoji přirozené měny bude nízká plodnost, resp. porodnost. Ke konci prognózovaného období začnou na úroveň porodnosti působit i nízké počty potenciačních matek. Úmrtnostní poměry se budou na území MAS Pošumaví zlepšovat, přesto vlivem početnějších stárnoucích ročníků (narození ve 40. letech) poroste počet zemřelých. Rostoucí naděje dožití, stejně jako nízká porodnost způsobí vyšší intenzitu demografického stárnutí populace. Pohlavně věková struktura se bude v průběhu prognózovaného období značně měnit. Předpokládá se, že strom života začne získávat podobu regresivního typu věkové struktury, což způsobí značné následky do budoucna. Nejintenzivněji porostou počty seniorů, postreprodukční složka. S rostoucím podílem seniorů se studovaná oblast stále častěji začne potýkat s problémem péče o staré a nemohoucí lidi. Stárnutí obyvatelstva se na venkově projeví palčivěji než v městském či příměstském prostředí.

Všechny závěry a výsledky týkající se prognóz a projekcí jsou zatíženy větší či menší mírou neurčitosti, proto mají pouze pravděpodobnostní charakter. Perspektivy týkající se obyvatelstva MAS Pošumaví jsou pouze odhady založené převážně na analýze dosavadních trendů jednotlivých složek demografické reprodukce i migrace. Přestože mám k danému území blízký vztah, rozhodně nelze mé znalosti o území považovat za úplné a bezchybné, proto jsem se snažila předkládané odhady co nejvíce podložit odbornými znalostmi.

Závěr

Po detailnějším pohledu na území Místní akční skupiny Pošumaví lze říci, že se jedná o zajímavou oblast, nejen z pohledu návštěvníka, který se zajímá o historické, kulturní, přírodní bohatství, o možnosti sportovního vyžití, o agroturistiku atd., ale i z pohledu demografického.

Přestože se jedná o oblast v blízkosti hranic, nelze zde zaznamenat žádný typický důsledek velkých poválečných migračních přesunů. Žije zde starší obyvatelstvo, jehož většinu tvoří rodáci, lidé, kteří se v místě svého současného bydliště narodili, ani zde v poválečném období nebyl zaznamenán výrazný populační přírůstek jako v jiných pohraničních oblastech. Naopak obyvatelstva zde přirozenou měnou dlouhodobě ubývá.

V úvodu práce jsem si stanovila tyto hypotézy:

- Venkov je periferní území, ve kterém nelze očekávat zlepšení životních podmínek.
- Obyvatelstvo šumavského podhůří ubývá vlivem, obou složek populačního vývoje – přirozenou i mechanickou měnou.
- Do roku 2030 bude obyvatel trvale ubývat.

Pojem venkov není ekvivalentem pojmu periférie. Periférie se vyznačuje větší mírou zaostalosti a menší intenzitou vztahů. V rámci MAS Pošumaví existuje několik oblastí, které lze pojmenovat perifériemi. V žádném případě ovšem nelze toto tvrzení zobecnit na celé studované území. V průběhu sledovaného období mezi roky 1992 a 2006 se podmínky života na venkově zlepšily a to ve všech sídlech bez ohledu na početní velikost. Jednalo se především o zkvalitnění technické a dopravní infrastruktury. V menších obcích nelze hovořit o zlepšení občanské vybavenosti, zanikaly venkovské prodejny, školy, atd. Do budoucna se obecně předpokládá zlepšení životních podmínek na venkově. Nelze ale bohužel očekávat zlepšení ve všech sídlech. Nejmenší sídla, které čítají pouze několik obyvatel, již asi pravděpodobně žádné zlepšení nečeká. První hypotézu zamítám. Pokud se podaří zrealizovat alespoň část předkládaných projektů, které jsou uvedené v Zásobníku projektu na období 2007–2013, existuje jistá naděje na zkvalitnění života na venkově.

Cílem práce bylo zhodnotit dočasný populační vývoj a vytvořit odhad počtu obyvatel do budoucna. V průběhu sledovaného období klesal počet obyvatel do roku 2003 především vlivem přirozeného úbytku obyvatelstva. Zlepšování úmrtnostních poměrů lze zaznamenat po

celou sledovanou dobu, od roku 1999 se zvyšovala i porodnost, což mělo za následek snížení přirozeného úbytku obyvatelstva. Migrace tak od roku 2003 kompenzovala přirozený populační úbytek, a tak se mírně zvyšoval počet obyvatel. Druhá hypotéza, že obyvatelstva MAS Pošumaví ubývá po celou studovanou dobu vlivem migrace i demografické reprodukce, se tím nepotvrdila.

Prognóza počtu obyvatel sestavená pomocí kohortě-komponentní metody bez uvažování migrace předpokládá ve své střední variantě trvalý pokles počtu obyvatel do roku 2030. Pokles obyvatel bude způsoben nejen nízkou porodností, ale také posunem početnějších ročníků do nejstarších věkových skupin. Populační prognóza bez zahrnutí migrace by potvrdila třetí hypotézu. Domnívám se, že při uvažování migrace a úspěšné realizaci strategického plánu LEADER lze předpokládat nárůst počtu obyvatel přibližně po dobu nejbližších 5–8 let. Na základě této úvahy lze hypotézu zamítnout.

I přes limitovaný zdroj dat, informací a problémy spojené se zpracováním dat se domnívám, že tato „úvaha“ nad budoucností populace osob žijících na území MAS Pošumaví může přinést užitek. Práce takového charakteru měla být zpracována již dříve a měla sloužit jako podklad pro strategický plán LEADER, který se vytvářel v průběhu let 2006 a 2007. Pak by pravděpodobně i samotný strategický plán více dbal na rozvoj občanské infrastruktury, služeb občanům, atd.

Z osobní zkušenosti vím, že i mladí lidé, kteří z daného regionu odcházejí především za prací, by rádi zůstali. Proto vkládám určité naděje nejen do realizace strategického plánu, ale obecně do všech snah místních činitelů o zlepšení života v Pošumaví. Pokud zde najdou mladí lidé uplatnění a odpovídající finanční ohodnocení, nebude se muset tato oblast potýkat např. s demografickým stárnutím s takovými problémy, jaké se očekávají v současné době.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BARTOŇOVÁ, D.; FIALOVÁ, L. 2004. *Demografické informační systémy*. [soubor přednášek] Praha. 2004. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra demografie a geodemografie.
- BAŠE, M. 2006. *Proměny venkovského osídlení*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, která se konala 1.–3.2006 v Českém Krumlově. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně-ekonomická fakulta, 2006, s.258–261.
- BĚHAN, M. 2004. *Struktura projektová fiše není přesně daná*. Moderní obec [online]. Zář 2004. [cit. 2007-13-10]. Dostupný z WWW: http://moderniobec.ihned.cz/1-10029460-14839540-C00000_detail-d0.
- BLAŽEK, J.; PERLÍN, R. 2004. *Regionální rozvoj a populační politika*. [soubor přednášek] Praha. 2004. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.
- BRABEC, J. 2002. *Diferenciace periferních území Plzeňského kraje v letech 1991 a 2001*. Praha, 2002. 95 s., Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.
- BURCIN, B.; KUČERA, T. et al. 2003. *Perspektivy populačního vývoje České republiky na období 2003-2065*. Praha. 2003. 50 s. Univerzita Karlova. Přírodovědecká fakulta. Katedra demografie a geodemografie.
- BURCIN, B. et al. 2005. *Analýza a prognóza demografického vývoje v českých a moravských krajích do roku 2010* [online]. Praha: Centrum pro studium vysokého školství. 2005. Dostupný z WWW: http://www.csvs.cz/projekty/2003_msmt_svaton/PrilohaD.pdf.
- CYHELSKÝ, L. 1985. *Analýza časových řad*. In CYHELSKÝ, L. Statistika v příkladech. Praha: Nakladatelství technické literatury, 1985, s. 232–264
- ČEPELKA, O. 2007. *Co je fiše?* [online]. Liberec: Lima,2007. Dostupný z WWW: http://leaderplus.cz/cz/article.asp?article_id=301&lang_id=1.
- ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12.4.2000 o obcích. In Sběrka zákonů České republiky. 2000, částka 38, s. 1737–1764. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb038-00.pdf>.

- ČMEJREK, J. 2006. *Výzkum participace občanů ne veřejném životě venkovských obcí v ČR*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, která se konala 1.–3.2006 v Českém Krumlově. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně-ekonomická fakulta, 2006, s.292-303.
- DOKOUPIL, J. 2005a. *Kvalita sociálně ekonomického prostředí jako předpoklad regionálního rozvoje*. In DOKOUPIL, J. et al. Rozvojový potenciál Plzeňského kraje. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická, Katedra geografie, 2005, s. 196–198.
- DOKOUPIL, J.; NOVOTNÁ, M. 2005b. *Hospodářský potenciál Plzeňského kraje*. In DOKOUPIL, J. et al. Rozvojový potenciál Plzeňského kraje. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická, Katedra geografie, 2005, s. 144–177.
- DUŠEK, J., SKOŘEPA, L. 2006. *Regionální management jako cesta k udržitelnému rozvoji venkovských regionů*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, která se konala 1.–3.2006 v Českém Krumlově. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně-ekonomická fakulta, 2006, s. 307–315.
- GREGORIOVÁ, J.; SCHOLLAROVÁ, V. 2006. *Místní kultura – stabilizační a stimulační faktor rozvoje českého venkova*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, která se konala 1.–3.2006 v Českém Krumlově. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně-ekonomická fakulta, 2006, s. 330–339.
- HÁJEK, J. 2005. *Infrastrukturní potenciál – struktura (kvalita) školských a zdravotnických zařízení a sociální péče*. In DOKOUPIL, J. et al. Rozvojový potenciál Plzeňského kraje. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická, Katedra geografie, 2005, s. 185–195.
- HINDLS, R. et al. 2000. *Časové řady*. In: HINDLS, R. et al. Metody statistické analýzy pro ekonomy. Praha: Management Press, 2000, s. 87–166.
- KALIBOVÁ, K. 2002. *Úvod do demografie*. Praha: Karolinum, 2002. 52 s.
ISBN 80-246-0222-9
- KRUZMETRA, M. 2006. *People become the most important resource of the rural development*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, která se konala 1.–3.2006 v Českém Krumlově. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně-ekonomická fakulta, 2006, s.170–176.
- KUČERA, T. 1998. *Regionální populační prognózy: teorie a praxe prognózování vývoje lidských zdrojů v území*. Praha, 1998. 101 s., Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra demografie a geodemografie.
- KYZLINKOVÁ, R.; SVOBODOVÁ, K.; ŠŤASTNÁ, A. 2007. *Odhad počtu dětí školního věku s reflexí demografického vývoje na území města Liberec a revize populační prognózy z roku 2002*. Praha: Demografické informační centrum, 2007. 50 s. Dostupný i z WWW: http://www.hornihanychov.cz/OsV/doc/Odhad_deti_skolniho_veku_2007.pdf.

- MATUŠKOVÁ, A. 2005. *Demografický potenciál Plzeňského kraje*. In DOKOUPIL, J. et al. *Rozvojový potenciál Plzeňského kraje*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická, Katedra geografie, 2005, s. 112–130.
- NOVOTNÁ, M. (ed.) 2005. *Problémy periferních oblastí*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2005. 184 s. ISBN 80-86561-21-6 Dostupný i z WWW: <http://www.periphery.cz/download/nectiny.pdf>.
- PAVLÍK, Z.; RYCHTAŘÍKOVÁ, J.; ŠUBRTOVÁ, A. 1986. *Základy demografie*. Praha: Academia. 1986, 732 s.
- PAVLÍK, Z.; KALIBOVÁ, K. 2005. *Mnohojazyčný demografický slovník, český svazek*. Praha. 2005. 184 s. Česká demografická společnost.
- PLOEG, J.D. Van der 2006. *Rural development: A challenging assignment the social science*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, která se konala 1.–3.2006 v Českém Krumlově. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně-ekonomická fakulta. 2006, s.30–34.
- REITSPIES, Z. 2005. *Pracovní potenciál Plzeňského kraj – situace na trhu práce, nabídka pracovních příležitostí, podnikatelská aktivita*. In DOKOUPIL, J. et al. *Rozvojový potenciál Plzeňského kraje*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická, Katedra geografie, 2005, s. 131–143.
- RYCHTAŘÍKOVÁ, J. 2004. *Demografická analýza I (1.část)*. [soubor přednášek] Praha. 2004. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra demografie a geodemografie.
- SKÁLA, E. 2003. *Jazyk a nářečí Šumavy*. In ANDĚRA, M. et al. *Šumava – příroda, historie, život*. Havlíčkův Brod: Baset, 2003. s. 493–498
- SKÁLA, J. 2007. *Regionální identita periferních území na příkladu obvodu obce s rozšířenou působností Sušice*. Praha, 2007. 119 s., Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.
- SLEPIČKA, A. 2006. *Nové trendy ve využívání venkovského prostoru v ČR a v jiných středoevropských zemích*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, která se konala 1.–3.2006 v Českém Krumlově. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně-ekonomická fakulta, 2006, s. 515–524.
- STŘELEČEK, F. 2006. *Vybrané problémy malých obcí*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference Venkov je náš svět, která se konala 1.–3.2006 v Českém Krumlově. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně-ekonomická fakulta, 2006, s. 531–537.
- Územní strategie rozvoje, Místní akční skupina Pošumaví*. Klatovy: 2007. s.58.
- Strategický plán LEADER „Zlepšení kvality života v Pošumaví“*. Klatovy: 2007 s.53
- Analýza situace z hlediska silných a slabých stránek, zvolená strategie pro jejich řešení a vyhodnocení ex-ante*. In Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky. 2007. s. 15-49. Dostupný také z WWW: http://www.mze.cz/userfiles/file/eafrd/prv_oficiln_schvlen.pdf.

Informace o osách a opatřeních navrhovaných pro každou osu a jejich popis, včetně konkrétních ověřitelných cílů a ukazatelů, které umožňují měřit pokrok, účinnost a účelnost program. In Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky. 2007. s. 123-148. Dostupný také z WWW: <http://www.mze.cz/userfiles/file/eafrd/prv_oficiln_schvlen.pdf>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2004. *Populační prognóza ČR do r. 2050* [online]. Praha: 2004. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4025-04>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2005. *Vnitřní stěhování v ČR 1991 až 2004* [online]. Praha: 2005. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/4029-05>>.

Program obnovy venkova – novela [online]. Modrá: 2008. Dostupný z WWW:

<<http://www.venkov.cz/venkov/program-obnovy-venkova.html>>.

ZDROJE DAT

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2003. *Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001 – základní informace o obcích OKRES DOMAŽLICE*. Praha: Český statistický úřad. Odbod populačních cenzů. 2003. ISBN: 80-7223-985-6. Dostupné i z WWW:

<http://dw.czso.cz/iPublMan/publikace_detail_fs.jsp?publikaceid=2328&pubvystid=2399&lstqryid=3>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2003. *Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001 – základní informace o obcích OKRES KLATOVY*. Praha: Český statistický úřad. Odbod populačních cenzů. 2003. ISBN: 80-7223-986-4. Dostupné i z WWW:

<http://dw.czso.cz/iPublMan/publikace_detail_fs.jsp?publikaceid=2329&pubvystid=2400&lstqryid=4>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2003. *Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001 – základní informace o obcích OKRES PLZEŇ - JIH*. Praha: Český statistický úřad. Odbod populačních cenzů. 2003. ISBN: 80-7223-988-0. Dostupné i z WWW:

<http://dw.czso.cz/iPublMan/publikace_detail_fs.jsp?publikaceid=2330&pubvystid=2404&lstqryid=4>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2003. *Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001 – obyvatelstva byty, domy a domácnosti Plzeňský kraj*. Praha: Český statistický úřad. Odbod populačních cenzů. 2003. ISBN: 80-7223-941-4. Dostupné i z WWW:

<http://dw.czso.cz/iPublMan/publikace_detail_fs.jsp?publikaceid=2063&pubvystid=2342&lstqryid=2>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2003. *Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001 – obyvatelstva byty, domy a domácnosti Česká republika*. Praha: Český statistický úřad. Odbod populačních cenzů. 2003. ISBN: 80-7223-934-1. Dostupné i z WWW:

<http://dw.czso.cz/iPublMan/publikace_detail_fs.jsp?publikaceid=2045&pubvystid=3997&lstqryid=1>.

<http://arcgis.natur.cuni.cz/atlas2001/>

http://geoportal.cenia.cz/mapsphere/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs

<http://leaderplus.cz>

www.lfa.cz

<http://popin.natur.cuni.cz/html2/index.php>

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/place

www.posumavi.jz.cz

www.risy.cz

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Seznam obcí a mikroregionů podle oblastí

Příloha č. 2: Fyzicko-geografická mapa MAS Pošumaví

Příloha č. 3 a–d: Úmrtnostní tabulky podle pohlaví za MAS Pošumaví 1992–1995, 2003–2006

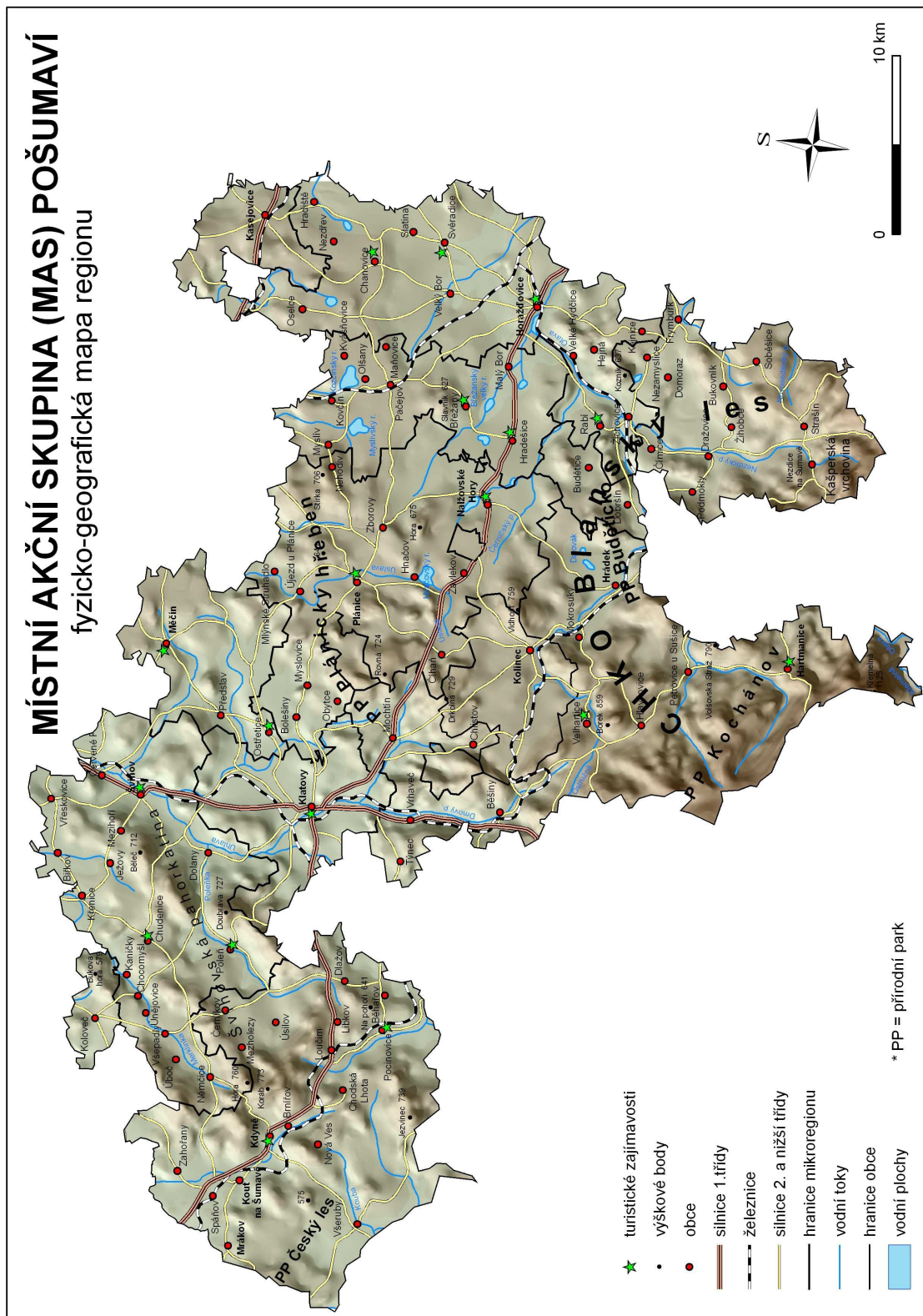
Příloha č. 4 a–f: Výsledky prognózy počtu obyvatel 2006–2030

Příloha č. 5: Vývoj počtu narozených, zemřelých a početní stav k 31.12. 1992–2006 podle pohlaví

Příloha č. 1: Seznam obcí a mikroregionů podle oblastí

KDYŇSKO	POŠUMAVÍ	PLÁNICKO	KLATOVY
<i>Kdyňsko</i>	<i>Stř. Pošumaví</i>	<i>Plánicko</i>	<i>Klatovy</i>
Běhařov	Běšiny	Bolešiny	
Brnířov	Hartmanice	Číhaň	
Černíkov	Hlavňovice	Hnačov	
Dlažov	Hrádek	Mlýnské Struhadlo	
Chodská Lhota	Chlístov	Myslovice	
Kdyně	Kolinec	Nalžovské Hory	
Koloveč	Mochtín	Nehodív	
Kout	Mokrosuky	Obytce	
Libkov	Petrovice	Plánice	
Loučim	Týnec	Újezd	
Mezholezy	Velhartice	Zavlekov	
Mrákov	Vrhaveč	Zborovy	
Nová Ves			
Pocinovice	<i>Pošumaví</i>	<i>Prácheňsko</i>	
Spáňov	Budějice	Hejná	
Úsilov	Bukovník	Horažďovice	
Všeruby	Čimice	Hradiště	
Záhořany	Dobršíň	Chanovice	
	Domoraz	Kejnice	
<i>Běleč</i>	Dražovice	Nezdřev	
Biřkov	Frymburk	Oselce	
Chocomyšl	Nezamyslice	Rabí	
Chudenice	Nezdice na Šumavě	Slatina	
Červené Poříčí	Podmokly	Svéradice	
Dolany	Soběšice	Velké Hydčice	
Ježovy	Strašín	Velký Bor	
Kaničky	Žihobce	Žichovice	
Křenice			
Mezihorí		<i>MR Slavník</i>	
Němčice		Břežany	
Poleň		Hradešice	
Švihov		Kovčín	
Úboč		Kvášňovice	
Únějovice		Malý Bor	
Všepadly		Maňovice	
Vřeskovice		Myslív	
		Olšany	
<i>Měčínsko</i>		Pačejov	
Měčín			
Ostřetice		<i>Kasejovice</i>	
Předslav			

Příloha č. 2: Fyzicko-geografická mapa MAS Pošumaví

Příloha č. 3 a–d: Úmrtnostní tabulky podle pohlaví za MAS Pošumaví 1992–1995, 2003–2006

Muži 1992-1995 (a)								
věk	ux	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
0	0,007075	0,007051	0,992949	100000	705	99351	6919761	69,20
1	0,000713	0,000713	0,999287	99295	71	99260	6820409	68,69
2	0,000549	0,000549	0,999451	99224	55	99197	6721150	67,74
3	0,000360	0,000360	0,999640	99170	36	99152	6621953	66,77
4	0,000548	0,000548	0,999452	99134	54	99107	6522801	65,80
5	0,000588	0,000588	0,999412	99080	58	99050	6423694	64,83
6	0,000557	0,000557	0,999443	99021	55	98994	6324644	63,87
7	0,000232	0,000232	0,999768	98966	23	98955	6225650	62,91
8	0,000257	0,000257	0,999743	98943	25	98931	6126695	61,92
9	0,000525	0,000525	0,999475	98918	52	98892	6027765	60,94
10	0,000236	0,000236	0,999764	98866	23	98854	5928873	59,97
11	0,000219	0,000219	0,999781	98843	22	98832	5830018	58,98
12	0,000274	0,000274	0,999726	98821	27	98807	5731186	58,00
13	0,000268	0,000268	0,999732	98794	26	98781	5632379	57,01
14	0,000357	0,000357	0,999643	98767	35	98750	5533598	56,03
15	0,000469	0,000469	0,999531	98732	46	98709	5434848	55,05
16	0,000622	0,000621	0,999379	98686	61	98655	5336139	54,07
17	0,000745	0,000745	0,999255	98625	73	98588	5237484	53,11
18	0,000772	0,000771	0,999229	98551	76	98513	5138896	52,14
19	0,001111	0,001110	0,998890	98475	109	98420	5040383	51,18
20	0,001100	0,001099	0,998901	98366	108	98312	4941963	50,24
21	0,001214	0,001214	0,998786	98258	119	98198	4843651	49,30
22	0,001235	0,001235	0,998765	98138	121	98078	4745453	48,35
23	0,001268	0,001267	0,998733	98017	124	97955	4647375	47,41
24	0,001204	0,001203	0,998797	97893	118	97834	4549420	46,47
25	0,001006	0,001006	0,998994	97775	98	97726	4451586	45,53
26	0,001213	0,001212	0,998788	97677	118	97618	4353860	44,57
27	0,001240	0,001239	0,998761	97559	121	97498	4256242	43,63
28	0,001261	0,001260	0,998740	97438	123	97376	4158744	42,68
29	0,001169	0,001168	0,998832	97315	114	97258	4061368	41,73
30	0,001453	0,001452	0,998548	97201	141	97131	3964110	40,78
31	0,001716	0,001715	0,998285	97060	166	96977	3866979	39,84
32	0,001756	0,001755	0,998245	96894	170	96809	3770002	38,91
33	0,001595	0,001594	0,998406	96724	154	96647	3673194	37,98
34	0,001678	0,001676	0,998324	96569	162	96489	3576547	37,04
35	0,002367	0,002365	0,997635	96408	228	96294	3480059	36,10
36	0,002106	0,002104	0,997896	96180	202	96078	3383765	35,18
37	0,002137	0,002134	0,997866	95977	205	95875	3287687	34,25
38	0,002602	0,002599	0,997401	95772	249	95648	3191812	33,33
39	0,002717	0,002714	0,997286	95523	259	95394	3096164	32,41
40	0,003113	0,003108	0,996892	95264	296	95116	3000770	31,50
41	0,003546	0,003539	0,996461	94968	336	94800	2905654	30,60
42	0,004493	0,004483	0,995517	94632	424	94420	2810854	29,70
43	0,004669	0,004658	0,995342	94208	439	93988	2716434	28,83
44	0,004839	0,004827	0,995173	93769	453	93543	2622446	27,97
45	0,005208	0,005194	0,994806	93316	485	93074	2528903	27,10
46	0,005479	0,005464	0,994536	92832	507	92578	2435829	26,24
47	0,006356	0,006335	0,993665	92324	585	92032	2343251	25,38
48	0,007260	0,007233	0,992767	91739	664	91408	2251219	24,54
49	0,008127	0,008094	0,991906	91076	737	90707	2159812	23,71

Muži 1992–1995 (b)								
věk	ux	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
50	0,008421	0,008386	0,991614	90339	758	89960	2069104	22,90
51	0,010045	0,009994	0,990006	89581	895	89133	1979145	22,09
52	0,010467	0,010412	0,989588	88686	923	88224	1890011	21,31
53	0,011450	0,011385	0,988615	87762	999	87263	1801787	20,53
54	0,013464	0,013374	0,986626	86763	1160	86183	1714524	19,76
55	0,014476	0,014372	0,985628	85603	1230	84988	1628341	19,02
56	0,015850	0,015726	0,984274	84373	1327	83709	1543354	18,29
57	0,016671	0,016533	0,983467	83046	1373	82359	1459645	17,58
58	0,018786	0,018611	0,981389	81673	1520	80913	1377285	16,86
59	0,020652	0,020441	0,979559	80153	1638	79333	1296373	16,17
60	0,022154	0,021912	0,978088	78514	1720	77654	1217039	15,50
61	0,025524	0,025202	0,974798	76794	1935	75826	1139385	14,84
62	0,026515	0,026168	0,973832	74859	1959	73879	1063559	14,21
63	0,028752	0,028345	0,971655	72900	2066	71866	989680	13,58
64	0,031013	0,030539	0,969461	70833	2163	69752	917813	12,96
65	0,039157	0,038405	0,961595	68670	2637	67352	848062	12,35
66	0,039877	0,039098	0,960902	66033	2582	64742	780710	11,82
67	0,039564	0,038797	0,961203	63451	2462	62220	715968	11,28
68	0,045528	0,044514	0,955486	60989	2715	59632	653748	10,72
69	0,049543	0,048346	0,951654	58275	2817	56866	594116	10,20
70	0,051654	0,050354	0,949646	55457	2792	54061	537250	9,69
71	0,052491	0,051149	0,948851	52665	2694	51318	483189	9,17
72	0,061014	0,059208	0,940792	49971	2959	48492	431871	8,64
73	0,064315	0,062311	0,937689	47012	2929	45548	383379	8,15
74	0,069252	0,066934	0,933066	44083	2951	42608	337832	7,66
75	0,091085	0,087118	0,912882	41132	3583	39341	295224	7,18
76	0,102823	0,097795	0,902205	37549	3672	35713	255883	6,81
77	0,109649	0,103950	0,896050	33877	3522	32116	220171	6,50
78	0,105469	0,100186	0,899814	30355	3041	28835	188054	6,20
79	0,101103	0,096238	0,903762	27314	2629	26000	159220	5,83
80	0,119765	0,112998	0,887002	24686	2789	23291	133220	5,40
81	0,158000	0,146432	0,853568	21896	3206	20293	109929	5,02
82	0,171875	0,158273	0,841727	18690	2958	17211	89636	4,80
83	0,162871	0,150606	0,849394	15732	2369	14547	72425	4,60
84	0,162088	0,149936	0,850064	13362	2004	12361	57878	4,33
85	0,191446	0,174721	0,825279	11359	1985	10367	45518	4,01
86	0,218698	0,197141	0,802859	9374	1848	8450	35151	3,75
87	0,227745	0,204462	0,795538	7526	1539	6757	26701	3,55
88	0,265637	0,234492	0,765508	5987	1404	5285	19944	3,33
89	0,240000	0,214286	0,785714	4583	982	4092	14658	3,20
90	0,297402	0,258903	0,741097	3601	932	3135	10566	2,93
91	0,292091	0,254868	0,745132	2669	680	2329	7431	2,78
92	0,321429	0,276923	0,723077	1989	551	1713	5102	2,57
93	0,322072	0,277401	0,722599	1438	399	1239	3389	2,36
94	0,416667	0,344828	0,655172	1039	358	860	2151	2,07
95	0,437500	0,358974	0,641026	681	244	559	1291	1,90
96	0,432692	0,355731	0,644269	436	155	359	732	1,68
97	0,454167	0,370119	0,629881	281	104	229	373	1,33
98	1,044118	0,685990	0,314010	177	121	116	144	0,81
99	0,189189	1,000000	0,000000	56	56	28	28	0,50

Ženy 1992–1995 (a)								
věk	ux	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
0	0,007335	0,007308	0,992692	100000	731	99328	7628743	76,29
1	0,000645	0,000645	0,999355	99269	64	99237	7529415	75,85
2	0,000342	0,000342	0,999658	99205	34	99188	7430178	74,90
3	0,000297	0,000297	0,999703	99171	29	99157	7330989	73,92
4	0,000220	0,000220	0,999780	99142	22	99131	7231833	72,94
5	0,000209	0,000209	0,999791	99120	21	99110	7132702	71,96
6	0,000209	0,000209	0,999791	99099	21	99089	7033592	70,98
7	0,000244	0,000244	0,999756	99079	24	99067	6934503	69,99
8	0,000188	0,000188	0,999812	99055	19	99045	6835437	69,01
9	0,000164	0,000164	0,999836	99036	16	99028	6736391	68,02
10	0,000199	0,000198	0,999802	99020	20	99010	6637364	67,03
11	0,000166	0,000166	0,999834	99000	16	98992	6538354	66,04
12	0,000200	0,000200	0,999800	98984	20	98974	6439362	65,05
13	0,000157	0,000157	0,999843	98964	16	98956	6340388	64,07
14	0,000208	0,000208	0,999792	98948	21	98938	6241432	63,08
15	0,000229	0,000229	0,999771	98928	23	98916	6142495	62,09
16	0,000411	0,000410	0,999590	98905	41	98885	6043578	61,10
17	0,000371	0,000370	0,999630	98864	37	98846	5944694	60,13
18	0,000374	0,000374	0,999626	98828	37	98809	5845847	59,15
19	0,000344	0,000344	0,999656	98791	34	98774	5747038	58,17
20	0,000383	0,000383	0,999617	98757	38	98738	5648264	57,19
21	0,000477	0,000477	0,999523	98719	47	98695	5549527	56,22
22	0,000483	0,000483	0,999517	98672	48	98648	5450831	55,24
23	0,000377	0,000377	0,999623	98624	37	98606	5352183	54,27
24	0,000484	0,000484	0,999516	98587	48	98563	5253577	53,29
25	0,000442	0,000442	0,999558	98539	44	98518	5155014	52,31
26	0,000476	0,000476	0,999524	98496	47	98472	5056497	51,34
27	0,000419	0,000419	0,999581	98449	41	98428	4958024	50,36
28	0,000458	0,000458	0,999542	98408	45	98385	4859596	49,38
29	0,000418	0,000418	0,999582	98363	41	98342	4761211	48,40
30	0,000464	0,000463	0,999537	98321	46	98299	4662869	47,42
31	0,000606	0,000606	0,999394	98276	60	98246	4564570	46,45
32	0,000637	0,000637	0,999363	98216	63	98185	4466324	45,47
33	0,000668	0,000668	0,999332	98154	66	98121	4368139	44,50
34	0,000691	0,000691	0,999309	98088	68	98054	4270018	43,53
35	0,000698	0,000698	0,999302	98020	68	97986	4171964	42,56
36	0,000824	0,000824	0,999176	97952	81	97912	4073977	41,59
37	0,001016	0,001016	0,998984	97871	99	97822	3976066	40,63
38	0,001088	0,001087	0,998913	97772	106	97719	3878244	39,67
39	0,001293	0,001292	0,998708	97666	126	97603	3780525	38,71
40	0,001268	0,001268	0,998732	97540	124	97478	3682922	37,76
41	0,001383	0,001382	0,998618	97416	135	97349	3585445	36,81
42	0,001852	0,001850	0,998150	97281	180	97191	3488096	35,86
43	0,001855	0,001854	0,998146	97101	180	97011	3390905	34,92
44	0,002082	0,002080	0,997920	96921	202	96821	3293894	33,99
45	0,002306	0,002304	0,997696	96720	223	96608	3197073	33,06
46	0,002306	0,002303	0,997697	96497	222	96386	3100465	32,13
47	0,002505	0,002502	0,997498	96275	241	96154	3004079	31,20
48	0,003293	0,003288	0,996712	96034	316	95876	2907925	30,28
49	0,003227	0,003222	0,996778	95718	308	95564	2812049	29,38

Ženy 1992–1995 (b)								
věk	ux	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
50	0,003397	0,003391	0,996609	95410	324	95248	2716485	28,47
51	0,003686	0,003679	0,996321	95086	350	94911	2621237	27,57
52	0,004577	0,004566	0,995434	94736	433	94520	2526325	26,67
53	0,004926	0,004914	0,995086	94304	463	94072	2431805	25,79
54	0,005319	0,005305	0,994695	93840	498	93591	2337733	24,91
55	0,005583	0,005568	0,994432	93343	520	93083	2244142	24,04
56	0,004795	0,004783	0,995217	92823	444	92601	2151059	23,17
57	0,007154	0,007129	0,992871	92379	659	92050	2058458	22,28
58	0,007632	0,007603	0,992397	91720	697	91372	1966409	21,44
59	0,006381	0,006360	0,993640	91023	579	90734	1875037	20,60
60	0,009771	0,009724	0,990276	90444	879	90004	1784304	19,73
61	0,012266	0,012192	0,987808	89565	1092	89019	1694299	18,92
62	0,013048	0,012963	0,987037	88473	1147	87899	1605281	18,14
63	0,014831	0,014721	0,985279	87326	1286	86683	1517381	17,38
64	0,015394	0,015277	0,984723	86040	1314	85383	1430698	16,63
65	0,016190	0,016060	0,983940	84726	1361	84045	1345315	15,88
66	0,017261	0,017113	0,982887	83365	1427	82652	1261270	15,13
67	0,019412	0,019225	0,980775	81938	1575	81151	1178618	14,38
68	0,021562	0,021332	0,978668	80363	1714	79506	1097467	13,66
69	0,026850	0,026494	0,973506	78649	2084	77607	1017961	12,94
70	0,026666	0,026316	0,973684	76565	2015	75558	940354	12,28
71	0,029663	0,029229	0,970771	74550	2179	73461	864797	11,60
72	0,031327	0,030844	0,969156	72371	2232	71255	791336	10,93
73	0,035443	0,034826	0,965174	70139	2443	68918	720081	10,27
74	0,043046	0,042139	0,957861	67696	2853	66270	651163	9,62
75	0,064562	0,062543	0,937457	64844	4056	62816	584893	9,02
76	0,062573	0,060675	0,939325	60788	3688	58944	522077	8,59
77	0,070781	0,068362	0,931638	57100	3903	55148	463133	8,11
78	0,071138	0,068695	0,931305	53196	3654	51369	407985	7,67
79	0,067498	0,065295	0,934705	49542	3235	47925	356615	7,20
80	0,082749	0,079461	0,920539	46307	3680	44467	308691	6,67
81	0,095072	0,090757	0,909243	42628	3869	40693	264223	6,20
82	0,108692	0,103089	0,896911	38759	3996	36761	223530	5,77
83	0,118995	0,112312	0,887688	34763	3904	32811	186769	5,37
84	0,132244	0,124042	0,875958	30859	3828	28945	153958	4,99
85	0,151278	0,140640	0,859360	27031	3802	25130	125013	4,62
86	0,170374	0,157000	0,843000	23229	3647	21406	99883	4,30
87	0,173684	0,159806	0,840194	19582	3129	18018	78477	4,01
88	0,224138	0,201550	0,798450	16453	3316	14795	60459	3,67
89	0,228115	0,204761	0,795239	13137	2690	11792	45664	3,48
90	0,243403	0,216994	0,783006	10447	2267	9314	33872	3,24
91	0,263385	0,232735	0,767265	8180	1904	7228	24558	3,00
92	0,291859	0,254692	0,745308	6276	1599	5477	17330	2,76
93	0,313903	0,271319	0,728681	4678	1269	4043	11853	2,53
94	0,336884	0,288319	0,711681	3409	983	2917	7810	2,29
95	0,369705	0,312026	0,687974	2426	757	2047	4893	2,02
96	0,541667	0,426230	0,573770	1669	711	1313	2845	1,70
97	0,394355	0,329404	0,670596	958	315	800	1532	1,60
98	0,438235	0,359469	0,640531	642	231	527	732	1,14
99	0,240476	1,000000	0,000000	411	411	206	206	0,50

Muži 2003–2006 (a)								
věk	ux	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
0	0,006356	0,006336	0,993664	100000	634	99417	7272587	72,73
1	0,000779	0,000778	0,999222	99366	77	99328	7173169	72,19
2	0,000177	0,000177	0,999823	99289	18	99280	7073842	71,24
3	0,000202	0,000202	0,999798	99271	20	99261	6974561	70,26
4	0,000173	0,000173	0,999827	99251	17	99243	6875300	69,27
5	0,000116	0,000116	0,999884	99234	12	99228	6776057	68,28
6	0,000103	0,000103	0,999897	99223	10	99218	6676829	67,29
7	0,000195	0,000195	0,999805	99212	19	99203	6577611	66,30
8	0,000104	0,000104	0,999896	99193	10	99188	6478408	65,31
9	0,000193	0,000193	0,999807	99183	19	99173	6379220	64,32
10	0,000083	0,000083	0,999917	99164	8	99160	6280047	63,33
11	0,000075	0,000075	0,999925	99155	7	99152	6180888	62,34
12	0,000208	0,000208	0,999792	99148	21	99138	6081736	61,34
13	0,000530	0,000530	0,999470	99127	52	99101	5982598	60,35
14	0,000541	0,000541	0,999459	99075	54	99048	5883497	59,38
15	0,000501	0,000500	0,999500	99021	50	98996	5784449	58,42
16	0,000409	0,000409	0,999591	98972	40	98951	5685453	57,45
17	0,000530	0,000530	0,999470	98931	52	98905	5586501	56,47
18	0,000844	0,000844	0,999156	98879	83	98837	5487596	55,50
19	0,000704	0,000704	0,999296	98795	70	98761	5388759	54,54
20	0,000901	0,000900	0,999100	98726	89	98681	5289999	53,58
21	0,000952	0,000952	0,999048	98637	94	98590	5191317	52,63
22	0,000977	0,000976	0,999024	98543	96	98495	5092727	51,68
23	0,001359	0,001358	0,998642	98447	134	98380	4994233	50,73
24	0,001076	0,001075	0,998925	98313	106	98260	4895852	49,80
25	0,001267	0,001266	0,998734	98207	124	98145	4797592	48,85
26	0,001166	0,001166	0,998834	98083	114	98026	4699447	47,91
27	0,000800	0,000799	0,999201	97969	78	97930	4601421	46,97
28	0,000789	0,000788	0,999212	97891	77	97852	4503491	46,01
29	0,001163	0,001162	0,998838	97813	114	97757	4405639	45,04
30	0,000767	0,000767	0,999233	97700	75	97662	4307883	44,09
31	0,001235	0,001234	0,998766	97625	120	97565	4210220	43,13
32	0,001121	0,001121	0,998879	97504	109	97450	4112656	42,18
33	0,001243	0,001242	0,998758	97395	121	97335	4015206	41,23
34	0,001284	0,001284	0,998716	97274	125	97212	3917872	40,28
35	0,001242	0,001241	0,998759	97149	121	97089	3820660	39,33
36	0,000926	0,000925	0,999075	97029	90	96984	3723571	38,38
37	0,001459	0,001458	0,998542	96939	141	96868	3626587	37,41
38	0,001604	0,001603	0,998397	96797	155	96720	3529719	36,46
39	0,001938	0,001936	0,998064	96642	187	96549	3432999	35,52
40	0,001546	0,001545	0,998455	96455	149	96381	3336450	34,59
41	0,000971	0,000970	0,999030	96306	93	96260	3240070	33,64
42	0,001111	0,001110	0,998890	96213	107	96159	3143810	32,68
43	0,001724	0,001723	0,998277	96106	166	96023	3047651	31,71
44	0,002237	0,002235	0,997765	95940	214	95833	2951628	30,77
45	0,003333	0,003328	0,996672	95726	319	95567	2855795	29,83
46	0,003299	0,003293	0,996707	95407	314	95250	2760228	28,93
47	0,004889	0,004877	0,995123	95093	464	94861	2664978	28,02
48	0,004619	0,004609	0,995391	94629	436	94411	2570116	27,16
49	0,005297	0,005283	0,994717	94193	498	93945	2475705	26,28

Muži 2003–2006 (b)								
věk	ux	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
50	0,005566	0,005550	0,994450	93696	520	93436	2381760	25,42
51	0,005471	0,005456	0,994544	93176	508	92921	2288324	24,56
52	0,007527	0,007498	0,992502	92667	695	92320	2195403	23,69
53	0,009151	0,009110	0,990890	91972	838	91553	2103083	22,87
54	0,009425	0,009381	0,990619	91135	855	90707	2011530	22,07
55	0,008668	0,008630	0,991370	90280	779	89890	1920823	21,28
56	0,008675	0,008638	0,991362	89500	773	89114	1830933	20,46
57	0,014505	0,014401	0,985599	88727	1278	88089	1741819	19,63
58	0,012652	0,012573	0,987427	87450	1099	86900	1653730	18,91
59	0,017959	0,017800	0,982200	86350	1537	85582	1566830	18,15
60	0,016975	0,016832	0,983168	84813	1428	84099	1481248	17,46
61	0,020073	0,019874	0,980126	83386	1657	82557	1397149	16,76
62	0,020122	0,019922	0,980078	81728	1628	80914	1314592	16,08
63	0,021731	0,021498	0,978502	80100	1722	79239	1233678	15,40
64	0,022189	0,021946	0,978054	78378	1720	77518	1154439	14,73
65	0,025240	0,024925	0,975075	76658	1911	75703	1076920	14,05
66	0,027239	0,026873	0,973127	74747	2009	73743	1001217	13,39
67	0,030976	0,030503	0,969497	72739	2219	71629	927474	12,75
68	0,033226	0,032683	0,967317	70520	2305	69368	855845	12,14
69	0,041667	0,040816	0,959184	68215	2784	66823	786477	11,53
70	0,039316	0,038558	0,961442	65431	2523	64169	719654	11,00
71	0,046693	0,045627	0,954373	62908	2870	61473	655485	10,42
72	0,044677	0,043701	0,956299	60038	2624	58726	594012	9,89
73	0,050107	0,048882	0,951118	57414	2807	56011	535286	9,32
74	0,050981	0,049714	0,950286	54607	2715	53250	479275	8,78
75	0,062688	0,060783	0,939217	51893	3154	50316	426025	8,21
76	0,066942	0,064774	0,935226	48739	3157	47160	375710	7,71
77	0,078018	0,075089	0,924911	45582	3423	43870	328549	7,21
78	0,089984	0,086109	0,913891	42159	3630	40344	284679	6,75
79	0,090407	0,086497	0,913503	38529	3333	36862	244336	6,34
80	0,099137	0,094455	0,905545	35196	3324	33534	207473	5,89
81	0,116647	0,110219	0,889781	31872	3513	30115	173940	5,46
82	0,151099	0,140485	0,859515	28359	3984	26367	143824	5,07
83	0,107759	0,102249	0,897751	24375	2492	23129	117458	4,82
84	0,147775	0,137608	0,862392	21882	3011	20377	94329	4,31
85	0,163115	0,150815	0,849185	18871	2846	17448	73952	3,92
86	0,259615	0,229787	0,770213	16025	3682	14184	56504	3,53
87	0,291667	0,254545	0,745455	12343	3142	10772	42320	3,43
88	0,230000	0,206278	0,793722	9201	1898	8252	31548	3,43
89	0,261905	0,231579	0,768421	7303	1691	6457	23296	3,19
90	0,279915	0,245548	0,754452	5612	1378	4923	16839	3,00
91	0,293103	0,255639	0,744361	4234	1082	3693	11916	2,81
92	0,332031	0,284757	0,715243	3151	897	2703	8224	2,61
93	0,362500	0,306878	0,693122	2254	692	1908	5521	2,45
94	0,409091	0,339623	0,660377	1562	531	1297	3613	2,31
95	0,367647	0,310559	0,689441	1032	320	872	2316	2,24
96	0,414938	0,343643	0,656357	711	244	589	1444	2,03
97	0,434122	0,356697	0,643303	467	167	384	855	1,83
98	0,445783	0,364532	0,635468	300	109	246	471	1,57
99	0,377660	0,317673	0,682327	191	61	161	226	1,18
100	0,083333	1,000000	0,000000	130	130	65	65	0,50

Ženy 2003–2006 (a)								
věk	ux	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
0	0,003050	0,003045	0,996955	100000	305	99720	7904155	79,04
1	0,000333	0,000333	0,999667	99695	33	99679	7804435	78,28
2	0,000419	0,000419	0,999581	99662	42	99641	7704756	77,31
3	0,000102	0,000102	0,999898	99620	10	99615	7605115	76,34
4	0,000104	0,000104	0,999896	99610	10	99605	7505499	75,35
5	0,000093	0,000093	0,999907	99600	9	99595	7405894	74,36
6	0,000098	0,000098	0,999902	99591	10	99586	7306299	73,36
7	0,000143	0,000143	0,999857	99581	14	99574	7206713	72,37
8	0,000108	0,000108	0,999892	99567	11	99561	7107139	71,38
9	0,000102	0,000102	0,999898	99556	10	99551	7007578	70,39
10	0,000182	0,000182	0,999818	99546	18	99537	6908027	69,40
11	0,000164	0,000164	0,999836	99528	16	99520	6808490	68,41
12	0,000412	0,000412	0,999588	99512	41	99491	6708970	67,42
13	0,000156	0,000156	0,999844	99471	16	99463	6609479	66,45
14	0,000118	0,000118	0,999882	99455	12	99449	6510017	65,46
15	0,000074	0,000074	0,999926	99443	7	99440	6410567	64,46
16	0,000150	0,000150	0,999850	99436	15	99428	6311128	63,47
17	0,000076	0,000076	0,999924	99421	8	99417	6211699	62,48
18	0,000322	0,000322	0,999678	99413	32	99397	6112282	61,48
19	0,000309	0,000309	0,999691	99381	31	99366	6012885	60,50
20	0,000319	0,000319	0,999681	99351	32	99335	5913519	59,52
21	0,000213	0,000213	0,999787	99319	21	99308	5814184	58,54
22	0,000212	0,000212	0,999788	99298	21	99287	5714876	57,55
23	0,000297	0,000297	0,999703	99277	30	99262	5615589	56,56
24	0,000307	0,000307	0,999693	99247	30	99232	5516327	55,58
25	0,000218	0,000218	0,999782	99217	22	99206	5417094	54,60
26	0,000450	0,000450	0,999550	99195	45	99173	5317888	53,61
27	0,000317	0,000317	0,999683	99151	31	99135	5218716	52,63
28	0,000257	0,000257	0,999743	99119	25	99106	5119581	51,65
29	0,000251	0,000251	0,999749	99094	25	99081	5020474	50,66
30	0,000382	0,000382	0,999618	99069	38	99050	4921393	49,68
31	0,000543	0,000543	0,999457	99031	54	99004	4822343	48,70
32	0,000475	0,000475	0,999525	98977	47	98954	4723339	47,72
33	0,000461	0,000461	0,999539	98930	46	98907	4624385	46,74
34	0,000534	0,000534	0,999466	98885	53	98858	4525478	45,77
35	0,000609	0,000609	0,999391	98832	60	98802	4426619	44,79
36	0,000291	0,000291	0,999709	98772	29	98757	4327818	43,82
37	0,000525	0,000525	0,999475	98743	52	98717	4229061	42,83
38	0,001053	0,001053	0,998947	98691	104	98639	4130344	41,85
39	0,000627	0,000627	0,999373	98587	62	98556	4031705	40,89
40	0,001090	0,001089	0,998911	98525	107	98472	3933148	39,92
41	0,001149	0,001149	0,998851	98418	113	98361	3834677	38,96
42	0,001155	0,001154	0,998846	98305	113	98248	3736315	38,01
43	0,001400	0,001399	0,998601	98191	137	98123	3638067	37,05
44	0,001555	0,001554	0,998446	98054	152	97978	3539945	36,10
45	0,001753	0,001751	0,998249	97902	171	97816	3441967	35,16
46	0,001979	0,001977	0,998023	97730	193	97634	3344151	34,22
47	0,002209	0,002206	0,997794	97537	215	97429	3246517	33,28
48	0,002530	0,002527	0,997473	97322	246	97199	3149087	32,36
49	0,002550	0,002546	0,997454	97076	247	96952	3051889	31,44

Ženy 2003–2006 (b)								
věk	ux	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
50	0,002747	0,002743	0,997257	96829	266	96696	2954936	30,52
51	0,002982	0,002978	0,997022	96563	288	96419	2858240	29,60
52	0,002997	0,002992	0,997008	96276	288	96132	2761821	28,69
53	0,003051	0,003046	0,996954	95987	292	95841	2665689	27,77
54	0,003235	0,003230	0,996770	95695	309	95541	2569848	26,85
55	0,004720	0,004709	0,995291	95386	449	95161	2474308	25,94
56	0,004208	0,004199	0,995801	94937	399	94738	2379146	25,06
57	0,005242	0,005228	0,994772	94538	494	94291	2284409	24,16
58	0,006243	0,006224	0,993776	94044	585	93751	2190118	23,29
59	0,005976	0,005959	0,994041	93459	557	93180	2096366	22,43
60	0,006481	0,006461	0,993539	92902	600	92602	2003186	21,56
61	0,006823	0,006799	0,993201	92302	628	91988	1910584	20,70
62	0,010223	0,010171	0,989829	91674	932	91208	1818597	19,84
63	0,009984	0,009935	0,990065	90742	901	90291	1727389	19,04
64	0,009542	0,009497	0,990503	89840	853	89413	1637098	18,22
65	0,010811	0,010753	0,989247	88987	957	88508	1547685	17,39
66	0,012803	0,012721	0,987279	88030	1120	87470	1459176	16,58
67	0,014341	0,014239	0,985761	86910	1237	86291	1371706	15,78
68	0,015970	0,015844	0,984156	85673	1357	84994	1285415	15,00
69	0,017900	0,017741	0,982259	84315	1496	83567	1200421	14,24
70	0,018302	0,018136	0,981864	82819	1502	82068	1116853	13,49
71	0,020548	0,020339	0,979661	81317	1654	80490	1034785	12,73
72	0,027778	0,027397	0,972603	79663	2183	78572	954294	11,98
73	0,027696	0,027318	0,972682	77481	2117	76423	875722	11,30
74	0,028455	0,028056	0,971944	75364	2114	74307	799299	10,61
75	0,040373	0,039574	0,960426	73250	2899	71800	724992	9,90
76	0,044902	0,043916	0,956084	70351	3090	68806	653192	9,28
77	0,051051	0,049780	0,950220	67262	3348	65587	584386	8,69
78	0,057692	0,056075	0,943925	63913	3584	62121	518798	8,12
79	0,063478	0,061525	0,938475	60329	3712	58473	456677	7,57
80	0,072519	0,069982	0,930018	56618	3962	54636	398204	7,03
81	0,075926	0,073149	0,926851	52655	3852	50730	343567	6,52
82	0,086646	0,083048	0,916952	48804	4053	46777	292838	6,00
83	0,092105	0,088050	0,911950	44751	3940	42780	246060	5,50
84	0,129870	0,121951	0,878049	40810	4977	38322	203280	4,98
85	0,119695	0,112936	0,887064	35833	4047	33810	164958	4,60
86	0,219828	0,198058	0,801942	31787	6296	28639	131148	4,13
87	0,181252	0,166191	0,833809	25491	4236	23373	102509	4,02
88	0,251684	0,223551	0,776449	21255	4751	18879	79137	3,72
89	0,215278	0,194357	0,805643	16503	3208	14899	60258	3,65
90	0,223404	0,200957	0,799043	13296	2672	11960	45358	3,41
91	0,234654	0,210013	0,789987	10624	2231	9508	33399	3,14
92	0,279545	0,245264	0,754736	8393	2058	7363	23890	2,85
93	0,295398	0,257383	0,742617	6334	1630	5519	16527	2,61
94	0,343750	0,293333	0,706667	4704	1380	4014	11008	2,34
95	0,395833	0,330435	0,669565	3324	1098	2775	6994	2,10
96	0,392045	0,327791	0,672209	2226	730	1861	4219	1,90
97	0,583333	0,451613	0,548387	1496	676	1158	2358	1,58
98	0,545455	0,428571	0,571429	820	352	645	1200	1,46
99	0,375000	0,315789	0,684211	469	148	395	555	1,18
100	0,250000	1,000000	0,000000	321	321	160	160	0,50

Příloha č. 4 a - f: Výsledky prognózy počtu obyvatel 2006 – 2030

Zkrácená věková struktura k 31.12. daného roku, muži, střední varianta

Věk	2006	2010	2015	2020	2025	2030
	Absolutně					
0-4	1 788	1 868	1 737	1 572	1 440	1 368
5-9	1 577	1 725	1 867	1 735	1 571	1 439
10-14	1 993	1 610	1 724	1 865	1 734	1 570
15-19	2 304	2 096	1 606	1 720	1 862	1 731
20-24	2 505	2 305	2 088	1 601	1 715	1 856
25-29	2 954	2 563	2 293	2 078	1 594	1 708
30-34	3 142	3 038	2 551	2 283	2 069	1 588
35-39	2 668	3 023	3 020	2 537	2 272	2 060
40-44	2 466	2 601	3 003	3 001	2 522	2 260
45-49	2 410	2 405	2 569	2 969	2 969	2 497
50-54	2 852	2 462	2 345	2 509	2 905	2 910
55-59	2 892	2 790	2 363	2 258	2 423	2 814
60-64	2 268	2 654	2 610	2 232	2 147	2 314
65-69	1 549	1 901	2 405	2 406	2 079	2 015
70-74	1 237	1 245	1 633	2 106	2 138	1 866
75-79	981	952	996	1 339	1 759	1 813
80-84	539	603	618	671	936	1 261
85-89	186	224	258	275	321	479
90-94	55	38	62	77	91	116
95+	4	9	7	12	18	23
Celkem	36 370	36 113	35 755	35 248	34 563	33 689
	Index (2006=100%)					
0-4	100,0	104,5	97,1	87,9	80,5	76,5
5-9	100,0	109,4	118,4	110,0	99,6	91,3
10-14	100,0	80,8	86,5	93,6	87,0	78,8
15-19	100,0	91,0	69,7	74,7	80,8	75,1
20-24	100,0	92,0	83,3	63,9	68,4	74,1
25-29	100,0	86,8	77,6	70,3	54,0	57,8
30-34	100,0	96,7	81,2	72,7	65,9	50,5
35-39	100,0	113,3	113,2	95,1	85,1	77,2
40-44	100,0	105,5	121,8	121,7	102,3	91,6
45-49	100,0	99,8	106,6	123,2	123,2	103,6
50-54	100,0	86,3	82,2	88,0	101,8	102,0
55-59	100,0	96,5	81,7	78,1	83,8	97,3
60-64	100,0	117,0	115,1	98,4	94,6	102,0
65-69	100,0	122,7	155,3	155,3	134,2	130,1
70-74	100,0	100,7	132,0	170,3	172,8	150,8
75-79	100,0	97,1	101,5	136,5	179,3	184,9
80-84	100,0	111,9	114,6	124,5	173,7	233,9
85-89	100,0	120,6	138,9	148,0	172,8	257,5
90-94	100,0	69,3	113,1	140,6	164,8	211,5
95+	100,0	226,1	172,1	301,4	438,4	576,1
Celkem	100,0	99,3	99,0	98,6	98,1	97,5

Zkrácená věková struktura k 31.12. daného roku, ženy, střední varianta

Věk	2006	2010	2015	2020	2025	2030
	Absolutně					
0-4	1 725	1 761	1 639	1 483	1 358	1 290
5-9	1 605	1 686	1 760	1 638	1 483	1 358
10-14	1 854	1 615	1 685	1 759	1 637	1 482
15-19	2 122	1 936	1 613	1 684	1 758	1 636
20-24	2 446	2 144	1 932	1 610	1 680	1 754
25-29	2 692	2 457	2 138	1 927	1 606	1 676
30-34	3 045	2 868	2 450	2 132	1 922	1 602
35-39	2 428	2 928	2 858	2 442	2 126	1 917
40-44	2 328	2 354	2 917	2 848	2 434	2 119
45-49	2 268	2 314	2 337	2 897	2 829	2 420
50-54	2 843	2 347	2 280	2 305	2 861	2 795
55-59	2 813	2 754	2 292	2 230	2 258	2 806
60-64	2 458	2 716	2 651	2 217	2 165	2 196
65-69	1 868	2 246	2 566	2 530	2 125	2 083
70-74	1 695	1 613	2 057	2 375	2 360	1 990
75-79	1 659	1 561	1 417	1 833	2 134	2 136
80-84	1 180	1 203	1 213	1 128	1 482	1 744
85-89	440	660	734	755	729	987
90-94	143	142	314	362	388	394
95+	45	46	53	120	147	166
Celkem	37 657	37 352	36 908	36 274	35 480	34 551
	Index (2006=100%)					
0-4	100,0	102,1	95,0	86,0	78,7	74,8
5-9	100,0	105,1	109,7	102,1	92,4	84,6
10-14	100,0	87,1	90,9	94,9	88,3	79,9
15-19	100,0	91,2	76,0	79,3	82,8	77,1
20-24	100,0	87,6	79,0	65,8	68,7	71,7
25-29	100,0	91,3	79,4	71,6	59,6	62,3
30-34	100,0	94,2	80,5	70,0	63,1	52,6
35-39	100,0	120,6	117,7	100,6	87,5	78,9
40-44	100,0	101,1	125,3	122,3	104,6	91,0
45-49	100,0	102,0	103,1	127,8	124,7	106,7
50-54	100,0	82,6	80,2	81,1	100,6	98,3
55-59	100,0	97,9	81,5	79,3	80,3	99,8
60-64	100,0	110,5	107,9	90,2	88,1	89,3
65-69	100,0	120,2	137,4	135,4	113,8	111,5
70-74	100,0	95,1	121,4	140,1	139,2	117,4
75-79	100,0	94,1	85,4	110,5	128,6	128,8
80-84	100,0	102,0	102,8	95,6	125,6	147,8
85-89	100,0	150,0	166,7	171,5	165,7	224,3
90-94	100,0	99,2	219,8	252,9	271,1	275,5
95+	100,0	102,9	117,5	266,5	325,7	369,5
Celkem	100,0	99,2	98,8	98,3	97,8	97,4

Zkrácená věková struktura k 31.12. daného roku, muži, nízká varianta

Věk	2006	2010	2015	2020	2025	2030
	Absolutně					
0-4	1 788	1 752	1 580	1 431	1 296	1 207
5-9	1 577	1 725	1 751	1 579	1 430	1 295
10-14	1 993	1 610	1 723	1 749	1 578	1 429
15-19	2 304	2 096	1 606	1 720	1 746	1 575
20-24	2 505	2 305	2 087	1 599	1 713	1 740
25-29	2 954	2 562	2 292	2 075	1 591	1 705
30-34	3 142	3 037	2 549	2 280	2 065	1 584
35-39	2 668	3 022	3 018	2 533	2 267	2 054
40-44	2 466	2 600	2 999	2 996	2 516	2 253
45-49	2 410	2 403	2 564	2 960	2 958	2 487
50-54	2 852	2 458	2 337	2 496	2 887	2 890
55-59	2 892	2 782	2 348	2 237	2 398	2 783
60-64	2 268	2 641	2 583	2 200	2 111	2 274
65-69	1 549	1 888	2 367	2 355	2 028	1 963
70-74	1 237	1 232	1 594	2 036	2 056	1 790
75-79	981	937	960	1 272	1 655	1 700
80-84	539	585	579	613	844	1 128
85-89	186	212	227	231	264	390
90-94	55	35	51	57	65	82
95+	4	8	5	8	10	13
Celkem	36 370	35 890	35 220	34 430	33 479	32 344
	Index (2006=100%)					
0-4	100,0	98,0	88,4	80,0	72,5	67,5
5-9	100,0	109,4	111,0	100,1	90,7	82,1
10-14	100,0	80,8	86,5	87,8	79,2	71,7
15-19	100,0	91,0	69,7	74,6	75,8	68,3
20-24	100,0	92,0	83,3	63,9	68,4	69,4
25-29	100,0	86,7	77,6	70,3	53,9	57,7
30-34	100,0	96,7	81,1	72,6	65,7	50,4
35-39	100,0	113,3	113,1	94,9	85,0	77,0
40-44	100,0	105,4	121,6	121,5	102,0	91,4
45-49	100,0	99,7	106,4	122,8	122,8	103,2
50-54	100,0	86,2	81,9	87,5	101,2	101,3
55-59	100,0	96,2	81,2	77,4	82,9	96,2
60-64	100,0	116,5	113,9	97,0	93,1	100,3
65-69	100,0	121,9	152,8	152,1	130,9	126,7
70-74	100,0	99,6	128,9	164,6	166,2	144,7
75-79	100,0	95,5	97,9	129,7	168,7	173,3
80-84	100,0	108,5	107,3	113,8	156,6	209,3
85-89	100,0	114,1	122,3	124,2	142,0	209,9
90-94	100,0	63,8	91,8	104,5	117,3	148,7
95+	100,0	201,6	128,5	193,9	261,9	333,0
Celkem	100,0	98,7	98,1	97,8	97,2	96,6

Zkrácená věková struktura k 31.12. daného roku, ženy, nízká varianta

Věk	2006	2010	2015	2020	2025	2030
	Absolutně					
0-4	1 725	1 652	1 491	1 350	1 222	1 139
5-9	1 605	1 686	1 651	1 490	1 349	1 222
10-14	1 854	1 615	1 685	1 650	1 490	1 349
15-19	2 122	1 936	1 613	1 683	1 648	1 488
20-24	2 446	2 143	1 931	1 609	1 679	1 645
25-29	2 692	2 456	2 136	1 925	1 604	1 675
30-34	3 045	2 867	2 449	2 130	1 920	1 600
35-39	2 428	2 927	2 857	2 440	2 123	1 914
40-44	2 328	2 353	2 915	2 845	2 431	2 115
45-49	2 268	2 312	2 335	2 893	2 824	2 415
50-54	2 843	2 344	2 275	2 298	2 851	2 785
55-59	2 813	2 749	2 282	2 219	2 245	2 790
60-64	2 458	2 706	2 635	2 199	2 145	2 176
65-69	1 868	2 234	2 541	2 499	2 096	2 054
70-74	1 695	1 599	2 026	2 329	2 310	1 947
75-79	1 659	1 538	1 385	1 778	2 064	2 066
80-84	1 180	1 169	1 162	1 070	1 400	1 646
85-89	440	625	675	681	655	888
90-94	143	130	274	304	321	329
95+	45	41	43	92	110	125
Celkem	37 657	37 083	36 361	35 486	34 488	33 367
	Index (2006=100%)					
0-4	100,0	95,7	86,4	78,3	70,9	66,0
5-9	100,0	105,1	102,9	92,9	84,1	76,1
10-14	100,0	87,1	90,9	89,0	80,4	72,8
15-19	100,0	91,2	76,0	79,3	77,7	70,1
20-24	100,0	87,6	79,0	65,8	68,7	67,2
25-29	100,0	91,2	79,4	71,5	59,6	62,2
30-34	100,0	94,2	80,4	70,0	63,0	52,6
35-39	100,0	120,6	117,6	100,5	87,4	78,8
40-44	100,0	101,1	125,2	122,2	104,4	90,9
45-49	100,0	101,9	102,9	127,6	124,5	106,5
50-54	100,0	82,4	80,0	80,8	100,3	98,0
55-59	100,0	97,7	81,1	78,9	79,8	99,2
60-64	100,0	110,1	107,2	89,5	87,3	88,5
65-69	100,0	119,6	136,0	133,8	112,2	110,0
70-74	100,0	94,3	119,5	137,4	136,3	114,9
75-79	100,0	92,7	83,5	107,2	124,4	124,5
80-84	100,0	99,1	98,5	90,7	118,6	139,5
85-89	100,0	141,9	153,4	154,7	148,9	201,9
90-94	100,0	91,1	191,4	212,5	224,8	229,8
95+	100,0	92,2	96,4	205,1	244,4	276,9
Celkem	100,0	98,5	98,1	97,6	97,2	96,7

Zkrácená věková struktura k 31.12. daného roku, muži, vysoká varianta

Věk	2006	2010	2015	2020	2025	2030
	Absolutně					
0-4	1 788	1 924	1 866	1 736	1 600	1 510
5-9	1 577	1 725	1 923	1 865	1 735	1 599
10-14	1 993	1 610	1 724	1 922	1 864	1 734
15-19	2 304	2 096	1 607	1 721	1 918	1 861
20-24	2 505	2 306	2 089	1 602	1 715	1 913
25-29	2 954	2 564	2 295	2 080	1 595	1 709
30-34	3 142	3 039	2 553	2 286	2 072	1 589
35-39	2 668	3 024	3 023	2 540	2 275	2 063
40-44	2 466	2 602	3 006	3 006	2 526	2 263
45-49	2 410	2 407	2 573	2 975	2 975	2 502
50-54	2 852	2 466	2 352	2 519	2 915	2 917
55-59	2 892	2 797	2 375	2 274	2 437	2 825
60-64	2 268	2 666	2 632	2 257	2 169	2 330
65-69	1 549	1 914	2 437	2 447	2 111	2 038
70-74	1 237	1 259	1 666	2 164	2 190	1 898
75-79	981	967	1 026	1 395	1 826	1 862
80-84	539	621	652	721	994	1 317
85-89	186	237	287	316	358	513
90-94	55	41	74	98	110	131
95+	4	10	9	17	23	28
Celkem	36 370	36 275	36 167	35 940	35 407	34 601
	Index (2006=100%)					
0-4	100,0	107,6	104,4	97,1	89,5	84,5
5-9	100,0	109,4	121,9	118,3	110,0	101,4
10-14	100,0	80,8	86,5	96,4	93,5	87,0
15-19	100,0	91,0	69,7	74,7	83,3	80,8
20-24	100,0	92,0	83,4	63,9	68,5	76,4
25-29	100,0	86,8	77,7	70,4	54,0	57,8
30-34	100,0	96,7	81,2	72,7	65,9	50,6
35-39	100,0	113,4	113,3	95,2	85,3	77,3
40-44	100,0	105,5	121,9	121,9	102,5	91,8
45-49	100,0	99,9	106,8	123,4	123,4	103,8
50-54	100,0	86,5	82,5	88,3	102,2	102,3
55-59	100,0	96,7	82,1	78,6	84,3	97,7
60-64	100,0	117,6	116,0	99,5	95,6	102,7
65-69	100,0	123,6	157,3	158,0	136,3	131,6
70-74	100,0	101,7	134,7	175,0	177,0	153,5
75-79	100,0	98,6	104,6	142,2	186,1	189,9
80-84	100,0	115,2	120,9	133,7	184,3	244,4
85-89	100,0	127,3	154,2	170,0	192,4	275,6
90-94	100,0	75,1	134,2	177,5	199,8	238,1
95+	100,0	252,4	219,3	427,5	584,1	699,2
Celkem	100,0	99,7	99,7	99,4	98,5	97,7

Zkrácená věková struktura k 31.12. daného roku, ženy, vysoká varianta

Věk	2006	2010	2015	2020	2025	2030
	Absolutně					
0-4	1 725	1 813	1 760	1 637	1 509	1 424
5-9	1 605	1 686	1 813	1 760	1 637	1 508
10-14	1 854	1 615	1 686	1 812	1 759	1 636
15-19	2 122	1 936	1 613	1 684	1 810	1 757
20-24	2 446	2 144	1 933	1 611	1 681	1 807
25-29	2 692	2 457	2 138	1 928	1 607	1 677
30-34	3 045	2 868	2 451	2 134	1 924	1 603
35-39	2 428	2 929	2 860	2 445	2 128	1 919
40-44	2 328	2 355	2 918	2 850	2 437	2 121
45-49	2 268	2 315	2 340	2 902	2 834	2 424
50-54	2 843	2 349	2 285	2 312	2 868	2 801
55-59	2 813	2 758	2 300	2 241	2 268	2 817
60-64	2 458	2 722	2 666	2 234	2 182	2 210
65-69	1 868	2 253	2 588	2 558	2 150	2 105
70-74	1 695	1 621	2 084	2 419	2 402	2 022
75-79	1 659	1 574	1 445	1 884	2 195	2 190
80-84	1 180	1 222	1 257	1 183	1 553	1 818
85-89	440	682	787	830	796	1 062
90-94	143	149	352	425	453	446
95+	45	50	62	152	186	204
Celkem	37 657	37 499	37 338	36 999	36 378	35 553
	Index (2006=100%)					
0-4	100,0	105,1	102,0	94,9	87,5	82,6
5-9	100,0	105,1	112,9	109,6	102,0	94,0
10-14	100,0	87,1	90,9	97,7	94,9	88,2
15-19	100,0	91,3	76,0	79,4	85,3	82,8
20-24	100,0	87,7	79,0	65,8	68,7	73,9
25-29	100,0	91,3	79,4	71,6	59,7	62,3
30-34	100,0	94,2	80,5	70,1	63,2	52,7
35-39	100,0	120,6	117,8	100,7	87,6	79,0
40-44	100,0	101,1	125,4	122,4	104,7	91,1
45-49	100,0	102,1	103,2	127,9	124,9	106,9
50-54	100,0	82,6	80,4	81,3	100,9	98,5
55-59	100,0	98,0	81,8	79,7	80,6	100,1
60-64	100,0	110,7	108,4	90,9	88,8	89,9
65-69	100,0	120,6	138,5	137,0	115,1	112,7
70-74	100,0	95,6	122,9	142,7	141,7	119,3
75-79	100,0	94,9	87,1	113,5	132,3	132,0
80-84	100,0	103,6	106,6	100,3	131,6	154,1
85-89	100,0	154,9	178,9	188,7	180,8	241,4
90-94	100,0	104,2	246,5	296,9	316,9	312,1
95+	100,0	110,8	137,9	338,1	413,7	453,8
Celkem	100,0	99,6	99,6	99,1	98,3	97,7

Příloha č. 5: Vývoj počtu narozených, zemřelých a stav k 31.12. 1992–2006 podle pohlaví

Vývoj počtu narozených, zemřelých a počtu obyvatel k 31.12. mezi roky 1992–2006; muži

Rok	Narození	Zemřelí	Stav_31.12.
1992	421	544	36 815
1993	433	519	36 836
1994	370	534	36 784
1995	359	476	36 631
1996	329	450	36 516
1997	305	490	36 475
1998	280	465	36 449
1999	329	449	36 320
2000	342	459	36 283
2001	316	419	36 265
2002	374	471	36 076
2003	321	445	36 076
2004	362	435	36 119
2005	361	400	36 179
2006	378	405	36 370

Zdroj: data ČSÚ

Vývoj počtu narozených, zemřelých a počtu obyvatel k 31.12. mezi roky 1992–2006; ženy

Rok	Narození	Zemřelí	Stav_31.12.
1992	399	540	38 595
1993	419	516	38 566
1994	323	516	38 475
1995	326	516	38 317
1996	327	511	38 118
1997	299	498	38 020
1998	298	479	37 964
1999	303	454	37 835
2000	325	458	37 870
2001	314	414	37 868
2002	300	459	37 698
2003	350	444	37 676
2004	331	445	37 665
2005	364	442	37 689
2006	349	413	37 652

Zdroj: data ČSÚ